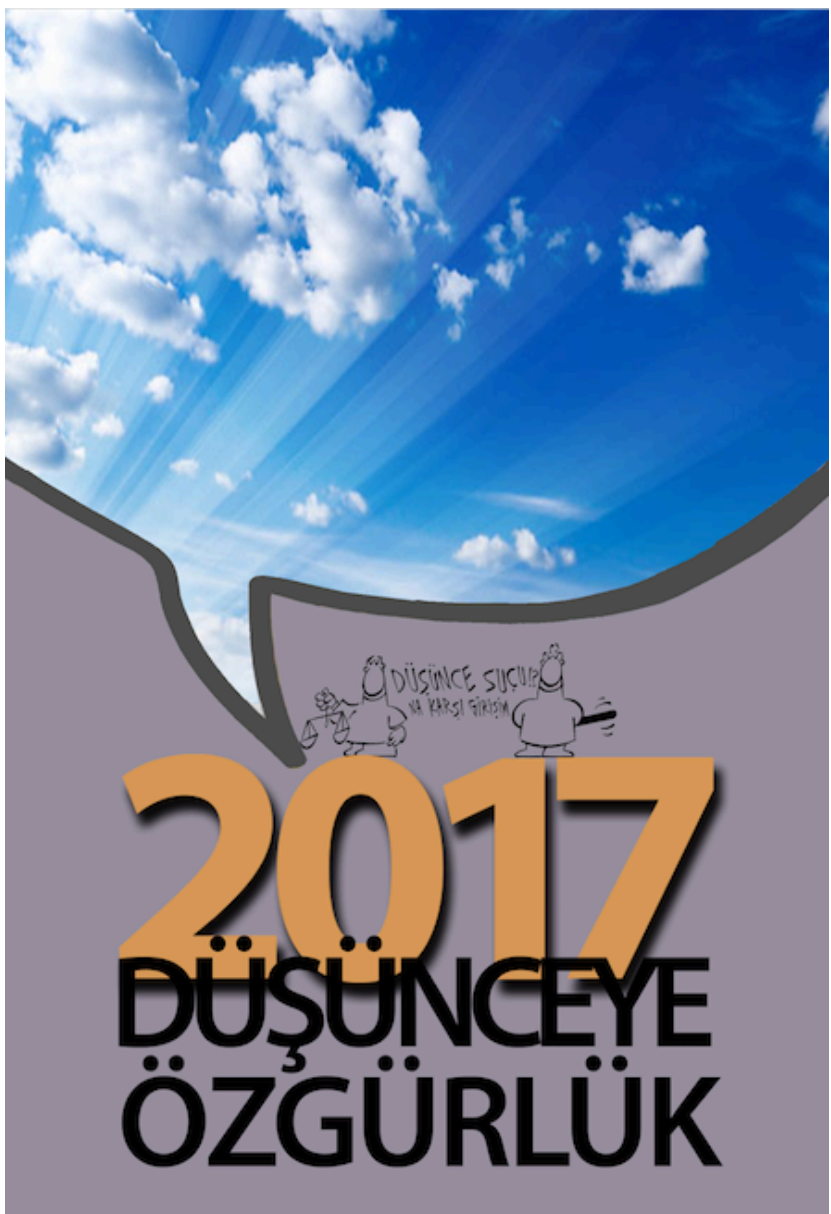

DÜŞÜNCEYE ÖZGÜRLÜK

2017 Raporu

www.dusun-think.net

İçindekiler

önsöz	4
mahkeme salonu	17
ona buna hakaret	31
basın özgürlüğü	41
ohal ve yasaların keyfi kullanımı	55
sosyal medya ve ifade özgürlüğü	62
yayın yasakları	67
toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı	73
ayrımcılık	80
HDP'lilere baskılar	91
yayınlanma özgürlüğü	99
sanata sansür	104
pes dedirtenler	110
cezasızlık	124
güzel şeyler de oluyor	130
raporlar	139
ekler	145
sonsöz	154

ÖNSÖZ

2017 geride kalırken...

Türkiye 2017 yılını kesintisiz olarak süren Olağanüstü Hal idaresi altında geride bıraktı. Ülke, yargı ve yasama denetiminin zayıfladığı koşullarda kararnamelerle yönetilirken, adı üstünde “olağandışı” bir yönetim biçimi olan OHAL, yapılan düzenlemeler ve uygulamalarla “olağan” hale dönüştü. Öyle ki yolcu ve eşya taşımalarında kullanılan araçların kış lastiği kullanmaları bile Kanun Hükmünde Kararnamelerle (KHK) düzenlendi. Rektörlük seçimleri KHK ile kaldırıldı, YSK’nın yetkileri yine KHK ile törpüldendi. Çok sayıda kanunda KHK’larla ‘kalıcı’ değışikliklere gidildi.

Yetmedi, bir de OHAL koşullarında anayasa değışikliği yapıldı. Ülkenin yönetim yapısı parlamenter bir sistemden cumhurbaşkanlığı makamının yetkilerinin büyük ölçüde arttığı bir başkanlık sistemine dönüştürüldü. “Türk tipi başkanlık” sistemiyle kuvvetler ayrılığı, yargı bağımsızlığı ve denge denetleme mekanizmaları daha da zayıflatıldı. Pratikte cumhurbaşkanının mevcut durumda üstlendiği olağanüstü yetkilerin kalıcı olması sağlandı. Tüm bunlar yaşanırken, Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi, “demokrasi, insan hakları ve hukukun üstünlüğü alanlarında yükümlülüklerini artık yerine getiremeyen” Türkiye’nin 2004’te çıktığı siyasi denetim sürecine yeniden alınmasına karar verdi.

2016 yılında ilan edilen OHAL’in bıraktığı bakiye şimdi katlanarak yeni yıla devrediliyor. 2017; sokağa çıkma yasaklarına, OHAL ile askıya alınan temel hak ve özgürlüklere, ihraçlara, kapatılan dernek ve medya organlarına, belediyelere atanan kayyumlara yenilerini ekledi. 10 milletvekili 2018’e cezaevinde girerken, hak savunucuları, sivil itaatsizler, gazeteciler, akademisyenler, avukatlar, sosyal medya kullanıcıları soruşturmalarla maruz kaldı, tutuklandı, yargılandı.

O da yetmedi, yılın bitmesine bir hafta kala 2 yeni KHK ortalığı birbirine kattı.

Türkiye’de özgürlüklerin resmi

Türkiye Gazeteciler Sendikası’nın verileri 146 gazetecinin tutuklu olduğunu söylüyor. CPJ’nin son raporuna göre geçen yıl olduğu gibi bu yıl da *"en fazla gazetecinin cezaevinde olduğu ülke"* Türkiye! İçişleri Bakanlığı’nın verilerine göre günde ortalama 8 kişi sosyal medya paylaşımları nedeniyle gözaltına alındı. Sivil toplum örgütlerinin raporları, hak savunucularının eğitim seminerleri, gazetecilerin haberleri ve fotoğrafları bile soruşturma konusu edildi. Bu isimler Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından kimi zaman *"terörist"*, kimi zaman *"darbeci"*, kimi zaman da *"ajan"* olmakla suçlandı. Başta Ankara olmak üzere birçok kentte valilikler OHAL yetkisiyle eylem yasakları ilan ettiler. Yürüyüşler, basın açıklamaları, paneller, film gösterimleri engellendi. Savunma hakkı, adil yargılanma hakkı ve masumiyet karinesi yerle bir edilirken, Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF) OHAL’in *"darbe girişimiyle mücadele"* gerekçesiyle muhaliflere yönelik cadı avı olarak kullanıldığını açıkladı.

Toplumu kutuplaştırmaktan geri durmayan Erdoğan ise yıl boyunca kendisinden farklı düşünen herkesi hedef almayı sürdürdü; *"alçak"*, *"hain"*, *"mankurt"*, *"gafil"* gibi kullandığı kelimelerin ve farklı görüşlere ait tahammülsüzlüğünün ifade özgürlüğü sınırları içerisindeki görüşler olduğunu savundu. Kendisine yönelik eleştiriler karşısında ise her zaman olduğu gibi hakaret davalarını devreye soktu.

İnternet erişim yasakları da yıl boyunca hız kesmeden sürdü. Öyle ki Anayasa Mahkemesi kararlarına bile erişim yasağı uygulandı. 62 kez sansürlenene ‘sendika.org’ en çok kapatılan internet sitesi olarak Guinness’e aday oldu. Geçmiş yıllarda Youtube ve Twitter’a gelen engellemelerden bu yıl nasibini Wikipedia aldı. Dijital ansiklopedinin tümü Mayıs ayından bu yana erişime kapalı.

2017 yılı içerisinde 5 grev Bakanlar Kurulu tarafından yasaklanırken, Erdoğan 13 Temmuz'da *"Grev tehdidi olan yere OHAL'den istifade ederek anında müdahale ediyoruz"* açıklamasıyla *"Toplumsal yaşamın her alanı ve her türlü hak OHAL kısılacı altında"... itirafını rahatlıkla dile getiriyordu.*

Herkes potansiyel "şüpheli" oldu, ülke de "açık cezaevi" haline geldi.

OHAL ve KHK'lar

2016 yılında yaşanan darbe girişimi ardından ilan edilen OHAL, 2017 boyunca da üç aylık dönemlerle uzatılarak sürdü, son bir yılda 18 KHK daha yürürlüğe girdi. Ancak bu KHK'ların hiçbirinin TBMM Genel Kurulu'nda görüşülerek kanunlaştırılmasına ihtiyaç duyulmadı. Kararnamelerle herhangi bir yargı kararı aranmaksızın kamu görevlilerine, sivil toplum örgütlerine, medya organlarına, şirketlere ve belediyelere yönelik ihraç, kapatma ve kayyum atama gibi yöntemler içeren tedbirler uygulandı. Ayrıca İnsan Hakları Ortak Platformu'nun (İHOP) incelemesine göre bu KHK'larla TBMM denetimine tabi olmaksızın 300 civarında kanunda kalıcı değişiklikler yapıldı.

18 aylık OHAL döneminde tutuklamalar 55 bini, ihraçlar 110 bini aştı. MİT yüzbinlere ulaşan Bylock listeleri yayınladı, binlerce soruşturma açıldı. Muhalif isimler "terörist" ilan edildi, sivil toplum çalışmalarıyla tanınan iş insanı Osman Kavala 'darbe teşebbüsüne katılmak' suçlamasıyla tutuklandı. 2017'nin daha ilk haftasında İçişleri Bakanlığı 94 derneğin faaliyetlerini durdururken, OHAL dönemi boyunca kapatılan dernek sayısı 1419'a, kapatılan medya organları sayısı 187'ye ulaştı.

Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın (TİHV) tespit edebildiği kadarıyla 1 Aralık itibariyle 350 toplantı ve gösteriye müdahale eden kolluk güçleri 1998 kişiyi gözaltına aldı. TİHV'e 11 ayda

570 işkence ve kötü muamele başvurusu yapıldı. Aynı dönemde İnsan Hakları Derneği'nin (İHD) verilerine göre de 2278 kişiye işkence yapıldı. 11 zorla kaçırma ve kaybetme vakası yaşandı. Ayrıca cezaevlerinde çıplak arama uygulamaları, keyfi disiplin cezaları, sürgün ve sevk uygulamalarında dikkat çekici bir artış yaşandı. Trabzon'da bir savcının işkence iddiasıyla yapılan bir başvuruyu OHAL kararnamesiyle kamu görevlilerinin cezai sorumlulukları bulunmadığını savunarak reddetmesi trajik örnek vakalardan biri oldu.

Yaşanan ihlallerin ortaya çıkardığı mağduriyetler sonucunda -Avrupa Konseyi'nin de önerisiyle- hükümet, Ocak ayında OHAL işlemlerine ilişkin itirazları karara bağlayacak bir komisyon kurulmasına karar verdi. Anayasa Mahkemesi bu dönemde yapılan 70 bin 771 başvuru için bu komisyonu adres gösterdi. İhlaller karşısında gelen tepkileri geçiştirme ve öteleme aracı olan Olağanüstü Hâl İşlemleri İnceleme Komisyonu tüm eleştirilere rağmen AİHM tarafından da "iç hukuk yolu" olarak kabul edildi, yapılan binlerce başvuru reddedilmeye başlandı. Fakat komisyon "etkin bir hukuk yolu"(!) olarak çalışmalarına ancak Temmuz ayında başlayabildi. 5 ayda 100 binin üzerinde başvuru yapılan komisyon ilk kararlarını ise ancak Aralık ayının sonunda verebildi. Bir senenin sonunda komisyonun –menfi veya müspet- karara bağladığı dosya sayısı başvuru sayısının aşağı yukarı binde biri. Üstelik sonuçlar sadece ilgili kurumlara açıklanacak. İşin yoksa tek tek ara da bul!..

Yıl boyunca OHAL KHK'larıyla önemli idari ve hukuki değişikliklere gidilirken, hukukçular bu düzenlemelerin Anayasa'ya ve olağanüstü hâl ilanının gerekçelerine aykırı olduğunu savunuyordu. Nitekim 2017'nin son günlerinde çıkan iki yeni kararnamede neredeyse OHAL ile ilgili hiçbir hüküm bulunmazken, yargılama pratiklerinde ve hapisane kurallarında birçok değişikliğe gidildi. Temyiz hakkı, avukat bulundurma ve savunma hakkı, mahpusların ziyaretçi hakkı,

kanun önünde eşitlik ilkesi gibi hakları düzenleyen maddelerde değişiklik yapıldı.

“Anayasal düzene karşı suçlar” nedeniyle cezaevinde bulunan 58 bin 500 hükümlü ve tutukluya tek tip kıyafet zorunluluğu getirildi. Giymeyi reddedenlere görüş yasağı ve hücre hapsi yaptırımı konuldu.

“Darbe teşebbüsü ve terör eylemlerinin bastırılması için hareket ettiği” ileri sürülen sivillere bir nevi dokunulmazlık getirildi. Gazetecinin yazdığı haberin, akademisyenin imza attığı bildirinin bile “terör suçu” olabildiği bir ülkede tanınan bu yargı muhafiyetiyle artık basın açıklamasına, cenazeye, seçim bürolarına saldıranların cezai sorumlulukları olmayacağı kanunlaştırıldı. Siyasiler ve hukukçular düzenlemenin ‘hukuk devletinin sonu’ olduğunu vurgularken, gelen tepkiler üzerine iktidar partisi sözü edilen cezasızlık uygulamasının yalnız darbe gecesini kapsadığını savundu. Ancak kararname metninde bu yorumu çıkartacak somut sınırlar bulunmuyor.

Ayrıca mahkemelerin zorunlu müdafii olmaksızın yargılamaya devam edebilmesi sağlandı. Artık ceza yargılamalarında hüküm; gerekçeyi içermemesi veya savunma hakkının sınırlandırılması nedeniyle bozulamayacak. 10 yılın üstünde hapis cezasını gerektiren suçların temyiz yargılamasında, Yargıtay’ın duruşma yapma zorunluluğu da kaldırıldı. Hiçbir hukuksal gerekçe olmaksızın Yargıtay’a 100, Danıştay’a 16 yeni üye kadrosu verildi. Halbuki daha 2016 yılında “ihtiyaç yok” denilerek yüksek yargı organlarının üye sayısı düşürülmüştü. Bu kadar kısa sürede yapılan bu değişikliği hangi hukuksal gerekçe izah edecek?

OHAL’de Anayasa Değişikliği: Parlamente Sistem Yerine “Türk Tipi Başkanlık”

Erdoğan 2014 yılında Cumhurbaşkanı seçildiğinde “*alınmış bir cumhurbaşkanı olmayacağını*” açıklamıştı. Nitekim de öyle oldu. Tarafsızlığı Anayasa’da açıkça belirtilmesine rağmen,

seçimlerde bir parti lideri gibi propaganda faaliyeti yürüttü, yargı ve yasama organlarına talimatlar verdi, hatta 7 Haziran 2015 seçimlerinde ortaya çıkan siyasi tabloyu beğenmediğinde seçimlerin yenilenmesini bile sağladı. Ancak siyasal olarak “sorumsuz” olan Erdoğan, ziyadesiyle işlevsizleşmiş ve zayıf yargı ve yasama denetiminden dahi şikâyetçiydi; yürütme erkini daha da güçlü kılmak ve tek elde toplamak istiyordu. Uzun süredir gündeme getirdiği ‘*Türk tipi Başkanlık Sistemi*’ni hayata geçirmek ise OHAL koşullarında nasip olacaktı.

Referandum süresince de yürütme erki, kamusal alanı tamamen hakimiyet altında tutmaya gayret gösterdi. Devlet kaynakları referandum kampanyasının bir tarafı olarak kullanıldı. Erdoğan “Hayır” oyu verecek yurttaşları bizzat hedef gösterdi, “*terörist*” ve “*darbeci*” ilan etti. “Hayır” kampanyası tehditler, engellemeler ve sansrlerle karşılaştı. Bu durum öyle boyutlara vardı ki, bir Başsavcı vekili “*Sandıkta 'hayır' diyecek olanlar PKK ile aynı muameleyi göze alıyorlar*” diyebilecekti.

Çıkarılan bir OHAL KHK’sıyla, Yüksek Seçim Kurulu’nun (YSK) seçim dönemlerinde eşitlik ilkesi uyarınca medya organlarını denetleme yetkisi kaldırıldı. YSK, referandumda kimlerin propaganda yapabileceğine valilik ve kaymakamların karar vereceğine hükmetti. Yani propaganda faaliyetleri doğrudan hkmete bağlı olan mülki idare amirlerinin kararına bırakıldı. “Hayır” bildirileri hakkında ‘cumhurbaşkanına hakaret’ iddiasıyla birçok kez farklı illerde toplatma kararı verildi. HDP’nin propaganda şarkısı ve afişleri yasaklandı. “Hayır” diyen gazeteciler işten atıldı. YSK’nın henüz oylama sürerken bir kural değişikliği yaparak sandık kurulu mührü taşımayan pusula ve zarfları geçerli sayması ise yaşanan ihlallerin zirvesi oldu. Bu koşullar altında yapılan referandumda Başkanlık Sistemi yüzde 51.4 oyla kabul edildi. Bursa hariç bütün büyük iller; İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Antalya “Hayır” dedi.

2019’da tam olarak yürürlüğe girecek anayasa değişikliği için geçiş dönemi başlarken, Ak Parti hızla olağanüstü kongreye gitti. Cumhurbaşkanı Erdoğan, yeniden genel başkan olarak

partiye tam anlamıyla el koydu. Erdoğan'ın *"Rabia"* olarak belirttiği *"tek millet, tek bayrak, tek vatan, tek devlet"* ifadeleri parti tüzüğüne girdi. Önce partinin yönetim organları artık "partili" olan Cumhurbaşkanı'nın talimatlarıyla yeniden belirlendi. Kısa bir süre sonra da Ak Parti'li 6 Büyükşehir Belediyesi Başkanı; Erdoğan'ın önce talimat, sonra tehditleriyle istifa ettirildi. Bu arada yine Erdoğan'ın talimatıyla Meclis İç Tüzüğü'nde değişiklik yapılarak, milletvekillerinin kürsü ve ifade özgürlüklerine de kısıtlamalar getirildi. Yaptırımların ilk uygulaması ise yıl bitmeden bütçe görüşmelerinde yaşandı; "Kürdistan" kelimesi yasaklılar listesinde yeniden birinciliğe aday oldu! Meclis kürsüsünde *"Ben Kürt halkının bir evladı, Kürdistan'dan gelen bir temsilciyim"* diyen HDP Şanlıurfa Milletvekili Osman Baydemir'e TBMM toplantılarına bir süre katılmama cezası verildi.

İyi de, Kürdistan sözcüğünü kullanmak gerçekten suç olabilir mi? 86 yıl önce gene kullanılmış ama hiç de sorun olmamış. (Bknz. TBMM Gizli Celse Zabıtları 2 Cilt 3 s. 550-551) Ne olacak şimdi? Mustafa Kemal'e de mi meclisten uzaklaştırılma cezası verilecek?

Üstelik Erdoğan da 19 Kasım 2013 tarihli Meclis Grup Toplantısı'nda aynı sözcüğü kullanmıştı. Eyvaaaah!!!

İnsan Hakları Anıtı Gözaltında

OHAL döneminde işlerinden edilen kamu çalışanlarının sayısı 100 bini aşarken, ihraç edilen iki eğitimci açlık grevine başladı, Ankara Yüksel Caddesi'ndeki İnsan Hakları Anıtı da KHK'lara karşı yapılan protestoların merkezi haline geldi. Ancak hükümet 2017 yılı boyunca protestolara "hak tanımadı"(!).

İHD'nin Kasım ayında hazırladığı rapora göre yapılan basın açıklamaları 232 kez polis tarafından engellendi, 586 gözaltı işlemi yapıldı ve polis müdahalelerinde toplam 692 kişi işkence ve kötü muameleye maruz kaldı. Eylemciler "terörist" ilan edilerek tutuklanırken, açılan 6 ayrı ceza davasının yanında toplamı onbinlerce TL'ye ulaşan idari para cezaları da verildi. Polis şiddetiyle ilgili ise tek bir işlem bile yapılmadı.

Bütün bu olup bitenlere ev sahipliği yapan Yüksel Caddesi, 27 Mayıs 2017'den beri polis ablukasında. Eylemlerin sembolü haline gelen İnsan Hakları Anıtı da "gözaltı"nda tutuluyor. Ankara genelinde de tüm eylemler Valilik kararıyla "yasaklı".

Anayasa Mahkemesi Sustu

Geçtiğimiz yıllarda tutuklu gazeteciler ve internet yasaklarıyla ilgili ifade özgürlüğünü güçlendiren yaklaşımı nedeniyle ödüllere layık görülen(!) Anayasa Mahkemesi (AYM), OHAL'le birlikte "özgürlükler" konusunda suskunluğa gömüldü.

Yüksek mahkemenin 2017 yılındaki ilk icraatı, Cumhurbaşkanı'na hakaret suçunu düzenleyen TCK 299'un iptalini reddettiği kararın gerekçesini açıklamak oldu. AYM Cumhurbaşkanı'na hakaret suçu ile "*devletin saygınlığının korunduğuna*" hükmetti. Ceza maddesinin hukuk devleti ilkesine ve eşitlik ilkesine aykırı olmadığını öne sürdü, sınırlamanın ifade özgürlüğünün kullanılmasını da zorlaştırmadığını savundu. Oysa Adalet Bakanlığı'nın verilerine göre sadece 2016 yılında 3 bin 658 kişi hakkında 'Erdoğan'a hakaret'ten dava açıldı. Bu rakam 2017 boyunca katlanarak arttı. AYM bu süreçte uzun tutukluluk süresinin darbenin yarattığı koşullar gereği "makul" ve "gerekli" olduğunu da hükme bağladı.

AYM, darbe girişiminden de ancak sekiz ay sonra ilk kez bir ifade özgürlüğü ihlali kararı verdi. Bu karar, basından erişebildiğimiz kadarıyla, AYM'nin 2017'de ifade özgürlüğü ihlaline hükmettiği üç karardan biriydi. Yüksek Mahkeme, yıl boyunca tutuklu yargılanan gazetecilerin başvurularını ise gündemine bile almadı. Dosyalar AİHM'e taşındı.

AYM, tutuklu HDP'li vekillerin başvurularını bir yıllık suskunluğun ardından ancak Kasım ayında gündemine aldı. Daha önce 'Ergenekon Davası' sürecinde, tutuklu CHP'li vekillerin tahliyesinin önünü açan AYM, HDP Mardin Milletvekili Gülser Yıldırım'ın ifade özgürlüğü ile seçilme ve siyasi faaliyette bulunma haklarının ihlali iddialarını *"dayanaktan yoksun"* buldu.

AYM, HDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş'ın başvurusunu da tutuklandıktan 14 ay sonra ve 2018'e günler kala karara bağladı. *"Milletvekili tutuklu yargılanabilir"* dedi, kamu menfaati gerekçesiyle soruşturma aşamasında bazı delillere erişim kısıtlaması getirilebileceğini söyledi, ayrıca söz konusu tutuklamanın "gerekli" ve "orantılı" olduğuna hükmetti. Diğer tutuklu milletvekillerinin başvuruları ise hala yüksek mahkemede görüşülmeyi bekliyor.

Vekiller Tutuklu, Belediyeler Kayyum Yönetiminde

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın *"dokunulmazlıklar kaldırılmalı"* ve *"bedelini ödemeliler"* talimatının ardından 2016 yılının Kasım ayında HDP'li vekillere yönelik başlatılan operasyonlarda 2018'e gelindiğinde 59 HDP milletvekilinin 55'i hakkında 510 fezlekeden yargılama devam ederken, Meclise verilen soru önergeleri, fotoğraflar, sosyal medya paylaşımları, basın açıklamaları, oturma eylemleri bile suçlama konusu oldu. Bu süreçte 27 milletvekili, bir kısmı birden fazla kere, gözaltına alındı ve bırakıldı. 4 Kasım 2016'dan bu yana Eş Genel Başkanlar da dahil 15 HDP'li milletvekili tutuklandı. 9 HDP'li vekil halen cezaevinde.

Sadece Demirtaş hakkında bir yılda 33 dava açıldı. HDP'li vekiller hakkında toplam 18 müebbet ve 3 bin 126 yıl hapis cezası istenirken, savcılıklarda ve mahkemelerde verdikleri ifadeler yeni soruşturmalara da konu oldu. Ceza alan Figen Yüksekdağ'a siyaset yasağı getirilerek milletvekilliği ve Eş Genel Başkanlığı düşürüldü. Ayrıca 4 vekilin daha yasama organı üyeliği düşürüldü.

Öte yandan CHP İstanbul Milletvekili Enis Berberoğlu da gazeteciler Erdem Gül ve Can Dündar ile birlikte yargılandığı MİT TIR'ları davasında 'casusluk' suçlamasıyla 25 yıl hapse mahkum oldu. Karar istinaf mahkemesi tarafından bozulurken, milletvekili tahliye edilmedi. Aralık ayında yeniden yargılanmaya başlanan Berberoğlu hakkında istinaf savcısı müebbet hapis talep etti. Dava yeni yıla bırakılırken, Berberoğlu da 2018'e hapiste girdi.

Kürt siyasilere yönelik operasyonlarsa milletvekilleriyle sınırlı kalmadı. Kürt illerindeki yerel yönetimlere atanan kayyumların sayısı 2017 sonu itibarıyla 94'e çıktı. Son yerel seçimlerde 3'ü büyükşehir 8'i il olmak üzere toplam 102 belediye kazanan DBP'nin tutuklanan 93 eşbaşkanından 68'i hâlâ cezaevinde.

HDP üye ve yöneticileri de bu operasyonlardan nasibini aldı. 1 Şubat - 24 Kasım tarihleri arasında HDP'ye dönük operasyonlarda en az 6 bin 750 kişi gözaltına alındı ve bin 864 kişi tutuklandı.

Sokağa Çıkma Yasakları

2015 – 2016 yıllarında yoğun biçimde uygulanan, 'sokağa çıkma yasakları' daha kısa süreli ve küçük ölçekli de olsa tüm olumsuzlukları ile birlikte 2017 yılında da sürdü. TİHV'nin verilerine göre, 16 Ağustos 2015'ten 1 Kasım 2017'ye kadar toplam 11 il ve en az 47 ilçede en az 268 sokağa çıkma yasağı ilan edildi. Tahminen en az 1 milyon 809 bin kişinin başta yaşam hakkı, özgürlük ve güvenlik hakkı, vücut bütünlüğü hakkı ve işkence yasağı ihlal edildi.

Yıl içerisinde askeri operasyon bölgesi ilan edilen bazı köylerden sağlıklı haberler alınamadı. 90'lı yıllarda olduğu gibi insan hakları örgütlerinin ve basın mensuplarının bu bölgelere girişleri engellendi, sivil ölümleri ve yoğun işkence iddiaları gündeme geldi.

Yine TİHV'nin verilerine göre 2017 yılının ilk 11 ayında; silahlı çatışmalar nedeniyle 183'ü asker, polis, korucu, 460'ı militan, 52'si sivil olmak üzere toplam 695 kişi yaşamını yitirdi. Kolluk güçlerinin dur ihtarına uyulmadığı gerekçesiyle veya kolluğun rastgele ateş açması sonucu da 36 kişi öldürüldü. Güvenlik güçlerine ait zırhlı araçların çarpması sonucu 6'sı çocuk 23 kişi hayatını kaybetti.

Yaşanlar ihlalleri raporlaştıran sivil toplum örgütlerine TCK 301'den soruşturma açılırken, uluslararası örgütlerin raporları da İçişleri Bakanlığı tarafından "terör örgütünün propagandası olan mesnetsiz iddiaları içermekle" suçlandı. "*Çocuklar öldürülmesin*" diyen öğretmen Ayşe Çelik 'örgüt propagandası'ndan 1 yıl 3 ay hapse mahkum oldu ve cezası onandı. Yeni yıla girerken Ayşe Öğretmen iki aylık bebeğiyle birlikte cezaevine girmeye hazırlanıyor.

Böyle bir girizgâh yaşananların belki de özetinin özeti bile değil. Gerçekten de Türkiye'de bir yılda olanları tek bir kitaba sığdırmak mümkün görünmüyor. Her sene olduğu gibi yine derlediğimiz verilerle bir fotoğraf çekerek sizlere sunmaya, tarihe not düşmeye çalıştık. BM Düşünce ve İfade Özgürlüğü Özel Raportörü David Kaye ülkenin verili durumunu "*Türkiye düşünce ve ifade özgürlüğü konusunda en kötü anlarını yaşıyor*" diyerek özetlemişti. Biz ise en sonda söyleyeceğimizi şimdiden söyleyerek bir virgül koyalım; yeni yılın bu karanlık tabloyu aydınlatması umuduyla...

Mustafa Kumral

‘17

mahkeme **salonu**

Nuriye Gülmen, Semih Özakça, Acun Karadağ Davası

9 Kasım 2016, 679 sayılı KHK ile işinden atılan Nuriye Gülmen tek başına Ankara Yüksel Caddesi'ndeki İnsan Hakları Anıtı önünde 'işimi geri istiyorum' eylemlerine başladı.

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nde görevlendirilen, fakat kadrosu Öğretim Üyesi Yetiştirme Programı (ÖYP) kapsamında Konya Selçuk Üniversitesi'nde bulunan Gülmen, Gezi eylemlerine katıldığı gerekçesiyle kademe ilerlemesinin durdurulması cezası almıştı. Sözleşmesinin yenilenmemesi dolayısıyla açtığı davayı kazanarak, Selçuk Üniversitesi'nde göreve başladı ancak göreve başladıktan bir gün sonra, 15 Temmuz darbe girişimi sonrası ilan edilen olağanüstü hâl (OHAL) kapsamında çıkartılan KHK ile ihraç edildi.

Nuriye Gülmen'in anıt önündeki eyleminin 16. gününde Mardin Mazıdağı Cumhuriyet İlkokulu'nda üç yıldır yaptığı sınıf öğretmenliği görevinden 675 sayılı KHK ile ihraç edilen Semih Özakça da eyleme katıldı. Gülmen, Özakça, Karadağ, Esra Özakça, Veli Saçılık ve nice destekçi defalarca kez gözaltına alındı, polis işkencesine maruz kaldı.

Gülmen, Özakça ve Karadağ 9 Mart'ta süresiz açlık grevine başladılar, 22 Mayıs'ta gözaltına alındılar ve 23 Mayıs'ta açlık grevi eylemlerinin 76. gününde 'örgüt üyeliği' iddiasıyla tutuklandılar. Nöbetçi Sulh Ceza Hakimliği, tutuklama kararının gerekçesinde iki eğitimcinin "*tutuklanmamaları halinde adaletin işleyişine zarar vereceklerini*" iddia etti. Gülmen ve Özakça'nın tutuklanmalarının ardından, direnişlerine başladıkları günden beri önünde oturdukları İnsan Hakları Anıtı da "gözaltına alındı", eylem yapılmasını engellemeye çalışan polisler anıtı çelik bariyerlerle abluka altına aldı.

Gülmen ve Özakça hakkında 20 yıla kadar hapis cezası talebiyle hazırlanan iddianamede "*Eylemin masum hak arama talebinden çıktığı*" ileri sürüldü, Gülmen ve Özakça '*sıahlı terör örgütüne üye olmak*', '*Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet*' ve '*terör örgütü propagandası yapmak*' ile suçlandı. Savcılık ayrıca iki eğitimcinin eyleminin Gezi Parkı benzeri "*kalkışma eylemlerine dönüştürülmesinin planlandığını*" iddia etti. Bunun yanısıra İçişleri Bakanı Soylu iki eğitimciyi "*terör örgütü üyesi*" olmakla itham etti, açlık grevi eylemini de "*tiyatro*" diye niteledi. "*Yiyorlar, içiyorlar, ertesi sabah 9'da oradaki yerlerine gidiyorlar*" dedi.

Masumiyet karinesini ayaklar altına alan Bakanın sözleri 1996 Ölüm Oruçları döneminde dönemin Adalet Bakanı Şevket Kazan'ı hatırlattı. AİHM ise açlık grevindeki tutuklu eğitimcilerin tahliyelerine yönelik tedbir alınması talebini "*Tutuklu bulunmaları, yaşamlarının kalıcı zarar görmesi riskini ortaya çıkarmıyor*" diye reddetti. AİHM kararında, Gülmen ve Özakça'dan "*açlık grevini bırakmaları*" talep edildi.

Eğitimcilerin davasına iki gün kala eğitimcilerin avukatları gözaltına alındı. 28 Temmuz'dan itibaren Sincan Cezaevi Kampüsü Devlet Hastanesi'nde tutulmaya başlanmalarının ardından, Ankara 19. Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki davanın ilk duruşması 14 Eylül'de görüldü. Ancak Sincan Cezaevi Jandarma Komutanlığı "*güvenlik, yetersiz personel ve sağlık koşulları*"nı gerekçe göstererek iki sanığın tutuldukları

hapishane hastanesinden getirilmemesine dair tutanak gönderdi ve Gülmen ve Özakça duruşmaya getirilmedi.

28 Eylül'de görülen ikinci duruşmaya Nuriye Gülmen yine getirilmezken; Özakça, salona tekerlekli sandalyeyle getirildi ve savunmasını yaptı; Acun Karadağ, Gülmen'e savunma yapma imkanı tanınmadan kendisinin de savunma yapmayacağını belirtti.

23 Ekim'de görülen üçüncü duruşmada Gülmen, Numune Hastanesi raporuna göre sağlık durumu uygun olmadığından ve *“hayati tehlike riski olabileceğinden”* ilk iki duruşmada olduğu gibi yine getirilmedi. Özakça tahliye edilirken, Gülmen'in tutukluluğunun devamına karar verildi. Mahkeme, Gülmen'in bir sonraki duruşmada hazır edilmesine de karar verdi ancak tutulduğu Numune Hastanesi Gülmen'in adliyeye götürülmesine izin vermedi. Mahkeme heyeti bu nedenle hastaneye giderek ifade almak istemiş ancak Gülmen, tahliye edilip mahkeme salonuna gidene dek ifade vermeyeceğini beyan etmişti.

Nuriye Gülmen 17 Kasım'daki dördüncü duruşmada SEGBİS (Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi) aracılığıyla ilk kez hakim karşısına çıktı. Esas hakkındaki mütalaasını sunan savcılık geçtiğimiz duruşmada tahliye edilen Özakça'nın *“örgütün hiyerarşik yapısına dahil olmamakla birlikte örgüte bilerek ve isteyerek yardım etmek”* suçundan, Gülmen'in ise *“örgüt üyeliği”* suçundan cezalandırılmasını istedi. Ayrıca Nuriye Gülmen hakkında 2013-2014 yılları arasında Gezi Eylemleri sırasında öldürülen Ali İsmail Korkmaz için yapılan etkinliklere katıldığı için *“örgüt propagandası yapmak”* suçlamasıyla yeni bir dava açıldı.

27 Kasım'da görülen beşinci duruşmada savcı *“dosyada toplanmamış delil kalmamış olması”* ve *“delilleri karartma ve kaçma şüphesi olmaması”* gözetilerek tek tutuklu sanık Gülmen'in, adli kontrol şartıyla tahliyesine karar verilmesini talep etti ancak mahkeme tutukluluğun devamına karar verdi.

Nihayet 1 Aralık'ta görülen son duruşmada karar açıklandı. Gülmen'i "*örgüt üyeliği*" suçlamasıyla 6 yıl 3 ay hapse mahkum eden Ankara 19. Ağır Ceza Mahkemesi, 23 Mayıs'tan bu yana tutuklu bulunan eğitimcinin tahliyesine karar verdi. Mahkeme, 20 Ekim'de tahliye edilen Özakça'nın ve davanın diğer sanığı Acun Karadağ'ın ise beraatine karar verdi. Ancak Ankara Cumhuriyet Savcısı, Özakça'nın beraat kararına itiraz etti ve eğitimcinin cezalandırılması için istinafa başvurdu.

Barış İçin Akademisyenler

"Barış İçin Akademisyenler" tarafından 11 Ocak 2016 tarihinde güney illerindeki ablukanın kaldırılmasıyla ilgili Türkiye devletine şiddete son verme ve müzakere koşullarını hazırlama çağrısı yapan bir metin yayımlandı ve imzaya açıldı. Türkiye'den 89 üniversiteden 1128 akademisyen ve araştırmacı, yurtdışından Noam Chomsky, Judith Butler, Etienne Balibar ve David Harvey gibi isimlerin yer aldığı 355'i aşkın isim imza verdi.

Takip eden hafta içerisinde imzacı akademisyenlere destek olmak amacıyla gelen yeni imzalarla birlikte bildirinin nihai imzacı sayısı 2212'ye ulaştı. İmza atan akademisyenler gerek hükümet gerek medya tarafından yoğun eleştiriye tutuldu.

Akademisyenler bunun üzerine imzaya açtıkları metnin arkasında olduklarını ve vazgeçmeyeceklerini açıkladılar. Açıklamayı Boğaziçi Üniversitesi'nden Esra Mungan, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nden Kıvanç Ersoy ile bildiriye imza verdikten sonra işten atılan iki akademisyen; Muzaffer Kaya (Nişantaşı Üniversitesi) ve Meral Camcı (İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi) okudu. Dört akademisyen bunun üzerine gözaltına alındı ve tutuklandı.

40 günlük tutukluluğun ardından, akademisyenler serbest bırakıldı. Ancak akademi üzerindeki baskılar bununla bitmeyecekti. 7 Şubat günü yayınlanan OHAL döneminin 20. KHK'si olan 686 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 4 bin 464 kişi memuriyetten uzaklaştırıldı. İhraç edilen 330 akademisyenin 115'i çatışmaların durdurulması talebiyle *"Bu Suça Ortak Olmayacağız"* başlıklı bildirinin imzacılarından.

Üniversitelerden ihraç edilen isimler arasında Anayasa Hukuku duayenlerinden Prof. Dr. İbrahim Kaboğlu ve Barış İçin Akademisyenler bildirisini basın açıklamasında okuyan dört akademisyenden biri olan ve bir süre tutuklu kalan Yrd. Doç. Meral Camcı da vardı. Marmara Üniversitesi Rektörü Mehmet Emin Arat ise son KHK ile ihraç edilen akademisyenlerin tek kriterle göre belirlendiğini ve bu kriterin de yayımlanan bildiri olduğunu söyledi.

Bir çok fakülte ihraçların ardından fiilen işlevsiz hale geldi. 30 Mart günü 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nde hakim karşısına çıkan Barış Akademisyenleri'ne; Yrd. Doç. Dr. Esra Mungan, Yrd. Doç. Dr. Meral Camcı, Yrd. Doç. Dr. Muzaffer Kaya ve Doç. Dr. Kıvanç Ersoy'a; yine beraat kararı çıkmadı.

İhraçlar, çıkan yeni KHK'larla devam etti. 9 Eylül, Mersin Üniversitelerinde akademisyenler imzacı oldukları için işlerinden çıkarıldı. İmzacı akademisyenlerin yanısıra onlara destek olan, üniversiteden şarkılarla uğurlayan meslektaşlarına ve öğrencilere de soruşturma açıldı. 7 Kasım tarihinde ise ilk davalar açılmaya başlandı. 15 üniversiteden toplamda 148 akademisyen haklarında ayrı ayrı açılan

davalarda “örgüt propagandası yapmak”la suçlandı, 7 yıl 6’şar aya kadar hapisleri istendi.

Barış İçin Akademisyenler İnisiyatifi’nden yapılan son açıklamada akademisyenlere yönelik dosyaların tek tek açılmasına dikkat çekilerek, “Hepimizi adliye koridorlarında yalnız bırakmak istiyorlar; 1128 akademisyeni bir arada yargılamaktan açıkça ürkükleri ortada” denilmişti. 5 Aralık’ta başlayan ve 17 Mayıs 2018’e kadar devam edecek ilk dava sürecinde yeni yıla girmeden 68 akademisyenin ilk duruşmaları görüldü. Dosyaların birleştirilmesi ve beraat talepleri reddedildi.

Cumhuriyet Davası

Cumhuriyet gazetesi yönetici ve yazarları hakkında “PKK/KCK ve FETÖ/PDY terör örgütlerine müzahir oldukları” iddiasıyla başlatılan soruşturma kapsamında ilk olarak 5 Kasım 2016 tarihinde gözaltına alınan Cumhuriyet Genel Yayın Yönetmeni Murat Sabuncu ile Cumhuriyet Gazetesi köşe yazarı Kadri Gürsel, karikatürist Musa Kart, Cumhuriyet Gazetesi okur temsilcisi Güray Öz, Cumhuriyet Vakfı Yönetim Kurulu Üyesi avukat Mustafa Kemal Güngör, Cumhuriyet Gazetesi Kitap eski Genel Yayın Yönetmeni Turhan Günay, Cumhuriyet Vakfı

Yönetim Kurulu Üyesi avukat Bülent Utku, Cumhuriyet Vakfı Yönetim Kurulu Üyesi Önder Çelik ve Cumhuriyet Vakfı Yönetim Kurul Üyesi mali müşavir Eser Sevinç tutuklandı.

İddianame, 156 gün sonra 4 Nisan 2017'de hazırlandı. Gazetenin son üç yıldaki yayın politikası suçlamaların temel dayanağı olarak gösterildi. Operasyondan 61 gün sonra gözaltına alınarak tutuklanan Ahmet Şık'ın dosyası da ana dosyayla birleştirildi. Cumhuriyet Gazetesi muhasebe çalışanı Emre İper ise 19 Nisan'da tutuklandı.

İddianamede 106 haber delil ve dayanak, 149 tweet, 17 gazeteci ve gazete yöneticisi de tanık olarak yer alıyor. Ayrıca davada Ahmet Kemal Aydoğdu'ya ait olduğu iddia edilen "jeansbiri" hesabından atılan 31 tweet de iddianamede yer alıyor. Savcılık sanıkların *"Silahlı terör örgütlerine üye olmamakla birlikte örgüte yardım etme, hizmet nedeniyle güveni kötüye kullanma"* suçlarından cezalandırılmalarını talep ediyor. İlk duruşmada, Güray Öz, Musa Kart, Bülent Utku, Hakan Kara, Önder Çelik, Mustafa Kemal Güngör ve Turhan Günay tahliye edildi. Murat Sabuncu, Akın Atalay, Kadri Gürsel, Ahmet Şık ve tweetleri nedeniyle yargılanan Ahmet Kemal Aydoğdu'nun tutukluluklarının devamına karar verildi.

Savcının talebi üzerine Şık'ın savunması hakkında suç duyurusunda bulunuldu. Şık savunmasında *"Biliyorum, bu iktidarın da, yargısının da benimle ilgili sorunları var. Çünkü siyasal iktidara, çeşitli güç odaklarına değil, hakikatin gücüne sırtımı dayayarak gazetecilik yapıyorum."* demişti.

Üçüncü duruşmada Kadri Gürsel tahliye edildi. 24 Aralık 2017'deki dördüncü duruşmada yargıç Ahmet Şık'ın savunmasını *"Siyasi"* olarak niteledi ve engelledi. Şık *"Bu duruşma zaten siyasi"* diye yanıtlayınca salondan çıkarıldı. Duruşmadan tahliye kararı çıkmadı.

Sanıklardan Şık, Atalay, Sabuncu ve İper tutuklu yargılanıyor ve haklarında 7,5 yıldan 43 yıla kadar hapis cezası isteniyor.

Büyükada Davası

5 Temmuz tarihinde İstanbul Büyükada'da "insan hakları savunucularının korunması dijital güvenliği" konulu atölye çalışması için toplantılar yapmak üzere bir araya gelen farklı insan hakları örgütlerinin temsilcisi on kişi kaldıkları otelde topluca gözaltına alındı.

Gözaltı süresinin bitmesinin ardından 17 Temmuz'da mahkemeye sevk edilen insan hakları savunucuları İdil Eser (Uluslararası Af  rg t  Türkiye Direktörü),  zlem Dalkıran (Helsinki Yurttaşlık Derneği), Günal Kurşun (İnsan Hakları Gündemi Derneği), Veli Acı (İnsan Hakları Gündemi Derneği), Ali Gharavi (İsveç vatandaşı insan hakları eğitimcisi), Peter Steudtner (Almanya vatandaşı insan hakları eğitimcisi) 18 Temmuz'da tutuklandı.

İlnur  st n (Kadın Koalisyonu), Nalan Erkem (Yurttaşlık Derneği), Nejat Taştan (Eşit Haklar İzleme Derneği), Şeymus Özbekli (Hak İnişyatifi) yurtdışına çıkış yasağı ve haftada    gün adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı. 21 Temmuz'da savcı, dört hak savunucusunun serbest bırakılmasına itiraz etti ve haklarında yakalama kararı çıkartıldı. Evlerinden gözaltına alınan üstün ve Erkem 23 Temmuz'da tutuklandı. 25 Temmuz'da Nejat Taştan ve Şeymus  zbekli haftada iki gün

adli kontrol şartıyla ve yurtdışına çıkma yasağıyla serbest bırakıldı.

Haziran ayında tutuklanan Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı avukat Taner Kılıç'ın da şüpheli olarak eklendiği 8'i tutuklu 11 hak savunucusu savcı Can Tuncay'ın hazırladığı iddianamede, "*Örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işlemek*" (TCK 220/6), "*silahlı terör örgütüne üyelik*" (314/2 ve 314/3) ile suçlanıyorlar. Hak savunucularının üye oldukları iddia edilen örgütler ise "FETÖ/PDY, PKK/KCK ve DHKP/C" olarak sıralanıyor. Ayrıca iddianamede Kılıç hakkında 15 yıla kadar; İdil Eser, Özlem Dalkıran, Nalan Erkem, İlknur Üstün, Ali Gharavi, Peter Steudtner, Günal Kurşun, Veli Acu, Nejat Taştan ile Şeyhmus Özbekli hakkında 10'ar yıla kadar hapis cezası istendi.

26 Ekim tarihindeki ilk duruşmada, İstanbul 35. Ağır Ceza Mahkemesi heyet başkanı Adem Aygün ile üye hakimler Ayhan Arduç ve Gülşah Eğilmez Türüdi; Günal Kurşun, İlknur Üstün, İdil Eser, Nalan Erkem, Peter Steudtner, Özlem Dalkıran, Ali Gharavi ve Veli Acu'nun tahliyesine karar verirken, Dalkıran ve Acu hakkında yurtdışına çıkış yasağı koydu. Tutuksuz sanıklar Şeyhmus Özbekli ve Nejat Taştan hakkındaki adli kontrol kararı ise kaldırıldı. Peter Steudtner ve Ali Gharavi 26 Ekim'de Türkiye'den ayrıldı. Davaya 31 Ocak 2018 saat 10.30'da devam edilecek.

Sivil itaatsizlik davaları

Öğretmen Ayşe Çelik ve destekçileri hakkındaki dava

Ayşe Çelik 8 Ocak 2016 akşamı Beyazıt Öztürk'ün Kanal D'de yayınlanan programına katılarak *"Ülkenin doğusunda yaşananların farkında mısınız? Sessiz kalmayın, insanlar, çocuklar ölüyor. Burada yaşananlar ekranlara çok farklı aktarılıyor. Sessiz kalmayın. İnsan olarak biraz daha hassasiyetle yaklaşın. Görün, duyun ve artık bize el verin. Yazık; insanlar ölmesin, çocuklar ölmesin, anneler ağlamasın"* diye konuşmuştu.

Kanal D, Çelik'in yaptığı bu açıklamayı provakasyon olarak değerlendirmiş; olayın ardından, Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı da Ayşe Çelik hakkında *"terör örgütü propagandası yapmak"* suçlamasıyla soruşturma başlatmıştı. Çelik, Haziran ayında Silvan'da talimatla alınan ilk ifadesinde, sözlerinin arkasında durduğunu ve söylediklerinin içinde suç teşkil edecek bir ifade bulunmadığını, annelerin ağlamaması için toplumda bir duyarlılık yaratmak istediğini ve asıl amacının medyanın duyarsızlığına dikkat çekmek olduğunu belirtmişti. Ayşe Çelik'e destek olmaya karar veren, farklı mesleklerden barış yandaşları, 13 Ocak 2016'da üç büyük şehirdeki savcılara başvurarak eş zamanlı suç duyurularıyla Ayşe Çelik'in suçu(?)na ortak oldular ve aynı sözleri tekrarlayarak kendilerini savcılara ihbar ettiler.

Bu konuda, üç ildeki savcılıklar arasında eğlenceli bir kaos yaşandı.

İzmir'de savcı "Ben bu dilekçeyi almam" diyerek Anayasal bir suç işledi. (Madde 74, Dilekçe Hakkı) İzmirli dilekçelerini iadeli taahhütlü posta ile yollayınca savcı da bu dilekçeleri İstanbul Bakırköy Savcılığı'na yolladı.

Ankara'da savcı TAKİPSİZLİK kararı verdi. Bu karara yapılan itiraz da reddedildi. (30 Mayıs 2016)

İstanbul Bakırköy 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde katılımcılar hakkında 21 Nisan'da dava açıldı. Öncelikle Ayşe Çelik ve kanal sorumlusu hakkındaki iddianame, destekçilerin davasından bir gün sonra mahkemeye verildiyse de, daha sonra mahkeme iki iddiayı birleştirdi, sanık sayısı 40'a çıktı.

23 Eylül'de görülen ilk duruşmada Ayşe Öğretmen sözlerinin arkasında durduğunu, barış istemenin suç olamayacağını savundu. Ayşe Öğretmen'in destekçisi, sivil itaatsizler ise savunmalarında Güneydoğu'da Kürt bölgelerinde yaşananlara dair tanıklıklarını aktararak, *"Ayşe Çelik doğruları söyledi, biz de tanığız"* dediler.

Tanık Beyazıt Öztürk'ün dinlenmesi için 30 Kasım'a ertelenen davanın ikinci duruşmasında, Beyaz'ın apar topar yapılan bir ara celsede dinlendiği anlaşıldı. Buna itiraz edildi ama hakim itirazı reddederek davayı erteledi.

26 Nisan 2017'de mahkeme sivil itaatsizlerin *"suç işleme niyeti"* olmadığını iddia ederek beraatlerine karar verirken; Ayşe Çelik'i TCK 7/2 *"terör örgütü propagandası"*ndan 1 yıl 3 ay hapis cezasına çarptırdı, Çelik'in avukatları ve sivil itaatsizler karara itiraz etse de İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 2. Ceza Dairesi kararı onayladı. Anayasa Mahkemesi'ne yapılan itiraz da reddedildi. Konu AİHM'e giderken Ayşe Çelik ile birlikte minik kızı Deran'da hapisane yolcusu.

Özgür Gündem Nöbetçi Yayın Yönetmenleri'nin suçu(!?)na katılanlar hakkındaki dava

Artan baskılara karşı Özgür Gündem gazetesiyle dayanışma için tek günlük Nöbetçi Genel Yayın Yönetmenliği görevini üstlenen Türkiye İnsan Hakları Vakfı kurucu üyesi Şebnem Korur Fincancı, RSF Türkiye Temsilcisi Erol Önderoğlu ve yazar Ahmet Nesin 20 Haziran 2016'da *"terör örgütü propagandası"* suçlamasıyla tutuklandı, 10 gün sonra serbest bırakıldı.

Üç genel yayın yönetmenine destek olmak için üç sivil itaatsiz 11 Temmuz 2016'da suç(!?) delili sayılan gazete haberlerini adliye önünde dağıtarak suç(!?)u tekrar etti ve savcıya kendileri hakkında suç duyurusunda bulundu. Haklarında *"terör örgütü propagandası"* suçlamasıyla bir dava açıldı. İlk duruşmada Önderoğlu'na isnat edilenin suç değil, gazetecilik görevi olduğunu tekrar eden sivil itaatsizlerin 14 Eylül 2017 tarihli ikinci duruşmasında mahkeme heyeti, yargılamanın Erol Önderoğlu, Ahmet Nesin ve Şebnem Korur Fincancı'nın birlikte yargılandığı ana dava ile birleştirilmesi talebiyle ilgili karar verilmesi için duruşmayı 3 Nisan 2018 tarihine erteledi.

Barış için Akademisyenler'in suçu(!?)na

ortak olanlar hakkındaki dava

2016 Ocak ayında 89 üniversiteden 1128 akademisyen, *"Güneydoğu'da yaşanan sivil ölümleri ve hak ihlallerine dikkat çekerek; devleti, başta Kürt halkı olmak üzere tüm bölge halklarına karşı gerçekleştirdiği katliam ve uyguladığı bilinçli sürgün politikasından derhal vazgeçmesi"*ni talep etmişti.

"Bu Suça Ortak Olmayacağız" başlıklı bildiriye imza atmalarının ardından Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından hedef gösterilen akademisyenlere soruşturma açılmasına tepki gösteren ve *"Barış istemek suç ise biz de bu suça ortak oluyoruz"* diyerek kendileri hakkında Kuşadası Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunan 46 kişiye de dava açıldı. Daha sonra suç(!?)a iştirak eden 6 kişiye daha dava açıldı, sanık sayısı 52'ye çıktı. *"Terör örgütü propagandası"* suçlamasıyla Söke Adliyesi 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanan Sivil İtaatsizler'in 30 Kasım'da görülen duruşmasında iki dava birleştirildi, 18 Ocak'taki duruşma evrak eksikliği nedeniyle ertelendi, 22 Mart'taki duruşma ise ana dava için istenen görüşün beklenmesi için 5 Temmuz'a, ardından 9 Kasım ve sonrasında 8 Şubat 2018 tarihine ertelendi.

ona
buna
hakaret

**“Cumhurbaşkanlığı sarayına gitmem”
diyen muhtara soruşturma
4 Ocak
(Gökhan Bahadır’ın suçu: TCK 299)**

Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın düzenlediği muhtarlar toplantısına katılmayı reddeden Trabzon’un Vakfıkebir ilçesi Çarşı Mahallesi Muhtarı Gökhan Bahadır hakkında, “Cumhurbaşkanı’na hakaret” iddiasıyla soruşturma açıldı. Bahadır, Cumhuriyet gazetesine verdiği röportajda “Cumhurbaşkanı’nın temel görevi anayasaya uygun davranma, onu koruma. Ama Anayasa’yı tanımıyor, saygı duymuyor. Tarafsız olması gerekirken, taraflı bir Cumhurbaşkanı... Tarafsız bir muhtar olarak partili bir cumhurbaşkanının davetine katılmam bu tarafsızlığımı tartışmalı hale getirir” demişti. Gazetenin bu açıklamayı 14 Temmuz 2016’da “Sarayı reddeden ilk muhtar” başlığıyla yayımlamasının ardından Vakfıkebir Cumhuriyet Savcılığı’nın res’en soruşturma açtığı ve Adalet Bakanlığı’na fezleke yazıldığı, bakanlığın ise Erdoğan’ın hakaret davalarını geri çektiğini anımsatarak soruşturma izni vermediği ortaya çıktı.

İnsan hakları örgütlerine “301 soruşturması”

5 Ocak

İnsan Hakları Derneği (İHD), Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV), Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (SES) ile İnsan Hakları ve Mazlumlar İçin Dayanışma Derneği (MAZLUMDER) hakkında Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından Türk Ceza Kanunu’nun 301. maddesi kapsamında soruşturma başlatıldı.

İHD Genel Başkanı Öztürk Türkddoğan, soruşturmanın sokağa çıkma yasaklarıyla ilgili hazırladıkları raporlarla ilgili açıldığını söyledi. TCK’nın 301. maddesi “*Türklüğü, Cumhuriyeti, Devletin kurum ve organlarını aşağılama*” başlığını taşıyor. Bu

maddeden soruşturmanın sürebilmesi ve dava açılması için Adalet Bakanlığı izni gerekiyor.

Genelkurmay Başkanlığı, kurumların hazırladığı raporlara dair Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na şikayette bulunmuş, Cumhurbaşkanı Erdoğan da 7 Nisan 2016'da yaptığı konuşmasında, “Bu raporları yayımlayanların üzerine gidilmesi lazım. Neyin raporunu yayımlıyorsun” demişti.

Gazeteci Onur Erem'e Tarık Ali söyleşisinden ceza
3 Şubat
(Onur Erem'in suçu: TCK 125)

Gazeteci Onur Erem, Britanyalı ünlü düşünür ve siyasi aktivist Tarık Ali ile yaptığı ve BirGün'de yayımlanan söyleşisi nedeniyle açılan davada 10 bin 620 TL adli para cezasına mahkum oldu. Mahkeme cezayı erteledi. Söz konusu söyleşide Ali, Ankara Katliamı'nın hemen ardından dönemin Başbakanı Ahmet Davutoğlu ve İçişleri Bakanı Selami Altırok'un açıklamalarını “Canlı bombaların eyleme geçmeden önce tutuklanamayacağı açıklaması o kadar tutarsız bir saçmalık ki, bu iki soytarının hâlâ hükümette olmalarına şaşıyorum” diyerek eleştirmişti. Cumhurbaşkanı Erdoğan için de ‘teneke diktatör’ ifadesini kullanmıştı. Açılan davada Erem'in hakaret suçlamasıyla 28 aya kadar hapsi isteniyordu.

Enver Aysever'in yazısına 10 bin 620 TL ceza

24 Şubat

(Enver Aysever'in suçu: TCK 125)

Enver Aysever, 27 Kasım 2015 tarihli Birgün gazetesinde yayımlanan 'Boktan düzenin yetiştirdikleri!' başlıklı yazısında TBMM Başkanı İsmail Kahraman'a hakaret ettiği gerekçesiyle 10 bin 620 TL adli para cezasına mahkum oldu. Davanın "*Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti devletini, devletin kurum ve organlarını aşışılama*" (TCK 301) suçlamasıyla açıldığını ancak "*Hakaret*" (TCK 125) suçlamasına dönüştüğünü hatırlatan Aysever; "Davanın 301'den devam edemeyeceğini anlayınca mahkeme yanına bir de hakaret davası ekledi. İfade özgürlüğünün ayaklar altına alındığı bir ülkede sonuç itibarıyla şaşırdık mı? Hayır şaşırmadık..." dedi.

Gazeteci Hasan Cemal'e 'Erdoğan'a hakaret'ten ceza

1 Mart

(Hasan Cemal'in suçu: TCK 299)

Ankara 24. Asliye Ceza Mahkemesi, gazeteci Hasan Cemal'i, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun sözlerine yer verdiği 16 Ocak 2016 tarihli 'Diktatör bozuntusu!' başlıklı yazısında Cumhurbaşkanı Erdoğan'a hakaret ettiği gerekçesiyle 11 ay 20 gün hapse mahkum etti. Ceza ertelendi.

**‘Hayır’ videosu çeken Ali Gül’e
‘Erdoğan’a hakaret’ten iki yıl hapis cezası
1 Haziran
(Ali Gül’ün suçu: TCK 299, TCK 216)**

Referandumda neden ‘hayır’ denmesi gerektiğini anlatan bir videoda oynayan İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisi Ali Gül, “Cumhurbaşkanı’na hakaret”ten 1 yıl 2 ay 17 gün, “halkın bir kesimini din, mezhep ve cinsiyet farklılığına dayanarak aşağılamak”tan 10 ay hapis cezasına mahkum oldu. İstanbul 43. Asliye Ceza Mahkemesi cezayı erteledi. Gül, Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan’ın avukatlarının suç duyurusu üzerine 21 Mart’ta tutuklanmış, iki ay cezaevinde kaldıktan sonra 16 Mayıs’ta tahliye edilmişti.

**‘Erdoğan’a hakaret’ davaları
14 Haziran
(TCK 299)**

2015 yılında Eskişehir’de düzenlenen bir protestoda atılan ‘Hırsız Katil Erdoğan’ sloganı nedeniyle “Cumhurbaşkanına hakaret”ten açılan davada Eskişehir 4. Asliye Ceza Mahkemesi, skandal bir gerekçeli karara imza attı.

Sanıkların atılı suçu işlemeye eğilimli kişiler olduğunu ima eden mahkeme ‘kişiliklerini dikkate alarak’ 11 kişiyi 2 yıl, 5 ay, 5’er

günlük hapis cezasına çarptırdı, “suçun kasten işlenmesi” nedeniyle hapis cezasının ertelenmemesine hükmetti.

**Amedsporlu Deniz Naki ‘Cumhurbaşkanına hakaret’ten
gözüaltına alındı
23 Ağustos
(Deniz Naki’nin suçu: TCK 299)**

Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) 2. Lig’de mücadele eden Amedspor’un futbolcusu Deniz Naki, Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın avukatlarının Twitter’da “Cumhurbaşkanına hakaret” edildiği iddiasıyla yaptığı suç duyurusu sonrası gözüaltına alındı.

Naki’nin gözüaltına alınmasının ardından yapılan soruşturmada, Twitter hesabının Naki’ye ait olmadığı tespit edildi, futbolcu ifadesinin ardından serbest bırakıldı. Erdoğan’ın avukatlarının yaptığı suç duyurusu üzerine başlatılan soruşturmanın devam ettiği öğrenildi.

Futbolcu, geçtiğimiz Nisan ayında sosyal medya paylaşımlarda “terör örgütü propagandası” yaptığı iddiasıyla 1 yıl 6 ay 22 gün hapis cezasına çarptırılmış, ceza ertelenmişti.

**KHK'yla atılan akademisyene
'Erdoğan'a hakaret' soruşturması
12 Eylül
(Cenk Yiğiter'in suçu: TCK 299)**

OHAL KHK'sıyla Ankara Üniversitesi'ndeki görevinden ihraç edilen akademisyen Cenk Yiğiter hakkında “*Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a hakaret*” iddiasıyla soruşturma başlatıldı. Yiğiter, Milli Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) sözleşmeli öğretmen alımı için geçen yıl düzenlediği sözlü sınavda adaylara yöneltilen “Reis denilince aklına kim geliyor?” sorusunu hatırlatarak, o dönemde Facebook hesabından yaptığı “Eskiden reis denilince aklıma Temel Reis gelirdi, artık yavşağın biri geliyor” şeklindeki paylaşımı nedeniyle suçlanıyor. Hakkında zorla getirme kararı verilen Yiğiter, “Görüldüğü üzere bu cümlede ne cumhurbaşkanı var, ne de başka bir devlet ‘büyüğü’. ‘Reis’e hakaret’ suçu diye de bir suç yok sanıyorum, malum ülkemiz reislerden geçilmiyor” dedi. “Yavşak”, Türk Dil Kurumu’nun (TDK) sözlüğüne göre “bit yavrusu” anlamına geliyor. Yine TDK’ya göre kelimenin argo anlamı “yapışkan, yılışık kimse”.

**13 yaşındaki çocuk ‘Cumhurbaşkanına hakaret’ten
mahkum oldu
9 Ekim
(A.Ş.’nin suçu: TCK 299)**

13 yaşındaki A.Ş. Facebook’taki bir paylaşımında ‘Erdoğan, gör bu vahşeti, elbet hesabı sorulacak’ dediği için “*Cumhurbaşkanına hakaret*” ettiği gerekçesiyle 1 yıl 9 ay hapis cezasına çarptırıldı. Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın şikayeti üzerine açılan davada, Erdoğan şikayetinden vazgeçse de İstanbul 2. Çocuk Mahkemesi, çocuğa önce 3 yıl hapis cezası verdi, cezayı ‘suçu alenen işlemesi’ nedeniyle de 3 yıl 6 aya çıkardı. Ardından 15 yaşından küçük olması nedeniyle verilen cezayı yarı oranında indirerek erteledi.

CHP'li Tezcan'ın "Faşist Diktatör" sözüne soruşturma
31 Ekim
(Bülent Tezcan'ın suçu: TCK 299)

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, Cumhurbaşkanı Erdoğan'a 'Faşist diktatör' diyen CHP Genel Başkan Yardımcısı ve Sözcüsü Bülent Tezcan hakkında soruşturma başlattı. "*Cumhurbaşkanına hakaret*" ettiği gerekçesiyle yurtdışına çıkış yasağı getirilen Süleymanpaşa Belediye Başkanı Ekrem Eşkinat'a destek olmak için Tekirdağ'a giden CHP Genel Başkan Yardımcısı ve Parti Sözcüsü Bülent Tezcan'ın burada yaptığı konuşmayla ilgili Cumhurbaşkanı Erdoğan suç duyurusunda bulunmuştu. Konuşmanın ardından İçişleri Bakanı Süleyman Soylu 'hesap sorulacağını' açıklamış, Hükümet Sözcüsü Bekir Bozdağ da 'Türkiye'de bir faşist olsaydı, Tezcan böyle bir cümle sarf edemezdi' demişti.

Mustafa Armağan ve Süleyman Yeşilyurt'a
'Atatürk'e hakaret'ten hapis cezası
1 Kasım
(Armağan ve Yeşilyurt'un suçu: 5816 sayılı kanun)

Bakırköy 2. Asliye Ceza Mahkemesi, Genel Yayın Yönetmeni olduğu Derin Tarih Dergisi'nde yayımlanan bir yazısında "*Atatürk'ün hatırasına alenen hakaret ettiği*" gerekçesiyle

yargılanan Mustafa Armağan'ı 1 yıl 3 ay hapis cezasına çarptırdı. Ceza ertelenmedi. Armağan'ın davaya konu olan yazılarının başlıkları şöyle; "Latife Hanım konuşursa neler olur?" , "Kemal Paşa çakma Napolyon'dur", 'Kemal Paşa büyük asker değil'

Katıldığı bir televizyon programındaki ifadeleri nedeniyle Bakırköy 35. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yargılanan Süleyman Yeşilyurt da aynı suçlamayla 1 yıl 3 ay hapis cezasına çarptırıldı. Yeşilyurt'un cezası ise ertelendi.

CHP Parti Meclisi üyelerine

'Cumhurbaşkanına hakaret' soruşturması (TCK 299)

HDP'li milletvekilleri ile Cumhuriyet gazetesi yönetici ve çalışanlarının tutuklanmasının ardından Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Parti Meclisi'nin (PM) 6 Kasım 2016'da yayınladığı bildiri nedeniyle Genel Başkan Kemal Kılıçdaroğlu dahil bütün PM üyeleri hakkında soruşturma başlatıldığı ortaya çıktı.

Başlatılan soruşturma kapsamında PM üyesi milletvekilleri hakkında, "*Cumhurbaşkanı'na hakaret*" suçlamasıyla fezlekeler hazırlanarak TBMM'ye gönderildi. Dosyaları ayrılan, milletvekilli olmayan PM üyeleri hakkındaki soruşturma ise sürüyor.

Cumhurbaşkanına hakaretle suçlanan Suavi:

"İktidara karşı eleştiri hakkımı kullandım"

6 Aralık

(Suavi'nin suçu: TCK 299)

29 Ekim 2016'da katıldığı bir etkinlikte yaptığı konuşmada '... al FETÖ'yü, vur Tayyip'e farkı yok' diyen sanatçı Suavi'ye "*Cumhurbaşkanına hakaret*" suçlamasıyla açılan davanın ilk duruşması İzmir 33. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görüldü.

Suavi yaptığı savunmasında "Fethullah Gülen ve Recep Tayyip Erdoğan üzerinden benzetme yaparken yıllardır birlikte yol almışlıklarından bahsettim. AKP ve Gülen arasında bugün derin çelişki varsa da, düne kadar Gülen birçok insan için referans idi. Bugün ülkeyi yöneten birçok insanın ilişkisi olduğu ayan beyan ortadadır... İktidara karşı sadece eleştiri hakkımı kullandım" dedi. Duruşma 13 Şubat 2018 tarihine ertelendi.

basın özgürlüğü

**Amberin Zaman'ın basın kartı
'mili güvenlik' gerekçesiyle iptal edildi
5 Ocak**

Gazeteci Amberin Zaman'ın basın kartı *“milli güvenliğe karşı faaliyette bulunduğuna karar verilen yapı, oluşum veya gruplara sempatisi ve desteğinin tespit edilmesi”* gerekçesiyle iptal edildi. Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü, Zaman'ın yurtdışında çeşitli mecralarda *“her fırsatta Türkiye aleyhine yazılar kaleme aldığı, yazılarıyla halkı kin ve düşmanlığa sevk ederek kutuplaşmaya neden olduğunu”* iddia etti.

**Redhack Davası
18 Ocak
(TMK 7/2)**

İstanbul 8. Sulh Ceza Mahkemesi, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak'a ait, Redhack'in sızdırdığı mailleri haberleştirdikleri için 18 Ocak tarihi itibarıyla 24 gündür gözaltında tutulmakta olan gazeteciler Tunca Öğreten, Mahir Kanaat ve Ömer Çelik'in *“örgüt üyeliği”* iddiasıyla tutuklanmasına karar verdi. Gazeteciler Metin Yoksu, Derya Okatan ve Eray Saygın adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı. Savcılık “meşru hükümeti yıpratmak amaçlı yayınlar yaptıkları, enerji bakanının stratejik faaliyet ve işlemlerinin ve milli enerji

politikasının başarısızlığa uğraması için olumsuz algı oluşturdıkları”nı iddia etti.

Davanın ikinci duruşması İstanbul 29. Ağır Ceza Mahkemesi’nde görüldü. 6 Aralık itibariyle 323 gündür cezaevinde olan Tunca Öğreten ve Mahir Kanaat’ın tahliyesine karar veren mahkeme heyeti, iki gazeteci için yurtdışına çıkış yasağı ve haftada bir adli kontrol şartı getirdi. Tutuksuz sanıklar hakkında da yurtdışı çıkış yasağı ve adli kontrolün devamına karar verilerek dava ertelendi.

**Gazeteci Canan Coşkun 'kamu görevlisine hakaret'ten
mahkum oldu
27 Ocak
(TCK 125)**

İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi, hakim ve savcılarının indirimli ev sahibi olmasına ilişkin ‘Yargıda tartışılan konut satışı’ başlıklı haberi nedeniyle yargılanan Cumhuriyet gazetesi muhabiri Canan Coşkun’u “*kamu görevlisine hakaret*”ten 12 bin 600 TL adli para cezasına mahkum etti, ceza ertelenmedi.

Doğan Medya 'Hayır' diyenleri işten çıkardı

13 Şubat

Referandumda "hayır" oyu kullanacağını açıklayan Kanal D sabah haberleri sunucusu İrfan Değirmenci işten çıkarıldı.

Ayrıca Posta yazarı ve gazetenin eski yazı işleri müdürü Hakan Çelenk'in de işine son verildi.

Twitter hesabından referandumda neden 'Hayır' oyu kullanacağını maddelerle açıklayan Değirmenci, "Bilim insanını, sanatçıyı, yazarı, çizeri, öğrenciyi, işçiyi, çiftçiyi, madenciyi, gazeteciyi, itaat etmeyen herkesi düşman bilene #Hayır!" şeklinde bir paylaşım yapmıştı. Doğan Medya Grubu'ndan yapılan yazılı açıklamada Değirmenci'nin 'tarafsızlık' ilkesini ihlal ettiği iddia edildi.

Çelenk'in de 22 Ocak 2017'de CNN Türk'te katıldığı "Gündem Özel" programında başkanlık sistemine ilişkin sözleri nedeniyle görevine son verildiği duyuruldu.

Çelenk, söz konusu programda "Ben kötü niyetli bir cumhurbaşkanıyım, sistemi bana karşı savunun. İktidara ben geleceğim, yolsuzluklar yapacağım. Beni görevden alacak gibi olurlarsa, eğer kötü niyetliysem Meclis'i feshederim. Sonra da partinin başına oturur, vekilleri seçtirir ve genel seçime giderim" demişti.

Öte yandan İrfan Değirmenci'nin programını hazırlayan sorumlu müdür Ertuğrul Albayrak da istifa etti. Albayrak; "Benim kalmam istendi. Ben de 'hayır' diyorum. Kanalda kalmam etik olmazdı. Onurlu yaşamayı seçtik" dedi.

Orhan Pamuk söyleşisine sansür

14 Şubat

Hürriyet gazetesi, Washington Temsilcisi Cansu Çamlıbel'in Nobel ödüllü yazar Orhan Pamuk'la yaptığı söyleşiyi yayımlamadı. T24'ün aldığı bilgiye göre, Pamuk, pazartesi

günü yayımlanması planlanan söyleşide, anayasa değişikliğine karşı düşüncelerini anlatarak, referandum için "hayır" görüşünü dile getirdi. Gazete içinde yapılan değerlendirmede söyleşinin yayımlanmamasına karar verildi. Her hafta 'Yüz Yüze Pazartesi' başlığıyla yayımlanan söyleşi sayfası bu hafta yayına girmede.

Gırgır dergisi kapatıldı
17 Şubat

Son sayısında yayınladığı 'Musa Peygamber' karikatürü tepkilere neden olan mizah dergisi Gırgır kapatıldı. Yayıncı şirketin avukatı, "Karikatür nedeniyle çizer ve çalışanlar hakkında Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulunacağız" açıklaması yaptı. Karikatürde Hazreti Musa'ya ve İslam'a hakaret edildiğini öne süren birçok sosyal medya kullanıcısı, Twitter'da "#GırgırDergisiKapatılsın" etiketi ile paylaşımlarda bulundu. Paylaşımlarda, Charlie Hebdo katliamını örnek göstererek tehdit eden mesajlar da yer alırken, gelen tepkiler üzerine Gırgır dergisi bir özür metni de yayınladı.

Gazeteci Deniz Yücel tutuklandı
28 Şubat
(Deniz Yücel'in suçu: TCK 216, TMK 7)

14 Şubat'ta gözaltına alınan Alman Die Welt gazetesinin Türkiye muhabiri Deniz Yücel, Enerji Bakanı Berat Albayrak'ın hacklenen e-postalarına yönelik haberleri nedeniyle "*Örgüt propagandası*" ve "*Halkı kin ve düşmanlığa tahrik*" suçlamasıyla tutuklandı. Aynı soruşturma kapsamında gazeteciler Tunca Öğreten, Ömer Çelik ve Mahir Kanaat da tutuklanmıştı.

Deniz Yücel 19 Aralık itibariyle 309 gündür tutuklu ve hakkında hala bir iddianame hazırlanmadı.

**29 gazeteci ve yazar 'FETÖ üyeliği' iddiasıyla hakim
karşısında
28 Mart**

Fethullah Gülen cemaatine yakın olduğu iddia edilen basın kuruluşlarına yönelik soruşturma kapsamında haklarında dava açılan 26'sı tutuklu 29 gazeteci ve yazarın yargılamasına 8 ayın ardından İstanbul 25. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başlandı. İlk duruşması 5 gün boyunca süren oturumlarla yapılan davada savunmalarına başlayan sanıklar “gazetecilik dışındaki hiç bir suçlamayı kabul etmediklerini” beyan ettiler.

Meydan gazetesi yazarı şarkıcı Atilla Taş savunmasında “Ben ifade özgürlüğümün Anayasa ile korunduğunu sanıyordum. Muz cumhuriyetinde ya da bir diktatörlükte yaşadığımı bilseydim o tweetleri yazmazdım. Cumhurbaşkanı eleştirmenin terör suçu olduğunu bilmiyordum” diye konuştu. Duruşma savunmalarla sürerken, Mahkeme Başkanı İbrahim Lorasdağı'nın aynı davada yargılanan dört gazeteciyi tutuklayan hakim olduğu ortaya çıktı, ancak mahkeme heyeti reddi hakim talebini kabul etmedi. Millet, Cihan Haber Ajansı, Zaman, Meydan, Yeni Hayat, Bugün gazeteleri, Rotahaber ve Samanyolu Haber siteleri çalışanları, sahipleri ve yazarlarından oluşan sanıklar hakkındaki iddianamede Said Sefa'nın 22 yıl 6 ay, diğer 28 sanığın ise 15'er yıla kadar hapisleri isteniyor.

**Kurkut cinayetini fotoğraflayan gazetecinin evine
polis baskını
20 Nisan**

Diyarbakır'da üniversite öğrencisi Kemal Kurkut'un polisler tarafından öldürüldüğü anları fotoğraflayan gazeteci Abdurrahman Gök'ün evine polis baskını düzenledi. Gök'ün bulunmadığı evde tüm eşyaları dağıtarak arama yapan polis, dört kitap ile bir derginin yanısıra 2 telefona el koydu. Evdeki fotoğraf makineleri de incelendi. Gök'ün ev arkadaşlarına, soruşturmanın Ankara merkezli olduğu ve Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü'ne giderek ifade vermesi gerektiğini bildiren polis, aksi halde gözaltı kararı çıkarılacağını tebliğ etti. Gök, 21 Mart'ta Diyarbakır Newroz'unda üniversite öğrencisi Kemal Kurkut'un polisler tarafından kurşunlanarak öldürülmesini görüntülemiş, olaydan 8 gün sonra 29 Mart'ta Diyarbakır Adliyesi'ne giderek, olayla ilgili soruşturmayı yürüten Cumhuriyet Savcısı'na ifade vermişti. Savcının talebi üzerine, çekilen 26 fotoğraf karesi de savcılığa teslim edilmişti. Gök, söz konusu fotoğrafı ile Metin Göktepe Gazetecilik Ödülleri – Jüri Özel Ödülü'ne layık görülmüştü.

Cumhuriyet.com.tr yayın yönetmeni gözaltına alındı
12 Mayıs
(TCK 220/6)

Cumhuriyet gazetesinin internet sitesi Genel Yayın Yönetmeni Oğuz Güven 12 Mayıs'ta gözaltına alındı 30 gün cezaevinde kaldıktan sonra tahliye edildi. Güven hakkında, Denizli Cumhuriyet Başsavcısı Mustafa Alper'in trafik kazasında hayatını kaybetmesine ilişkin haberde kullandıkları "İlk FETÖ iddianamesini hazırlayan Başsavcı Mustafa Alper'i kamyon biçti" başlığı nedeniyle gözaltı kararı çıkarılmıştı.

Güven'in ilk duruşması İstanbul 28. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü, 17 Ekim'de görülen ikinci duruşmada savcı, Güven'in "*Terör örgütü propagandası yapmak*" ve "*Terör örgütlerinin açıklamalarını yayınlamak*" suçundan 2 yıl 9 aydan 12 yıl 9 aya kadar hapis cezasıyla cezalandırılmasını istedi. 21 Kasım'da görülen üçüncü duruşmada ise Güven 3 yıl 1 ay hapis cezasına çarptırıldı. Sanığın tekrar suç işlemeyeceği yönünde kanaat oluşmadığından ceza ertelenmedi veya hükmün açıklanması geri bırakılmadı.

MIT TIR'ları haberi davasında
CHP'li vekil Enis Berberoğlu tutuklandı
15 Haziran
(TCK 328)

CHP İstanbul Milletvekili ve eski gazeteci Enis Berberoğlu, gazeteciler Erdem Gül ve Can Dündar ile birlikte yargılandığı MİT TIR'ları davasında ceza alarak tutuklandı. İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi, Berberoğlu'nun dosyasını ayırarak 'casusluk' suçlamasıyla ömür boyu hapse mahkum etti, cezayı 25 yıla indirdi. Duruşma salonunda gözaltına alınan Berberoğlu, Maltepe Cezaevi'ne götürüldü. Karar sonrası adliye önünde açıklama yapan Erdem Gül "Gazetecilik açısından vahim durumdayız. İki haber dışında delil yok. Kopkoyu bir hukuksuzluğun ortasındayız" dedi. Tutuklamanın

ardından CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, Ankara'dan İstanbul'a 'Adalet Yürüyüşü' başlattı.

İstismarı haberleştiren gazeteciye soruşturma

16 Haziran

(TCK 123)

Van'ın Erciş ilçesinde bulunan bir okulda 10 çocuğun cinsel istismara uğramasını haberleştiren Gazete Yaşam editörü İdris Yılmaz hakkında soruşturma açıldı. Daha önce yaptığı istismar haberleri nedeniyle “*Kamu düzenini bozmak*”la suçlanan Yılmaz, bu sefer de “*soruşturmanın gizliliğini ihlal*” etmekle suçlanıyor. 'Şüpheli' sıfatıyla ifade veren Yılmaz, “Yaptığımız haberlerde sadece istismarın nasıl meşrulaştırıldığı ve aynı zamanda üzerinin örtülme çabalarını açığa çıkardık. Bu haberler bir takım çevreleri rahatsız ediyor. Elbette yargı üzerine düşeni yapmalıdır. Fakat istismar gerçeğini açığa çıkaran biz gazetecileri yargılayarak değil, istismarcıları ve istismar suçunu örtmeye çalışan kişileri yargılayarak görevini yapmalıdır” dedi.

Gazeteci Erdoğan Alayumat tutuklandı

28 Temmuz

(Erdoğan Alayumat'ın suçu: TCK 220, 328)

Suriye sınırında haber takibi yaptıkları sırada 'makul şüpheli' gerekçesiyle gözaltına alınan ve 14 gün sonra mahkemeye

sevk edilen iki gazeteciden Erdoğan Alayumat “*örgüt üyeliği*”, “*örgüt adına faaliyet yürütmek*” ve “*Gizli kalması gereken devlet sırlarını açıklama*” iddiasıyla tutuklandı. Nuri Akman ise adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı. Gazetecilerin yaptıkları haberler ve çektikleri fotoğraflar suçlamalara dayanak olarak gösterildi.

Şırnak'ta gözaltına alınan Fransız gazeteci tutuklandı

2 Ağustos

(TCK 220/6)

Habur Sınır Kapısı üzerinden Irak Kürdistan Bölgesi'ne geçmek üzere Şırnak'a gelen Fransız gazeteci Loup Bureau, “*terör örgütüne yardım ve yataklık*” suçlamasıyla 2 Ağustos'ta tutuklanarak, Şırnak T Tipi Cezaevi'ne götürüldü. Bureau, hakkında açılan davanın iddianamesi Şırnak 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nce kabul edilmesiyle 50 günlük tutukluluğunun ardından tahliye edildi.

Yazısı sansürlenен Ahmet Taşgetiren istifa etti

22 Eylül

Star Gazetesi köşe yazarı Ahmet Taşgetiren, son yazısının sansürlenmesi üzerine gazeteden ayrıldığını duyurdu. Taşgetiren, iktidara yakınlığıyla bilinen gazetede bir süredir iktidara yönelik eleştirel yazılar kaleme alıyordu.

Taşgetiren, son olarak 17-25 Aralık yolsuzluk soruşturmasına adı geçen eski Bakan Zafer Çağlayan'ın hükümetçe savunulmasına yönelik “Kol saati ile sembolize olan yolsuzluk dosyalarını, ‘milli mesele’ ile içimize sindirmemizin istenmesi içimize sinmiyor” diye yazmıştı. Bu yazı üzerine başlayan tartışmada gazetenin diğer köşe yazarları Ahmet Kekeç, Hüseyin Gülerce ve Mehmet Metiner de Taşgetiren'i hedef alan yazılar yazmıştı.

İstifasını Twitter hesabından duyuran Taşgetiren, gazetenin kendisini hedef alan köşe yazarlarının makalelerinin birinci sayfadan anonsladığını ancak cevaben yazdığı yazının yayımlanmadığını söyledi.

Musa Anter Gazetecilik Ödülleri töreni OHAL gerekçesiyle yasaklandı
22 Eylül

Bu yıl 25. yapılması planlanan Musa Anter ve Özgür Basın Şehitleri Ödül Töreni, Beyoğlu Kaymakamlığı tarafından OHAL gerekçe gösterilerek yasaklandı. Yasağa ve polislin tüm engellemelerine rağmen İnsan Hakları Derneği'nin önünde yapılan protestonun ardından Musa Anter Ödülleri sahiplerine verildi. Ödüller, 20 Eylül 1992'de Diyarbakır'da uğradığı silahlı saldırıda hayatını kaybeden ve cinayeti hala aydınlatılamayan Özgür Gündem ve haftalık Yeni Ülke yazarı Musa Anter anısına 1993 yılından bu yana veriliyor.

Başbakan 'Paradise Belgeleri'ni yayınlayan Cumhuriyet'e dava açtı
13 Kasım

Başbakan Binali Yıldırım, iki oğlunun 'off shore' şirket sahibi olduğunu ortaya koyan 'Paradise Belgeleri'ni haberleştiren

Cumhuriyet gazetesine 500 bin TL'lik manevi tazminat davası açtı. Yıldırım, Anadolu 24. Asliye Hukuk Mahkemesi'ne sunduğu dilekçesinde, gazetenin internet sitesinde yayımlanan 6 Kasım tarihli "Yerli ve milli değil", 7 Kasım tarihli "Hükümetin başı vergiden kaçıyor" ve 8 Kasım tarihli "Bir yalan var ama..." başlıklı haberlerin "Toplumda yanlış ve yanlış algı oluşturmak amacıyla kasıtlı olarak yapıldığını" ve "Özel vurgular kullanılmak suretiyle açık tahkir ve tezyif kastıyla hazırlandığını" iddia etti. Yıldırım, gazetenin "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve yöneticilerinin itibarlarına zarar vermek istediğini" öne sürdü.

Özgür Gündem yargılamaları (TMK 7/2, 6/2)

Kapatılan Özgür Gündem Gazetesi'nin Nöbetçi Genel Yayın Yönetmenliği kampanyası 3 Mayıs 2016'da başlamıştı. 7 Ağustos 2016'da ise sona erdi. Kampanyaya katılan 56 nöbetçi yayın yönetmeninden 50'sine soruşturma açıldı, 11'i takipsizlikle sonuçlandı, 38 dosya davaya dönüştü.

38 nöbetçi yayın yönetmeni 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun (TMK) 7/2 maddesi (Terör örgütü propagandası yapmak) ve 6/2. maddesini (Terör örgütlerinin bildiri veya açıklamalarını basma veya yayınlamak) ihlalden yargılanıyor.

Nöbetçi yayın yönetmenlerinden Erol Önderoğlu, Ahmet Nesin ve Şebnem Korur Fincancı 20 Haziran 2016'da tutuklandı, 10 gün sonra serbest bırakıldılar.

Şanar Yurdatapan, İbrahim Bodur, Cengiz Baysoy, İmam Canpolat, Çilem Küçükkeleş, Nadire Mater, Yıldırım Türker, Hasan Cemal, Faruk Balıkcı, Dicle Anter, Derya Okatan, Kumru Başer, Ayşe Batumlu, Jülide Kural, İlham Bakır, Murat Uyurkulak, Murat Çelikkan ve Beyza Üstün'ün davaları karara bağlandı. Çelikkan'ın 18 ay, Canpolat'ın 15 ay hapsi ertelenmezken, 18 kişi için toplam 62 bin TL ve 187 ay 15 gün hapis cezası verildi, Canpolat ve Çelikkan dışındaki cezalar ertelendi.

Özgür Gündem soruşturması kapsamında açılan 38 davanın hepsinde gazetenin Sorumlu Yazı İşleri Müdürü İnan Kızılkaya sanık olarak yer aldı. Kızılkaya'nın dosyaları nöbetçi genel yayın yönetmenleri ile yargılandığı davalardan ayrıldı. Ana davada Özgür Gündem Yayın Danışma Kurulu Üyeleri, yönetici ve yazarları olan Necmiye Alpay, Aslı Erdoğan, Ragıp Zarakolu, Filiz Koçali, Eren Keskin, Zana Kaya, İnan Kızılkaya, Kemal Sancılı ve Bilge Oykut yargılanıyor.

Daha önce Necmiye Alpay, Aslı Erdoğan ve Zana Kaya 4,5 ay tutukluluğun ardından tahliye edilmişti. İnan Kızılkaya ve Kemal Sancılı ise 441 gün sonra özgürlüğüne yeniden kavuştu. Böylece davada tutuklu sanık kalmadı.

'Darbe Girişimi Medya Davası'nda savcı ağırlaştırılmış müebbet istedi

6'sı tutuklu, 17 sanığın yargılandığı 'Darbe Girişimi Medya Davası'nın dördüncü duruşması İstanbul 26'ncı Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü.

Savcılık, tutuklu yargılanan Ahmet Altan, Mehmet Altan, Nazlı Ilıcak, Şükrü Özşengül, Yakup Şimşek ve Fevzi Yazıcı hakkında Türk Ceza Kanunun 309/1. maddesi uyarınca

"Anayasayı ihlal" suçundan ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası talep etti. Duruşma 12 Şubat 2018'e ertelendi.

"FETÖ" soruşturması kapsamında açılan davada yazar Ahmet Altan, kardeşi Mehmet Altan ile gazeteci Nazlı Ilıcak, Zaman gazetesi eski genel yayın yönetmeni Ekrem Dumanlı, eski Taraf yazarı Emre Uslu, gazeteci Tuncay Opçin, Samanyolu Televizyonu'nun Washington temsilcisi Şemseddin Efe, Today's Zaman gazetesinin eski genel yayın yönetmeni Bülent Keneş, Profesör Osman Özsoy, Zaman gazetesinin İsrail muhabiri Abdulkerim Balcı, genel yayın yönetmen yardımcısı Mehmet Kamış ile yönetici Faruk Kardiç, gazetenin görsel yönetmeni Fevzi Yazıcı, Polis Akademisi'nde öğretim görevlisi olan Şükrü Tuğrul Özşengül, Zaman gazetesinin marka müdürü Yakup Şimşek ve gazetenin kültür sanat sayfasında çalışan Ali Çolak ile iddianamede Zaman gazetesinin 10 Ekim 2015'de yayınlanan ve darbe çağrışımında bulunduğu iddia edilen reklam filmini çektiği tespit edilen ajansın sahibi Tibet Murat Sanlıman yargılanıyor.

ohal ve yasaların keyfi kullanımı

**Kapatılan Hayatın Sesi Televizyonu'na dava
(7 Şubat)**

OHAL kapsamında 668 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kapatılan Hayatın Sesi Televizyonu'na çeşitli tarihlerde yayınlanan haberler nedeniyle “*terör örgütü propagandası*” suçlamasıyla dava açıldı. Hayatın Sesi Televizyonu aynı anda hem IŞİD, hem TAK, hem de PKK propagandası yapmakla suçlanıyor.

Yaşanan bombalı saldırı haberlerine ilişkin canlı yayınların, görüntülerin, son dakika bilgilerinin ve sokağa çıkma yasaklarıyla ilgili röportajların suç sayıldığı iddianame İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından kabul edildi.

**Levent Pişkin hakkında iddianame: avukatlık faaliyetleri
suç olarak gösterildi
(10 Nisan)**

Müvekkili HDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş ile Kasım ayında cezaevinde yaptığı görüşmenin ardından gözaltına alınan avukat Levent Pişkin hakkındaki iddianame tamamlandı. Bursa 8. Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderilen iddianamede, ikisi avukat 12 kişi “*örgüt üyeliği*” ve “*örgüt propagandası*” ile suçlandı.

Demirtaş'ın notunu Der Spiegel dergisi aracılığıyla yayınlatarak, HDP liderinin tutuklanmasıyla ilgili Türkiye aleyhine lobi faaliyeti yapmakla suçlanan Pişkin, 14 Kasım 2016'da evine yapılan baskınla gözaltına alınmış, 2 gün sonra adli kontrol şartıyla serbest bırakılmıştı. Soruşturma kapsamında gözaltına alınan 12 kişiden 5'i ise tutuklanmıştı.

Savcılık, hazırladığı iddianamede Der Spiegel dergisinin *"Türkiye devletine ve Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'a hakaret içeren haberler yayımladığını, uluslararası platformda Türkiye'yi itibarsızlaştırmayı amaçlayan bir yayın politikası yürüttüğü"*nü iddia etti.

Ömer Faruk Gergerlioğlu hakkında 'örgüt propagandası'ndan dava

OHAL ilanıyla birlikte çıkarılan KHK'lar ile İzmit Seka Devlet Hastanesi'ndeki görevinden ihraç edilen insan hakları örgütü MAZLUMDER'in eski başkanlarından Ömer Faruk Gergerlioğlu hakkında Kocaeli 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde dava açıldı. *"Terör örgütü propagandası"* iddiasıyla hakkında dava açılan Gergerlioğlu'nun KHK ile kapatılan İMC TV'deki bir programa konuk olması, sosyal medya paylaşımları ve yazıları delil olarak kabul edildi.

Kişisel internet sayfasında konuyla ilgili bir açıklama yapan Gergerlioğlu; "Adalet ve barış isteği suç olamaz... İnsan hakları ve barışı çözüm süreci öncesinde de, sonrasında da hep istedim. İnsan hakları savunucularının istekleri zamana, güce, konjonktüre göre değişmez. Barış ve demokrasiden uzaklaşılacak bir ortamda yaptığınız normal işler anormal görülebilir ama hukukun üstünlüğü balıkla sivanamaz" dedi.

**Osman Kavala tutuklu
(18 Ekim)**

Sivil toplum çalışmalarıyla bilinen Anadolu Kültür Yönetim Kurulu Başkanı iş insanı Osman Kavala, 18 Ekim'de İstanbul Atatürk Havalimanı'nda gözaltına alındı. Kavala'nın Antep'te Alman Goethe Enstitüsü ile birlikte organize edilen bir projenin toplantısından döndüğü sırada, uçaktan inmesine izin verilmeden gözaltına alındığı bildirildi. İki hafta gözaltında tutulduktan sonra Adliye'ye sevk edildi ve 1 Kasım'da çıkarıldığı mahkemece tutuklandı. Kavala, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın kendisine 'Türkiye'nin Soros'u' ifadesini kullandıktan sonra tutuklandığını belirtti.

Anadolu Ajansı (AA) ve Doğan Haber Ajansı (DHA) dosyasında gizlilik kararı bulunan Kavala'nın *"Anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs etme"* ve *"Türkiye Cumhuriyeti hkmetini ortadan kaldırmaya teşebbüs etme"* suçlamalarıyla tutuklandığını yazdı. Öte yandan Sabah Gazetesi ise Kavala'nın tutuklu ABD Başkonsolosluğu alışanı Metin Topuz'la aynı dosya kapsamında sorgulandığını iddia etmişti.

Beraat eden Gezi eylemcilerine ceza veren istinaf mahkemesi: “Terör örgütünün çağrısına uydular”

(25 Ekim)

İzmir’de Gezi eylemlerine katılan dört kişiye toplamda 6 yıl 3 ay hapis cezası verildi.

“Kanuna aykırı toplantı ve yürüyüşlere silahla katılarak ihtarla rağmen dağılmama”, “görevi yaptırmamak için direnme” ve “terör örgütü üyesi olmamakla birlikte terör örgütü adına suç işlemek” iddiasıyla İzmir 2. Ağır Ceza Mahkemesi’nde 17’şer yıl hapis cezasıyla yargılanıp beraat eden 4 kişi hakkında savcılık karara itiraz etmişti.

İstinaf başvurusunu inceleyen ve sanıkların eyleme terör örgütünün çağrısıyla katıldıklarını öne süren İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 2. Ceza Dairesi, eylemcilere Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu uyarınca 2 yıl 6’şar ay ve Terörle Mücadele Kanunu uyarınca da 3 yıl 9’ar ay hapis cezası verdi. Dosya Yargıtay’a taşınırken, ceza onanırsa 4 isim cezaevine girecek.

10 Ekim Katliamı’ndaki ihmalleri haberleştiren Cumhuriyet ve Evrensel’e dava

(3 Kasım)

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, 10 Ekim Gar katliamından önce bazı polis müdürlerinin katliamı önceden haber veren istihbarat raporlarını dikkate almadığına dair müfettiş raporuna ilişkin haberler nedeniyle Cumhuriyet muhabiri Kemal Göktaş ile Evrensel muhabirleri Cem Gurbetoğlu ve Tamer Arda Erşin hakkında 3 yıla kadar hapis cezası istemiyle dava açtı.

Evrensel gazetesi Fatih Polat ile Cumhuriyet gazetesinin eski Genel Yayın Yönetmeni Can Dündar da “suça iştirak ettikleri”

iddiasıyla davaya dahil edildi. Gazeteciler “*terörle mücadelede görev almış kamu görevlilerini hedef göstermek*”le suçlanıyor. İhmalleri haberleştiren gazetecilere dava açılırken, sorumlulukları polis müfettişleri tarafından ortaya konulan polis müdürlerinin yargılanmasına izin verilmemişti.

DSİP üyesi Emin Şakir tutuklandı
(29 Kasım)

Devrimci Sosyalist İşçi Partisi (DSİP) üyesi Emin Şakir, çıkarıldığı mahkemece tutuklandı. Dosyada gizlilik kararı olduğu için isnat edilen suçlamalar hakkında ayrıntılı bilgi edinilemezken Şakir'in tutuklanmasına, kurucusu olduğu ve Türkiye'de faaliyet göstermiş tüm sol örgütlerin yayınlarının arşivlendiği “solyayin.com” sitesi gerekçe gösterildi.

Gazeteci Nedim Türfent'e 8 yıl 9 ay hapis cezası

**18 Aralık
(TMK 7)**

Sokağa çıkma yasakları döneminde yaptığı haberler ve sosyal medya paylaşımları nedeniyle 19 ay önce tutuklanan Dicle Haber Ajansı muhabiri Nedim Türfent *“terör örgütü üyeliği”* suçlamasıyla 7 yıl hapse mahkum oldu. Hakkari 2. Ağır Ceza Mahkemesi “suç fiilinin devamlılığı” gerekçesiyle cezayı 8 yıl 9 aya çıkararak tutukluluğunun devamına karar verdi.

Davada dinlenen 20 tanığın 19'u, emniyet ifadelerinin işkence ve baskı altında alındığını beyan etti. Tanıkların herbirinin Türfent'i tanımadığını, tanısalar da gazeteci olarak bildiklerini söylemiş olmasına rağmen, heyet başkanı kararını açıklarken bazı tanıkların fezlekede yer alan ifadelerini delil olarak saydıklarını belirtti.

sosyal medya ve ifade özgürlüğü

**LGBTİ aktivisti sosyal medya paylaşımları nedeniyle
tutuklandı
2 Ocak**

Balıkesir Üniversitesi öğrencisi, LGBTİ aktivisti ve 10 Ekim katliamı tanıklarından Uğur Büber sosyal medya paylaşımları gerekçe gösterilerek tutuklandı. Büber mahkemedeki savunmasında, “İnsan hakları aktivistlerinin görevi bazı şeylerin yanlış gittiğini söylemektir” dedi. Büber’in Maraş katliamına ilişkin haber paylaşımı ve “Katliamın değişmeyen yüzü Türkiye” ifadesi sorgu konusu edildi.

**Gazeteci İsmail Eskin'e 3 yıl 1 ay 15 gün hapis cezası
17 Mart
(TCK 220)**

Gazeteci İsmail Eskin, Diyarbakır'da ilan edilen sokağa çıkma yasakları ve insan hakları ihlallerine ilişkin Twitter hesabında yaptığı paylaşımlar nedeniyle açılan davada 1 ay 15 gün hapis cezasına mahkum oldu. Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi, “*örgüt propagandası*”ndan mahkum ettiği gazeteci hakkındaki cezayı ertelemedi.

**Günde ortalama altı kişi sosyal medya paylaşımı
nedeniyle gözaltına alınıyor
31 Mayıs**

Ülke genelinde yapılan ‘terör’ operasyonlarına ilişkin her hafta pazartesi günü internet sitesinden bilgilendirme yapan İçişleri Bakanlığı’nın açıkladığı verilere göre 24 Nisan - 29 Mayıs’ı kapsayan beş haftalık dönemde her gün ortalama altı kişi sosyal medya paylaşımları gerekçesiyle gözaltına alındı. 24 Nisan’dan itibaren istatistiklerine ‘siber suçlarla mücadele’ başlığıyla sosyal medya paylaşımlarına yönelik operasyonları da ekleyen bakanlığın açıklamasına göre beş haftada 2 bin 655 hesap incelendi. Bu hesapları kullananlardan 1052’sinin kimliği belirlendi, kimliği belirlenenlerden 232’si gözaltına alındı.

**Barbaros Şansal’a 6 ay 20 gün hapis
1 Haziran
(Barbaros Şansal’ın suçu: TCK 301)**

Sosyal medya üzerinden paylaştığı bir video nedeniyle İstanbul 43. Asliye Ceza Mahkemesi’nde yargılanan modacı Barbaros Şansal “*Türk milletini ve Türkiye Cumhuriyeti’ni alenen aşağılama*” suçundan 6 ay 20 gün hapis cezasına çarptırıldı. Bu ceza ertelendi. Şansal, “*Halkın bir kesimini din mezhep*

farklılığına dayanarak alenen aşağılama” suçundan ise beraat etti. Şansal, attığı bir tweet ve söz konusu video nedeniyle Kıbrıs'ta gözaltına alınarak getirildiği Atatürk Havalimanı'nda linç edilmek istenmiş, ardından da çıkarıldığı mahkemece tutuklanmıştı.

Şansal ne demişti:

“2017’de hepinize girdi. Mutlu yıllar, tadını çıkarın, yan yatın, kendinizi serbest bırakın...Bana sefaletin adını yazabilir misin Abidin? Bu kadar gazeteci tutukluyken, bu kadar çocuk taciz, tecavüz görürken, bu kadar yolsuzluk, rüşvet almış başını giderken, bağnazlar sokaklarda tebliğcilerle pislik dağıtırken siz de hala yeni yıl mı kutluyorsunuz...Bu kadar pislğin, sefaletin, rezaletin içinde. Bokunda boğul Türkiye.”

**Fotoğraf paylaşımına ‘örgüt propagandası’ndan hapis
(2 Haziran)
(TMK 7)**

Van 4. Ağır Ceza Mahkemesi, IŞİD’in Kobani’ye yönelik saldırı düzenlediği dönemde buna karşı mücadele eden YPG’lilerin fotoğrafını “Sizin bıyıklarınıza kurban” notuyla sosyal medya hesabından paylaştığı için yargılanan Mehmet Ali Bora’yı “örgüt propagandası”ndan 1 yıl 6 ay 22 gün hapse mahkum etti.

**ÇHD İzmir Şubesi avukatlarına baskın
27 Ekim
(TMK 7)**

Çağdaş Hukukçular Derneği İzmir Şubesi avukatlarına baskın düzenlendi. Altı avukat gözaltına alındı, iki avukat hakkında da yakalama kararı çıkarıldı. Avukatlar sosyal medya paylaşımlarında “örgüt propagandası” yapmakla suçlanıyor. Çağdaş Hukukçular Derneği, OHAL kapsamında çıkarılan KHK’lar ile kapatılan dernekler arasında bulunuyor.

Gazeteci Hayri Demir’e ‘örgüt propagandası’ndan dava

23 Kasım (TMK 7)

Mezopotamya Ajansı muhabiri Hayri Demir hakkında sosyal medya paylaşımları gerekçe gösterilerek “*örgüt propagandası yapmak*” iddiasıyla dava açıldı.

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından hazırlanan iddianamede, Demir’in 1990’lı yıllarda öldürülen gazetecileri anmak amacıyla verilen bir gazete ilanını Facebook hesabından paylaşması “*propaganda*” gerekçesi sayıldı.

Erdoğan'dan Carlos Latuff'un karikatürlerine sansür talebi (18 Aralık)

Brezilyalı karikatürist Carlos Latuff, sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımlar için Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Twitter'a erişim engeli talebinde bulunduğunu açıkladı.

11 karikatürün içinde yer aldığı 80 içeriğin internetten kaldırılması istendiğini açıklayan Latuff; “Erdoğan Türklerin karikatürlerime erişmesini neden istemiyor? Erdoğan'ın korkusu nedir?” dedi. Ardından “*Bunlar Erdoğan'ın Türklerin görmesini istemediği karikatürlerden birkaçı*” başlığıyla Erdoğan ve AKP'yi eleştiren karikatürlerini paylaştı.

yayın **yasakları**

“ozguruz.org” haber sitesi yayına giremeden sansürlendi **27 Ocak**

Gazeteci Can Dündar'ın Genel Yayın Yönetmenliğini yaptığı www.ozguruz.org sitesine yayına başlamadan erişim engeli getirildi. Bugün yayına başlaması planlanan siteye bir haber bile girilmeden Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) tarafından “idari tedbir” kararı uygulandı. Dündar, siteye erişim engeli getirilmesi kararını Twitter'dan “Ben de yasak nerde kaldı diyordum. Basılmamış kitabı yasaklayan, başlamamış siteyi de kapattı...” ifadeleriyle duyurdu.

RTÜK'ten yayın yasaklarıyla ilgili medya kuruluşlarına **gözdağı** **1 Şubat**

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'nun geçtiğimiz günlerde televizyonların haber müdürleriyle yaptığı toplantıda dağıtılan 'Yayın Yasaklarının Kapsamına İlişkin Bilgi Notu' başlıklı yazı ile adeta medya kuruluşlarına gözdağı verildi. 680 No'lu KHK ile yayın yasaklarının ihlaline lisans iptali yaptırımı uygulanacağı hatırlatılan bilgi notuna göre olay anı ve sonrası görüntülerinin yanı sıra, olay yerindeki itfaiye ve polis araçları, tanık anlatımları, soruşturmaya ilişkin haber, eleştiri ve yorumlar yasak kapsamında. Ayrıca, olay sonrası normal yayın akışının kesilerek özel yayına geçilmesi, “son dakika”, “sıcak

haber” gibi altyazı bantları da yayın yasağı kapsamında değerlendirilecek.

Yasaklanan grevle ilgili haberler de yasaklandı 28 Mart

İstanbul 1. Sulh Ceza Hakimliği, hükümetin daha başlamadan engellediği Akbank greviyle ilgili yazılı, görsel ve sosyal medyada her türlü haberin yapılmasını yasakladı. Sendika yönetiminin grevle ilgili yapacağı her türlü açıklamayı da yasaklayan hakimlik, kararına gerekçe olarak *“bankanın servet ve şöhretinin zedelenmesini”, “milli güvenlik, kamu düzeni ve toprak bütünlüğünün korunmasını”* gösterdi.

Gazete Şûjin’e erişim engeli 15 Haziran

Kadın odaklı habercilik anlayışı ile altı dilde (Türkçe, Kürtçe’nin Kurmanci, Kirmancki ve Soranice lehçeleri, İngilizce, Arapça) yayın yapan Gazete Şûjin’in internet adresi gazetesujin.com Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) tarafından erişime engellendi.

AYM kararına erişim engeli getirildi

12 Temmuz

İzmir 7. Sulh Ceza Hakimliği, Anayasa Mahkemesi'nin kendi sitesinde yayımlanan 2014 tarihli "Deniz Yazıcı Başvurusu" kararına erişim engeli getirdi. Polis şiddeti mağduru Yazıcı'nın söz konusu başvurusunda AYM, *"eziyet ve insan haysiyetiyle bağdaşmayan muamele yasağının usul yönünden ihlal edildiği"*ne ve tazminat ödenmesine hükmetmişti.

Kararı değerlendiren Yrd. Doç. Dr. Kerem Altıparmak, "Yıllardır Sulh Ceza Hakimliği'nin başlı başına adil bir yargılama problemi olduğunu söylüyoruz. Anayasa Mahkemesi kendi sitesi engellenince belki bunun ne demek olduğunu anlar" şeklinde konuştu.

60 kez engellenen Sendika.org'dan 60 itiraz başvurusu

17 Ağustos

60 kez erişim engeline maruz kalan Sendika.org haber sitesi, Ankara ve Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliklerine itiraz başvuruları yaptı; sonuç çıkmadığı takdirde Anayasa Mahkemesi (AYM) ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvuru yapmaya hazırlandıklarını açıkladı. Prof. Dr. Yaman Akdeniz ve Yrd. Doç. Dr. Kerem Altıparmak'la birlikte bir grup hukuk fakültesi

öğrencisinin ortak çalışmasıyla hazırlanan itiraz başvurularında Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nce korunan ifade ve basın özgürlüğüne yönelik müdahalenin hukuki dayanaktan ve ölçülülükten uzak olduğu, müdahalenin demokratik toplum düzenine aykırı olduğu belirtildi. İtiraz edilen kararların hepsinin gerekçesiz olduğu, yasada belirtilen usule aykırı olarak verildiği, kararların Sendika.org'a tebliğ edilmediği de eklendi, ve "tüm usul ve yasaya aykırı kararların kaldırılması" talep edildi. Haber sitesi ilk kez 25 Temmuz 2015'te Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliği'nce erişime engellendi. 2016 sonu itibarı ile Sendika.org'a ait 12 farklı alan adına Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişim engeli getirildi. 2017 yılı içinde de Sendika.org'a yönelik arka arkaya 50 erişim engelleme kararı alındı. Bu kararların alınmasını Başbakanlık Güvenlik İşleri Daire Başkanlığı talep etti, Bilişim ve Teknoloji Kurumu (BTK) Başkanı bu talepleri uyguladı. Kararların hepsi Ankara Sulh Ceza Hakimliklerince onaylandı.

Ayrıca Sendika.org 5 Temmuz'da 49. kez engellenmesi sonucunda "en fazla erişime engellenen site" rekorunu kıırarak Guinness rekorlar kitabına başvurmuştu.

**"Başbakanlık'tan talep geliyor...
... biz sadece uyguluyoruz."
(17 Ağustos)**

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) ve Erişim Sağlayıcıları Birliği (ESB) içerik sağlayıcıları ile bir araya geldi. Ankara'daki BTK binasında yapılan toplantıya aralarında yerel medya temsilcileri, haber siteleri ve portalların da olduğu çok sayıda içerik üretici katılırken, toplantıda internet sansürü ve sebep olduğu sorunlar konuşuldu.

Toplantıda BTK Başkanı Fatih Sayan'ın erişim engellemelerini azaltmaya yönelik eğilimlerinden bahsettiği dakikalarda sendika.org haber sitesinin 61. defa sansürlenmesi ise olayın bir diğer trajik boyutu oldu. Toplantıya katılan Bianet'in ifade özgürlüğü haberleri editörü Elif Akgül'ün bu konudaki sorusunu

BTK Başkan Yardımcısı Ahmet Kılıç “Başbakanlık’tan talep geliyor, onlar değerlendiriyor, biz sadece uyguluyoruz” şeklinde cevapladı.

Özgürlükçü Demokrasi’ye 44. erişim engeli 12 Ekim

Özgürlükçü Demokrasi gazetesinin internet sitesi Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu’nun (BTK) kararı ile erişime engellendi. Böylelikle gazetenin internet sitesi 44. kez sansürlenmiş oldu. Karara gerekçe olarak herhangi bir haber içeriği göstermeyen BTK, erişim engeliyle ilgili *“yapılan teknik inceleme ve hukuki değerlendirme sonucunda idari tedbir uygulanmaktadır”* ifadesini kullandı.

Sansür haberine de sansür 8 Aralık

diken.com.tr’nin, sansürlenene bir haberiyle ilgili yayımladığı habere de erişim engeli getirildi. Haber sitesi, Rus Büyükelçisi Karlov’u öldüren polis memuru Mevlüt Mert Altıntaş’ın ilahiyatçı Nurettin Yıldız’ın sohbetlerine katıldığı yönünde Hürriyet’te çıkan bir haberi alıntılıymıştı. Yıldız, 26 Ekim 2017’de haberin erişime engellenmesi talebiyle İstanbul 14. Sulh Ceza Mahkemesi’ne başvurmuş, mahkeme de haberin kişilik haklarını ihlal edici nitelikte olduğunu öne sürerek erişim engeli getirmişti. Erişim engeli kararı, “‘Altı yaşında evlenilebilir’ diyen ‘fetvacı’, Diken’in haberini engelledi” başlığıyla duyurulmuştu. Bu habere de erişim engeli getirilirken böylelikle sansür haberi de sansürlenmiş oldu.

toplantı
ve gösteri
yürüyüşü
hakki

“Yeşil Yol”a karşı çıkan 11 kişiye dava

**16 Ocak
(TCK 117)**

“Yeşil Yol Projesi”nin parçası olarak Rize’nin Çamlıhemşin ilçesine bağlı Kavrun bölgesinde yapılan yol çalışmasına tepki gösteren ve iş makinelerinin çalışmasını durdurmak için ellerindeki Danıştay kararını yetkililere sunmak isteyen 11 kişiye “iş hürriyetini ihlal” gerekçesi ile dava açıldı.

Oturma eylemi yapan avukatlar ‘polise direnmek’le suçlandı

**8 Şubat
(Zeycan Balcı Şimşek’in suçu: TCK 265)**

İstanbul Adliyesi önünde oturma eylemi yaparken, polisin attığı tekmelerle beli kırılan ve aylardır tedavi gören avukat Zeycan Balcı Şimşek ve 9 avukat hakkında “görevi yaptırmamak için direnme” suçundan 3 yıla kadar hapis cezası istemiyle iddianame düzenlendi.

İddianamede, basın açıklaması yapmak isteyen ancak polisin izin vermemesi üzerine merdivenlerde oturma eylemi yapan avukatların 5 polisi yaraladığı ileri sürüldü. Şimşek’i tekmeleyen polisler hakkında ise henüz bir işlem yapılmadı.

Furkan Vakfı’nın konferansına yasak

**16 Şubat
(OHAL Kanunu 11/m)**

Diyarbakır Valiliği, Furkan Vakfı’nın 19 Şubat’ta düzenlemeyi planladığı ‘İmana Ulaşmak’ konulu konferansına OHAL gerekçesiyle izin vermedi.

Vakfın Genel Başkanı Alparslan Kuytul, yaptığı söyleşilerde, ‘partili Cumhurbaşkanlığı’nı düzenleyen anayasa değişikliğini

“Bu kadar yetki bir insana verilir mi? O zaman neden parlamento var” diyerek eleştirmişti.

**İTÜ öğrencilerine 'Hocama dokunma' eyleminden
soruşturma
15 Mart**

(Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği)

İstanbul Teknik Üniversitesi'nde KHK'larla ihraç edilen akademisyenleri için destek eylemi yapan 24 öğrenci hakkında soruşturma açıldı. Rektörlük, öğrencileri izinsiz gösteriye katılmak ve slogan atmakla suçladı.

**Referandum protestoları: İzmir'de 7 kişi tutuklandı
24 Nisan**

(2911 sayılı toplantı ve gösteri yürüyüşleri kanunu)

İzmir'de referandum sonuçlarını protesto eyleminde gözaltına alınanlardan beşi “Cumhurbaşkanı'na hakaret”, ikisi de “Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet”ten tutuklandı. Tutuklananlar arasında gazeteci, belgeselci Kazım Kızıl da bulunuyor. Gazeteci Anıl Deveci'nin de arasında olduğu 14 kişi ise ‘adli kontrol’ şartıyla serbest bırakıldı. Tutuklama kararında şüphelilerin “daha önce de başka eylemlere katıldığı”, “OHAL'e rağmen eylemlerine devam ettikleri” ve bu nedenle “önleyici tedbir yetkisi” kullanıldığı belirtildi.

‘Onur Yürüyüşü’ne polis engeli
28 Haziran
(2911 sayılı toplantı ve gösteri yürüyüşleri kanunu,
Madde 17)

25. İstanbul LGBTİ+ Onur Haftası kapsamında düzenlenen 15. İstanbul LGBTİ+ Onur Yürüyüşü İstanbul Valiliği tarafından “toplumun farklı kesimlerinden tepkiler var” gerekçesi ileri sürülerek yasaklandı.

İstiklal Caddesi’ni ablukaya alan polis, Beyoğlu’nda toplanan hak savunucularının ve gökkuşağı bayrağı taşıyanların Taksim’e girmesine izin vermedi. Yürüyüşü düzenleyen komite, 24 katılımcının gözaltına alındığını açıkladı. Polis müdahalesini görüntüleyen ABD merkezli Associated Press (AP) haber ajansının kameramanı Bram Janssen da sarı basın kartı olmasına rağmen, yanında pasaportu olmadığı gerekçesiyle gözaltına alındı.

Alperen Ocaklarının hedef gösterdiği yürüyüşe gelen yurttaşlara saldırmak isteyen 7 kişi de gözaltına alındı.

Trans Onur Yürüyüşü'ne izin verilmedi
3 Temmuz
(2911 sayılı toplantı ve gösteri yürüyüşleri kanunu,
Madde 17)

İstanbul Valiliği, 8. Trans Onur Haftası kapsamında yapılması planlanan 8. Trans Onur Yürüyüşü'nü "toplumun farklı kesimlerinden çok ciddi tepki" geldiği gerekçesiyle yasakladı. Taksim bir kez daha polis ablukasına alındı. Yürüyüş için bir araya gelen aktivistler ve hak savunucuları engellendi. Basın açıklaması önce Harbiye'de ve akşamüstü saatlerinde de Beyoğlu'nda bulunan İstanbul LGBTİ Derneği'nin önünde okundu. 7 kişi gözaltına alındı.

‘Nuriye Semih yaşasın’ pankartına ‘terör’ soruşturması
11 Ağustos
(TMK 7/2)

Samsun Valiliği, Beşiktaş-Konyaspor maçı esnasında açılan ‘Nuriye Semih yaşasın’ pankartı açan taraftarlara “*terör örgütü propagandası*” yapıldığı iddiasıyla adli soruşturma başlatıldığını duyurdu. Valiliğin yaptığı açıklamada “Tribünlerde yasadışı DHKP-C silahlı terör örgütü ve bu örgüt militanlarının pankartını açtıkları tespit edilen 17 kişi hakkında ‘*terör örgütünün propagandasını yapmak*’ suçundan tutuklamaya yönelik yakalama kararı çıkarılmıştır” ifadeleri yer

almıştı. Yakalama kararı çıkarılan taraftarlardan Volkan Çalışkan, 12 Ağustos'ta tutuklanarak cezaevine gönderilmiş, 16 Ağustos'ta 10 kişi daha tutuklanırken 1 kişi ise adli kontrol talebiyle serbest bırakılmıştı, 24 Ağustos gecesi ise tüm tutuklananlar serbest bırakıldı.

Diyarbakır Sur tam 1 yıl 8 ay 21 gündür 'yasak' 18 Ağustos

Diyarbakır Sur'da 28 Kasım 2015 tarihinde 6 mahallede ilan edilen “sokağa çıkma yasağı” tam olarak 1 yıl 8 ay 21 gündür devam ediyor.

Dünya tarihinin en uzun süren sokağa çıkma yasağı özelliği taşıyan yasak, Diyarbakır Baro Başkanı Tahir Elçi'nin Dört Ayaklı Minare önünde vurulmasıyla birlikte başlamıştı. İlçe, aralıksız 98 gün süren çatışmalı bir dönem geçirdi. Operasyonlar ve çatışmalar sona ermesine rağmen polisler ilçeyi terk etmedi. Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren acele kamulaştırma kararı ile sağlam kalan binalar da iş makineleriyle yıkılıyor.

Öte yandan Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın (TİHV) sokağa çıkma yasaklarıyla ilgili açıkladığı son verilere göre, yasakların ilk uygulandığı 16 Ağustos 2015'ten bu yana toplam 11 il ve en az 45 ilçede en az 252 süresiz ve gün boyu sokağa çıkma yasağı ilan edildi. 1 milyon 809 bin kişinin yaşam hakkı başta olmak üzere birçok temel hakkının ihlal edildiği belirtildi.

Ankara Valiliği, OHAL kapsamındaki yasaklar listesine yenilerini ekledi 26 Eylül

Başkentte OHAL'in ardından basın açıklamaları ve gösteri yürüyüşlerine getirilen yasakların kapsamı, yayımlanan yeni bir genelgeyle daha da genişletildi. Ankara Valiliği, Kızılay'ı “ikinci bir emre kadar” her türlü eyleme kapattı.

Kent merkezinde çeşitli sivil toplum kuruluşlarınca "basın açıklaması adı altında" kamu düzenini bozan bir takım kanuna aykırı eylem ve etkinlikler yapıldığını savunan Valilik, 24 saat esasına göre şarkı, türkü, marş, vb. sloganlar atmak suretiyle toplantı, basın açıklaması ve her ne suretle olursa olsun eylem yapılmasının yasaklandığını duyurdu.

Ankara Valiliği, 'Rıza Sarraf söyleşisi'ni yasakladı

8 Aralık

Ankara Valiliği, 'Sarraf Davası, Off-shore belgeleri, Yolsuzluklar, Halk ne yapmalı?' konulu söyleşiyi yasakladı. Valilik, *"bir takım toplumsal duyarlılıklar nedeniyle bazı kesimler tarafından etkinliğe tepki gösterilebileceğini", "provokasyonlara neden olabileceğini" ve söyleşinin "halkı kin ve düşmanlığa alenen tahrik edeceğini" öne sürdü.*

OHAL karşıtı mitinge OHAL engeli

14 Aralık

DİSK, KESK, TMMOB ve TTB'nin düzenlemek istediği 'OHAL Değil Demokrasi Mitingi'ne İzmir Valiliği, OHAL'i gerekçe göstererek izin vermedi; mitingle ilgili afiş, pankart, el ilanı ve bildirileri de yasakladı.

Yasak kararını 2935 Sayılı Olağanüstü Hal Kanunu'nun 'm' bendi ve 2911 Toplantı ve Gösteri Yürüşleri Kanunu'nun 17. maddesine dayandıran Valilik, mitingin *"Kamu düzenini, başkalarının hak ve özgürlüklerini bozacak olaylara sebebiyet verebileceğini"* öne sürdü.

ayrım-
cılık

**Boğaziçi Üniversitesi'nde ilk: imzacı akademisyenin işine
son verildi
13 Mart**

Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Noemi Levy-Aksu'nun işine son verildi. Akademisyene YÖK'ten gönderilen yazıda sözleşmesinin uzatılmadığı bildirildi.

Barış İçin Akademisyenler bildirisine imza atan Levy-Aksu, bu bildiride imzası bulunup Boğaziçi Üniversitesi'nden gönderilen ilk imzacı akademisyen oldu. Böylece akademisyenlere yönelik 'ihraç furyası'nın dışında kalmayı başaran Boğaziçi de OHAL'den nasibini almış oldu.

Referandum çalışmalarına yönelik engeller 16 Mart

Anayasa referandumunda ‘Hayır’ alışması yürüten Haziran Hareketi’nin Denizli’de açtığı standa, bir grup ellerinde bıçak ve taşlarla saldırdı. “Hayır diyenler teröristtir, vatan hainidir” diye bağıran grup bir kişiye başından yaralayıp kolunu kırdı.

Tekirdağ erkezky’de niversite ğrencisi iki genç CHP Kadın Kolları yelerinin dağıttığı “Hayır” broşürünü aldıkları için bir grup tarafından darp edildi.

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Giresun Milletvekili Bülent Yener Bektaşoğlu, Bulancak ilçesinde ziyaret ettiği bir kahvehanede, “*Siz vatan hainisiniz, komnistsiniz, defolun gidin buradan*” diyen bir grubun saldırısına uğradı.

Ankara Milletvekili Aylin Nazlıaka’nın Bilgi niversitesi ğrencilerinin davetlisi olarak Santralİstanbul Kampüsünde vereceği konferansı iptal edildi. Bilgi Üniversitesi Rektörü, Nazlıaka’dan “*zerimde çok baskı var*” diyerek özür diledi.

CHP Genel Başkan Yardımcısı Selin Sayek Bke’nin Boğaziçi niversitesi’nde düzenlenen ‘Liderler Zirvesi’nde yapacağı, “Yeni Ekonomide Liderlik” konulu konuşma Rektörlük tarafından engellendi. Akademik çevrelerde gelişme, Rektörün, “Referandum sürecinde ‘hayır’ tezine zemin oluşturur, hükümeti kızdırırım” endişesi olarak yorumlandı.

Anadolu niversitesi yönetimi, Endüstri İlişkileri ve Sosyal Politika Kulübünün yapacağı belgesel gösterimi ve panel etkinliğini ‘referanduma yönelik bir etkinliğe dönüşmesi şüphesi’ üzerinden ‘yer yok’ bahanesiyle iptal etti. Ancak niversitede aynı gün Cumhurbaşkanı Başdanışmanı Mustafa Akış’ın başkanlık sistemi konulu etkinliğinin bulunması dikkat çekti.

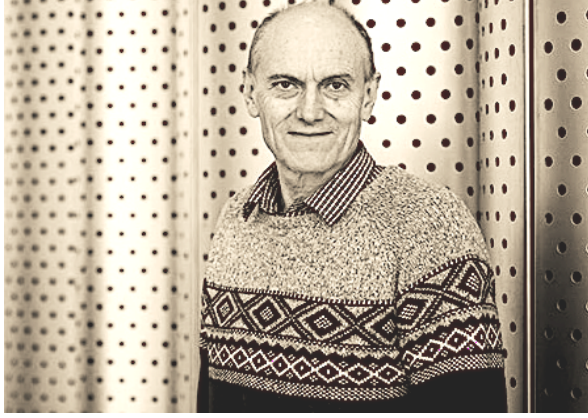
Televizyonda “evet”in süresi “hayır”ın 10 katı 23 Mart

Demokrasi İçin Birlik Girişimi referandum öncesi 17 ulusal kanalın Mart ayındaki yayınlarını inceledi. Sonuçlar, televizyon kanallarında “Hayır” kampanyası yürüten partilere eşit süre ayrılmadığını ortaya koydu.

Mart ayında HDP'ye canlı programlarda hiç yer verilmezken, haber bültenlerinde en çok süre AKP'ye ayrıldı. Hazırlanan rapora göre televizyonda “evet”in görünürlük süresi “hayır”ın 10 katı.

Araştırmaya göre 1-10 Mart tarihleri arasındaki haber bültenlerinde Cumhurbaşkanlığı'na 53,5, AKP'ye 83, CHP'ye 17, MHP'ye 14,5 saat ayrılırken HDP'ye 33 dakika ayrıldı. 01-20 Mart 2017 arası canlı yayınlarda Erdoğan'a 169, AKP'ye 301,5 saat ayrılırken MHP'ye ayrılan süre 15,5 saat. Referandumda “hayır” diyeceklerini açıklayan CHP'ye 45,5 saat ayrılırken, HDP'ye hiç yer verilmedi.

Referandumun eşitsiz şartlarda gerçekleştiğini belirten girişim, Anayasa değişikliğinin, OHAL kaldırılarak, eşit, adil, yurttaşların özgür kanaatlerini oluşturabilecekleri koşullarda yapılması talebini tekrarladı.

**YÖK, Chris Stephenson'un çalışma iznini
'gerekçesiz' iptal etti
6 Nisan**

İstanbul Bilgi Üniversitesi öğretim üyesi Chris Stephenson'un çalışma izni YÖK tarafından iptal edildi. Stephenson iptal kararını Twitter hesabı üzerinden "18 senelik işimden atıldım. YÖK çalışma iznimi, hiçbir gerekçe göstermeden iptal etti" mesajıyla duyurdu.

Stephenson 'Bu suça ortak olmayacağız' başlıklı bildiriye imza atan üç meslektaşının gözaltına alınması üzerine adliyeye gitmişti. Adliyede gözaltına alınan Stephenson, serbest bırakılmıştı. Bunun üzerine Türkiye'den ayrılmaya karar veren İngiliz akademisyen hakkında sınırdışı kararının bulunmadığı ortaya çıkmış. Stephenson kısa süre İngiltere'de kaldıktan sonra Türkiye'ye dönmüştü. Stephenson, bu süreçte hakkında *"terör örgütü propagandası"* iddiasıyla 5 yıla kadar hapis istemiyle açılan davada beraat etmişti.

Sakarya’da Suriyelilere saldırı 16 Haziran

Sakarya Hendek’te bir fabrikada Suriyeli bir çalışanla bölüm sorumlusu arasında çıktığı ileri sürülen kavgaya, ilçede yaşayan Suriyeli sığınmacılara toplu saldırıya dönüştü.

Olayın ardından Hendek ilçe merkezinde toplanan bir grup, yoldan geçen 6 Suriyeli sığınmacıyı darp etti. Saldırgan grup daha sonra da Suriyeli ailelerin yaşadığı evlere yöneldi, evlerden üçüne zor kullanarak girdi ve içeridekileri linç etmek istedi. Yaşananların ardından sadece 2 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi.

Onur Yürüyüşü’ne yine tehdit 20 Haziran

Alperen Ocakları İstanbul İl Başkanı Kürşat Mican katıldığı bir televizyon programında Taksim’de düzenlenecek olan LGBTİ Onur Yürüyüşü’nü tehdit etti; “Devlet eğer müsaade ederse biz müsaade etmeyeceğiz, biz yürütmeyeceğiz” şeklinde konuştu.

“Eşcinselliği yaygınlaştırarak, aile birliğini yok etmek, çocukların yetişip vatana millete hayırlı fert olabilmesini engellemek istiyorlar” şeklinde cümleler sarf eden Mican,

geçen yıl da onur yürüyüşüne engel olacaklarını açıklamış, etkinliği ve LGBTİ'leri hedef göstermişti.

**Hayatın Sesi TV, İMC TV ve TV10 OHAL komisyonuna
başvuru yapamıyor
10 Ağustos**

OHAL kapsamında çıkarılan KHK'lar ile kapatılan Hayatın Sesi TV, İMC TV ve TV10, OHAL kapsamında kapatılan kurumların mağduriyetini gidermek için kurulan OHAL komisyonuna, internet üzerinden bir ön başvuru formu oluşturan komisyonun ilgili sayfasında kanalların isimleri bulunmaması sebebiyle başvuru yapamıyor. Konuyla ilgili açıklama yapan Hayatın Sesi televizyonu avukatlarından Devrim Avcı, komisyonun çifte standart uyguladığını belirterek Hayatın Sesi TV'nin *"Milli güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen yapı, oluşum veya gruplara ya da terör örgütlerine aidiyeti veya iltisakı ya da bunlarla irtibatı"* iddialarıyla kapatıldığını ve bu kapatmaya ilişkin dava açtıklarını söyledi.

**İzmir'de nefret saldırısı
21 Ağustos**

İzmir'de LGBTİ aktivisti Umutcan İnci nefret saldırısına ve cinsel tacize uğradı. Saldırgan, "İbne misin, burada ne işin var? Ben MİT ajanıyım, seni polis bile alamaz elimden" diyerek İnci'yi darp etti.

Darp raporu aldıktan sonra emniyete gidip şikayetçi olan İnci, mobese kayıtlarının bulunmasını talep ettiğini ancak polislerin “Mobese kayıtlarının ancak dizilerde bulunduğunu” söylediğini aktardı.

**Sivas'ta toplanan kalabalığa,
“mültecileri mahalleden çıkarma” sözü
24 Ağustos**

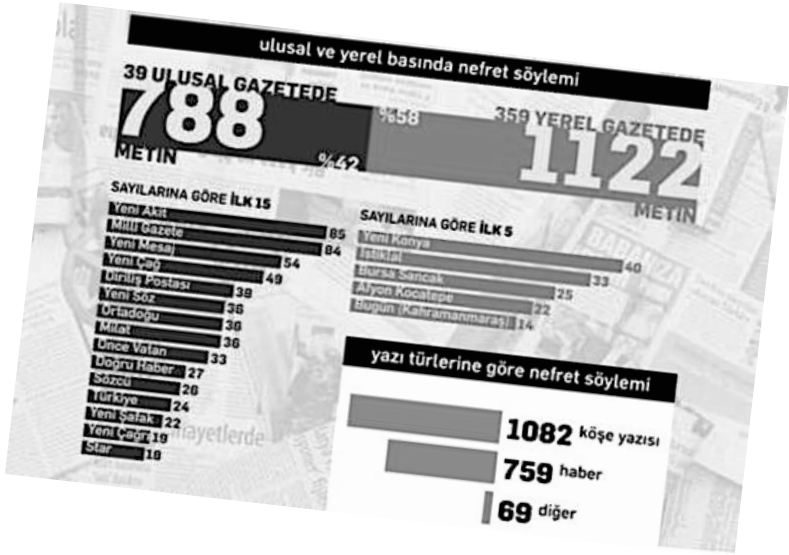
Sivas, İstiklal Mahallesi'nde Suriyeli mültecilerin yaşadığı bir evin önünde toplanan mahalleli saldırı girişiminde bulundu, mültecilerin evi terk etmesini istedi. Saldırının bahanesi, “Suriyelilerin uygunsuz giyindiği” ve “bir çocuğu dövmeleleri” iddiaları oldu.

Polis, “evin boşaltılacağı” sözünü vererek kalabalığı olay yerinden uzaklaştırdı. Olay medyaya yine “Suriyeli gerginliği” diye yansıdı, saldırgan mahalleli ise “öfkeli kalabalık” olarak tarif edildi.

**Erdoğan LGBTİ kotası uygulayan belediyeyi hedef aldı
10 Kasım**

Cumhurbaşkanı Erdoğan, mahalle komiteleri için yapılacak seçimlerde LGBTİ'lere kota uygulayan Bursa'nın Nilüfer İlçe Belediyesi'ni hedef aldı; “Ana muhalefet partisi, milletimizden o kadar ayrıldı ki, şu an CHP'li bir ilçe belediyesi eşcinsel kotası koyuyor. Allah şaşırtmasın. Bir partide ölçü kalmayınca işte böyle nereye savrulacağı belli olmuyor” şeklinde konuştu.

Türkiye'de 'Eşitlik Birimi'ni kuran ilk belediye olan Nilüfer Belediyesi, dezavantajlı grupları gözönünde bulundurarak “sosyal belediyecilik” modelini benimsiyor ve karar alma organlarında kadınlar, gençler, LGBTİ'ler ve engelliler için kota uyguluyor. Belediye Başkanı Mustafa Bozbey, SPoD LGBTİ'nin “LGBTİ Dostu Belediyecilik Protokolü”nü de 2015'te imzalamıştı.

2017'nin ikinci çeyreğinde nefret söyleminin hedefi Yahudiler ve Suriyeliler 14 Kasım

Hrant Dink Vakfı, Medyada Nefret Söylemi Projesi kapsamında hazırladığı, 2017 yılı Mayıs-Haziran-Temmuz-Ağustos aylarını kapsayan Medyada Nefret Söylemi Raporu'nu yayınladı. Rapora göre dört aylık dönemde 1910 köşe yazısı ve haber içeriğinde toplamda 2 bin 466 nefret söylemi tespit edildi.

493 içerikle en çok Yahudiler hakkında nefret söylemine rastlandı. İkinci sırada 472 içerikle Suriyeliler bulunuyor. Suriyeli mülteciler, sistematik olarak cinayet, hırsızlık, taciz gibi kriminal olaylarla anıldı; güvenlik sorunları ve "terör"le özdeşleştirildi; olumsuz ekonomik gidişatın ve işsizliğin sorumluları olarak gösterildi; Türkiye'nin demografik yapısına yönelik bir tehdit olarak ve genel olarak bir rahatsızlık ve "gerginlik" kaynağı olarak etiketlendi; özellikle Suriyeli kadın mülteciler, aileye ve topluma yönelik bir tehdit olarak sunuldu.

LGBTİ Film Festivali yasaklandı

16 Kasım

Ankara Valiliği, 16-17 Kasım 2017 tarihlerinde Büyüğü Fener Sineması'nda düzenlenecek olan Alman LGBTİ Film Günleri'ni yasakladı. Yasağı, *“toplumsal duyarlılıklar nedeniyle tepki gösterilebileceğı ve provokasyonlara neden olabileceğı”* gerekçe gösterildi.

Valilikten yapılan yazılı açıklamada *“halkın sosyal sınıf, ırk, din, mezhep ve bölge bakımından farklı özelliklere sahip bir kesimini, diğeri bir kesimin aleyhine kin ve düşmanlığa alenen tahrik edileceğı, bu nedenle kamu güvenliği açısından açık ve yakın tehlikenin ortaya çıkabileceğı, ayrıca terör örgütlerinin karşıt görüşlü gruplara yönelik eylem arayışı içerisinde olduğı yönündeki istihbari bilgiler elde edildiğı”* öne sürüldü.

Ankara Valiliğı'nin Alman LGBTİ Film Günleri'ni ve hemen ardından kentteki tüm LGBTİ etkinliklerini yasaklamasının ardından, bir yasak da Beyoğlu Kaymakamlığı'ndan geldi. Kaymakamlık, “25 Kasım LGBTİ+ yürüyüşü ve etkinliklerine müsaade edilmeyeceğini” yazılı bir açıklama ile duyurdu, karara gerekçe olarak da tıpkı Ankara Valiliğı gibi, *“genel ahlaka aykırılık”* gösterildi.

HDP ve **HDP'lilere** **Baskılar**

HDP Eş Genel Başkanı Yüksekdağ'ın milletvekilliği düştü 21 Şubat

HDP Eş Genel Başkanı Figen Yüksekdağ'ın milletvekilliği, hakkındaki kesinleşmiş hapis cezası gerekçe gösterilerek düşürüldü.

Yüksekdağ hakkında “*terör örgütü propagandası*” suçlamasıyla 2013 yılında Adana 7. Ağır Ceza Mahkemesi'nin verdiği ve geçtiğimiz Eylül ayında Yargıtay tarafından onanan cezaya ilişkin Başbakanlık tezkeresi Meclis Genel Kurulu'nda okundu. 8 Şubat 2017 tarihli tezkerede vekilliğin düşürülmesine Anayasa'nın 84. maddesinin ikinci fıkrası gerekçe gösterildi.

Milletvekili dokunulmazlığının kaldırılmasının ardından pek çok HDP'li vekil gözaltına alınıp adli kontrol şartıyla serbest bırakılırken, bugüne kadar 12'si tutuklandı. 4 Kasım 2016'da başlatılan operasyonların ardından milletvekilliği düşürülen ilk isim Yüksekdağ oldu.

**HDP'nin referandum şarkısı
Türkiye genelinde yasaklandı!
3 Nisan**

HDP'nin referandum şarkısı “Bêjin Na”, Mersin 2. Sulh Ceza Hakimliği'nin kararı ile Türkiye genelinde yasaklandı. Alınan kararda şarkıda geçen Kürtçe “Hayır, hayır tek bayrağa, hayır hayır tek millete, hayır tek dile hayır” sözlerinin anayasaya aykırı olduğu, “*Halkı kin ve düşmanlığa tahrik ettiği*” iddia edildi.

**HDP standındaki 'Figen Yüksekdağ' kartpostalına
soruşturma
5 Nisan**

Şanlıurfa 4. Sulh Ceza Hakimliği, HDP'nin 16 Nisan'da yapılacak olan referandum oylaması için hazırladığı ve kentin çeşitli yerlerine asılan afişler hakkında yasaklama ve toplatma kararı verdi.

Toplatma gerekçesi olarak afişlerde cezaevinde olan ve milletvekilliği düşürülen Figen Yüksekdağ'ın fotoğrafının bulunması gösterildi. Mahkeme, afişlerle hakkında hüküm kararı bulunan ve halen cezaevinde bulunan şahsın işlemiş olduğu suçun övüldüğünü ve meşrulaştırılmaya çalışıldığını savundu.

HDP'li Nursel Aydoğan'ın vekilliği düşürüldü 9 Mayıs

HDP Diyarbakır Milletvekili Nursel Aydoğan'ın vekilliği aldığı kesinleşmiş hapis cezası nedeniyle düşürüldü.

Aydoğan hakkında “*örgüt üyeliği*” suçlamasıyla verilen 4 yıl 8 ay 7 gün hapis cezası, Antep Bölge Adliye Mahkemesi (İstinaf) tarafından 23 Mart 2017'de onanmıştı. HDP Eş Genel Başkanı Figen Yüksekdağ'ın vekilliği de hakkındaki mahkumiyet kararının onanmasının ardından 21 Şubat 2017'de düşürülmüştü. Yüksekdağ'ın da aralarında bulunduğu 10 HDP'li vekil cezaevinde bulunuyor.

Alevilere cemevi tahsis eden HDP'li Baydemir hakkında fezleke 13 Haziran

HDP Şanlıurfa milletvekili Osman Baydemir hakkında, Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı olduğu 2012 yılında Pir Sultan Abdal Kültür Derneği'ne bedelsiz olarak tahsis edilen ve Cemevi olarak kullanılan bina nedeniyle fezleke hazırlandı.

“Laik devlet sisteminde ‘din’ kamu hizmeti olarak kabul edilmez” ifadesi kullanılan fezlekede binaya ilişkin imzalanan

protokolde yeralan “Taraflar arasında çıkacak uyuşmazlıkların çözümünde Alevilik inancı gereği önce Cem’e gidilecektir” şeklindeki hükmün, laik devlet anlayışı ve Anayasa’da belirtilen “Devletin nitelikleri” başlığı ile bağdaşmadığı iddia edildi. Protokolü imzalayan Baydemir’in “görevi kötüye kullanma” suçu işlediği savunuldu. Baydemir, dokunulmazlığı kaldırılması durumunda 2 yıla kadar hapis istemiyle yargılanacak.

HDP’nin Vicdan ve Adalet Nöbeti yürüyüşünde gözaltılar 7 Ağustos

HDP’nin Diyarbakır’dan sonra İstanbul Yoğurtçu Parkı’nda sürdürdüğü Vicdan ve Adalet Nöbeti 6 Ağustos’ta sona erdi. Nöbet’in son gününde Yoğurtçu Parkı’nın dışında halay çeken gruba polis müdahale ederek 2 kişiyi gözaltına aldı. Gözaltına alınanlardan bir kişi polis aracından serbest bırakıldı. Parktaki Nöbet’in sonlanması ardından, Nöbet’e katılan milletvekilleri Yoğurtçu Parkı’ndan Kadıköy’deki Beşiktaş iskelesine yürüdü. Ancak polis burada da vekillerle yürümek isteyen gruplara müsaade etmedi, zor kullanarak dağıttı. Vekillerle birlikte yürümek isteyenler polis şiddetine tepki gösterirken 4 kişi yere yatırılıp ters kelepçe takılarak gözaltına alındı. HDP Eş Genel Başkanı Serpil Kemalbay Beşiktaş iskelesinde yaptığı basın açıklamasında Yoğurtçu Parkı’ndaki polis ablukasını eleştirerek, Vicdan ve Adalet Nöbeti’nin Van’da devam edeceğini açıkladı.

**Mahkemenin ‘hazır edilsin’ dediği Demirtaş için
Edirne Valiliği’nden ret
24 Kasım**

Halkların Demokratik Partisi’nin (HDP) tutuklu Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş’ın sokağa çıkma yasakları sırasında attığı bir tweet nedeniyle yargılandığı davanın dördüncü duruşması, Ankara 35. Asliye Ceza Mahkemesi’nde görüldü. Demirtaş, *“Türkiye Cumhuriyeti hükümetini, yargı organlarını, askeri veya emniyet teşkilatını aşışlamak”* suçundan yargılanıyordu.

Edirne F Tipi Cezaevi’nde tutuklu bulunan Demirtaş’ın duruşmaya hazır edilmesini isteyen mahkemeye Edirne Valiliği, “duruşmaya getirilmesinin güvenlik riski oluşturacağı” gerekçesiyle ret cevabı verdi. Demirtaş, duruşmaya bizzat katılmak istediğini belirterek, Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBİS) ile duruşmaya katılmayacağını kaydetmişti. Mahkeme, Demirtaş’ın bir sonraki duruşmada SEGBİS yoluyla savunmasını yapmasına, aksi halde bu hakkını kullanmış sayılacağına karar verdi.

Selahattin Demirtaş tahliye edilmedi

**8 Aralık
(TCK 220)**

Geçen yıl 4 Kasım'da tutuklanan HDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş'ın yargılandığı davanın ilk duruşması 399 gün sonra Sincan Cezaevi Kampüsü'ndeki mahkeme salonunda görüldü.

Tutuklu bulunduğu Edirne Cezaevi'nden duruşma salonuna getirilmeyen Demirtaş, SEGBİS ile bağlanmayı kabul etmeyerek duruşmaya katılmadı. Davayı takip için yurtdışından gelen gözlemciler ve milletvekilleri de mahkeme salonuna alınmadı. Ankara 19. Ağır Ceza Mahkemesi heyeti Demirtaş'ın tutukluluğunun devamına hükmetti. Bir sonraki duruşma 14 Şubat 2018'de görülecek. Hakkındaki 31 fezlekenin toplamından oluşan davada Demirtaş *"örgüt yöneticiliği"* iddiasıyla yargılanıyor.

HDP'li Ziya Pir'e Fezleke

12 Aralık

**(2911 sayılı toplantı ve gösteri yürüyüşleri kanunu,
Madde 17)**

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı, Halkların Demokratik Partisi (HDP) Diyarbakır Milletvekili Ziya Pir hakkında, 13 Ekim 2016 tarihinde Demokratik Bölgeler Partisi (DBP) il binası önünde yapılan oturma eylemi nedeniyle fezleke hazırladı. Milletvekilinin dokunulmazlığının kaldırılması istenen fezleke savcılık eylemin kamu düzenini bozmadan, herhangi bir slogan atmadan ve herhangi bir yazılı materyal açmadan yapıldığını kabul etti ama Pir'i *"Kamu düzenini bozmadan, herhangi bir slogan atmadan"* merdivinde oturarak, *"Kanuna aykırı toplantı ve gösteri yürüyüşleri düzenleme, yönetme, bunların hareketlerine katılmak"* ile suçladı.

HDP'li Baydemir'e “Kürdistan” cezası 13 Aralık

Temmuz ayında Meclis İ t z   'nde yapılan değişiklikler sonrası getirilen yaptırımların ilk uygulaması b t  e g r   melerinde yaşandı. Genel Kurul'da “Ben Kürt halkının bir evladı olarak, Kürdistan'dan gelen bir temsilciyim” diyen HDP   anlıurfa Milletvekili Osman Baydemir'e 2 gün Genel Kurul'dan çıkarma cezası verildi. Baydemir zafer işareti yaparak salondan ayrılırken, olayı protesto eden HDP'li vekiller de b t  e g r   melerini terk etti.

Ayrıca i t z   e göre geçici çıkarma cezası verilen milletvekilinin bir aylık  denek ve yollu unun üçte ikisi de kesiliyor. Bu durumda Baydemir'e para cezası da verilecek ve  dene inden de yaklaşık 12 bin TL kesinti yapılacaktır.

yayınlama **özgürlüğü**

**Kitapları nedeniyle yargılanan gazeteci
Arzu Demir'e hapis
26 Ocak
(TCK Madde 7/2)**

İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi, 'Dağın Kadın Hali' ve 'Devrimin Rojava Hali' kitapları nedeniyle yargılanan gazeteci Arzu Demir'i "*örgüt propagandası*" suçlamasıyla toplamda 6 yıl hapse mahkum etti.

Demir yargılamanın "konjonktürel siyasi bir yargılama" olduğunu belirterek "Bu karar, yargılamaların siyasi olduğunun ispatıdır" dedi.

**Belge Yayınlarına polis baskını
8 Mayıs**

Gazeteci, yazar Ragıp Zarakolu ile Ayşenur Zarakolu'nun kurduğu, 40 yıldır muhalif çizgide yayıncılık yapan Belge Yayınları'nın İstanbul Cağaloğlu'ndaki binası polis tarafından basıldı. "*Bandrolsuz kitap ihbarı*" iddiasıyla hem yayınevinde hem de depoda arama yapıldı, 2 bin kadar kitaba el konuldu.

**Derin Tarih Dergisi'ne 'Atatürk'e hakaret' suçlamasıyla
toplatma kararı
22 Mayıs**

Bakırköy 4. Sulh Ceza Hakimliği, 'Derin Tarih' dergisinin Mayıs sayısı için *"Atatürk'ün hatırasına alenen hakaret"* suçlamasıyla el koyma ve toplatma kararı verdi.

6 Mayıs 2017 tarihinde TVNET kanalında yayınlanan 'Derin Tarih' adlı program nedeniyle soruşturma başlatılmış, programa konuk olarak katılan Süleyman Yeşilyurt *"Atatürk'e hakaret"* suçlamasıyla 12 Mayıs günü tutuklanmıştı. Programın diğer bir konuğu Derin Tarih dergisinin yayın yönetmeni Mustafa Armağan'dı.

**FETÖ'nün mahrem ilişkilerini anlatan kitapla ilgili
yasaklamalar
29 Eylül**

İstanbul 1. Sulh Ceza Hakimliği, Odatv Haber Müdürü Barış Terkoğlu ve Genel Yayın Yönetmeni Barış Pehlivan'ın kaleme aldığı *"Mahrem / Gizli Belgelerde Türkiye'nin Sırları"* adlı kitap ile ilgili 15 ayrı sansür kararı verdi.

AKP Kahramanmaraş Milletvekili Celalettin Güvenç'in talebi üzerine alınan kararla; kitapla ilgili haberlere, Kırmızı Kedi

Yayınevi ile Oda Kitap'ın internet siteleri üzerinden satışına, kitaba dair tanıtım videosuna ve sosyal medya paylaşımlarına erişim yasağı konuldu.

Üç kitap hakkında toplatma kararı

12 Ekim

Savcılığın talebi üzerine üç kitap hakkında toplatma kararı veren Kahta Sulh Ceza Hakimliği, şimdiye kadar benzer kararlarda görülmemiş bir ifade kullandı, kitaplar *“terör örgütü”* oldu.

Faysal Dağlı'nın 1994'te Belge Yayınları'ndan basılan 'Birakuji' (Kürtlerin İç Savaşı) kitabı, Aytekin Gezici'nin Tutku Yayınları'ndan basılan 'Kürt Tarihi' isimli kitabı ile Fehim Taştekin'in 2016'da İletişim Yayınları'ndan çıkan 'Rojava Kürtlerin Zamanı' isimli kitaplarla ilgili kararın hüküm kısmında, kitapların *“terör örgütü niteliği taşıdığı”* ifade edildi.

Taştekin'in kitabı daha önce de bazı soruşturmalarda “suç delili” olarak sayılmış, ancak kitap hakkında şimdiye kadar hukuki bir işlem yapılmamıştı. Karara tepki gösteren gazeteci "İşimiz gerçeğe tanıklık etmektir, olup biteni olduğu gibi yazmaktır. Gördüğüm ve duyduğum gerçeklere ihanet etmedim, etmeyeceğim" dedi.

Demirtaş'ın kitabına cezaevinden yasak: “Şifreli olabilir” 16 Ekim

HDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş'ın hapisshanedeyazdığı “Seher” isimli öykü kitabı, Diyarbakır Cezaevi'ne alınmadı. Cezaevi Müdürü başkanlığında toplanan Cezaevi İdare ve Gözlem Kurulu, kitabın “şifreli ve kontrolsüz haberleşmeye yol açabileceğini” ileri sürdü.

Yazar İhsan Eliaçık'a Kayseri Kitap Fuarı'nda saldırı 23 Ekim

İlahiyatçı, yazar İhsan Eliaçık, imza günü için gittiği Kayseri 1. Kitap Fuarı'nda bir grubun saldırısına uğradı, hakarete maruz kaldı. “Allahsız, dinsiz” diyerek hedef alınan Eliaçık, fuar alanını terk etmek zorunda kaldı.

Eliaçık, belediye başkanının “kendisini fuara sokmamakla tehdit ettiğini” duyurmuştu. AKP'li Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik, Anayasa Hukuku Araştırmaları Derneği Başkanı Prof. Dr. İbrahim Kaboğlu'nun fuar kapsamında düzenleyeceği söyleşi ve imza gününü de yasaklamıştı.

Olaya tepki göstererek fuarı terk eden İhsan Eliaçık'ın yayıncısı Tekin Yayınevi tüm yayıncı kuruluşlardan da fuarın protesto edilmesini istedi. Türkiye Yayıncılar Birliği de üyelerine fuardan çekilme çağrısında bulundu. Tekin Yayınevi ile birlikte Ayrıntı, İletişim, Metis, Doğu, Günışığı, On8 gibi birçok yayınevi de standlarını toplayarak fuarı terk etti.

sanata
sansür

Kayseri ve Mersin'de film sansürü 31 Ocak

Mersin'in Anamur İlçe Belediye Başkanı MHP'li Mehmet Türe ile Kayseri'nin Develi İlçe Belediye Başkanı AKP'li Mehmet Cabbar, Mahsun Kırmızıgül'ün senaryosunu yazıp yönettiği ve başrolde oynadığı 'Vezir Parmağı' filminin ilçelerindeki sinemalarda oynatılmasına izin vermeyeceklerini açıkladı.

Türe, "PKK terör örgütüne sempati ile bakan, PKK terör örgütüne 'terör örgütü' diyemeyen ve operasyonlara karşı gelen, Türkiye Cumhuriyeti'ni suçlayan bu ve bunun gibi sanatçılara bizim de bir tavrımız olacaktır" dedi. Cabbar da filmin, '*milli manevi değerlere aykırı*' olduğunu söyledi. Filmin iki ilçedeki belediyelere ait salonlarda gösterimi iptal edildi.

Filme sansür 16 Şubat

İf İstanbul Bağımsız Filmler Festivali'nin programında yer alan ve Haluk Bilginer'in Türkiye Cumhuriyeti'nin 47'nci "Başkanı"nı canlandığı "Son Şnitzel" isimli filme tescil belgesi verilmedi. 16 Şubat'ta gösterime girmesi planlanan 22 dakikalık kurmaca filmin yönetmenleri İsmet Kurtuluş ve Kaan Arıcı, İstanbul Telif

ve Sinema Müdürlüğü'nün senaryodaki bazı sahnelerin çıkarılmasını istediğini, bu değişiklikleri yapmayı reddettikleri için belgeyi alamadıklarını açıkladı.

Bu talep sansür konusunda yeni bir aşamayı da işaret ediyor. Bugüne kadar eser işletme belgesi alamayan filmler tümünden reddediliyordu. Ancak ilk kez bir filmin bazı sahnelerinin değiştirilmesi istendi. Yani Müdürlük, filmin içeriğine de müdahale etmiş oluyor. Kararın ardından film, festivallerde gösterilemeyecek.

**Nusaybin'i anlatan resmini paylaşan
gazeteci Zehra Doğan'a hapis cezası**

7 Mart

(TMK Madde 7/2)

Mardin 2. Ağır Ceza Mahkemesi, gazeteci ve ressam Zehra Doğan'ı, sokağa çıkma yasağı döneminde Mardin, Nusaybin'de çizdiği resimleri sosyal medyada paylaştığı ve 10 yaşındaki bir çocuğun notlarını haberleştirdiği için 2 yıl 9 ay 22 gün hapis cezasına mahkum etti.

“Örgüt propagandası”ndan mahkum olan Doğan, Twitter hesabından, hapis cezasına gerekçe gösterilen resmini “‘Yıkık binalara neden Türk bayraklı bu resmi yaptın’ diye 2 yıl 10 ay hapis aldım. Oysa bu fotoğrafı çeken onlardı. Ben sadece

resmettim” notuyla paylaştı. 23 Temmuz 2016’da tutuklanan gazeteci 9 Aralık 2016’da davanın ilk duruşmasında tahliye edilmişti.

Film Festivalinde sansürlü gösterim

12 Nisan

Yönetmen Kazım Öz’ün ‘Dersim katliamı’nı anlattığı ve 36’ncı İstanbul Film Festivali’nde ilk kez gösterime giren filmi “Zer” Kültür Bakanlığı tarafından sansürlendi.

Filmin bazı bölümlerinin sansürlenmesini protesto eden Öz, gösterimde söz konusu sahnelerde perdeyi kararttı. İzleyiciler kararan perdede "Bu sahne TC Kültür Bakanlığı Sinema Müdürlüğü Üst Denetim Kurulu tarafından sakıncalı bulunduğu için izleyemiyorsunuz" mesajıyla karşılaştı.

İstanbul'da Grup Yorum konseri yasaklandı

24 Nisan

**(2911 sayılı toplantı ve gösteri yürüyüşleri kanunu,
Madde 17)**

Grup Yorum’un 23 Nisan Pazar günü İstanbul Yenikapı Meydanı’nda düzenlemeyi planladığı 'Bağımsız Türkiye' konseri, valilik tarafından “*güvenlik*” gerekçesiyle yasaklandı. Ayrıca Grup Yorum üyesi 11 müzisyen, “*silahlı terör örgütüne üye olma*” ve “*görevi yaptırmamak için direnme*” iddiasıyla farklı zamanlarda tutuklandı.

**Tiyatrocuya verilen 16 aylık hapis cezası onandı
9 Mayıs**

(2911 sayılı toplantı ve gösteri yürüyüşleri kanunu)

İzmir'de Roboski Katliamı'nın birinci yılında düzenlenen anma etkinliğinde sahne alan tiyatro oyuncusu Abdulhakim Bağış, "2911 Sayılı Toplantı ve Yürüyüş Kanunu'na muhalefet etmek" ve "Örgüt propagandası yapmak" iddiasıyla 16 ay hapse mahkum oldu. Bağış, cezanın Yargıtay tarafından onaylanmasının ardından cezaevine girdi.

Cezaevine uğurlanmadan önce açıklama yapan Bağış, "Tiyatro sanatçısı, oynadığı bir oyundan dolayı yargılanamaz. Sanatta işlenecek suç yoktur. Hayat sanatta, sanat sokakta tiyatro yapmaya devam edeceğim. Bu baskılar beni vazgeçiremeyecek" dedi.

**Sefer Selvi'nin karikatürlerine soruşturma
14 Haziran**

Evrensel gazetesi karikatüristi Sefer Selvi hakkında sosyal medyada paylaşılan çizimleri nedeniyle soruşturma açıldı.

Kayseri'de bir kişinin Twitter'da bulunan bir hesaptan paylaşılan karikatürlerle ilgili şikayetçi olması üzerine başlatılan soruşturma kapsamında ifade veren Selvi, söz konusu Twitter hesabının ise kendisine ait olmadığını ancak karikatürlerin kendisine ait olduğunu belirterek, "Bunları düşünce ve ifade özgürlüğü kapsamında çizdim, ayrıca tamamı eleştiri sınırları içerisinde" dedi.

pes
dedirtenler

Katliamı protesto edenlere dava
9 Ocak
(2911 sayılı toplantı ve gösteri yürüyüşleri kanunu)

Ankara Güven Park'ta 2016'nın Mart ayındaki bombalı saldırıyı protesto için Adana'da düzenlenen yürüyüşe katılan 63 kişi hakkında dava açıldı.

Adana 11. Asliye Ceza Mahkemesi'nde açılan davada sanıklar *"kanuna aykırı toplantı ve yürüyüşe katılmak"* ile suçlanıyorlar.

Suçlu Ethem Sarısülük oldu
10 Ocak

Aksaray 1. Ağır Ceza Mahkemesi, Gezi eylemleri sırasında Ethem Sarısülük'ü vurarak öldüren polis Ahmet Şahbaz'a verdiği 10 bin 100 TL adli para cezasının gerekçesini açıkladı.

Şahbaz'ın havaya ateş ettiği, eyleminin meşru müdafaa sınırları içerisinde olduğu savunulurken, öldürülen Sarısülük ve Gezi eylemleri suçlandı. Kararda "Polislerin de silaha sarılma yetkisi vardı, kullanmadılar" denildi, eylemlerin "hükümeti devirmeyi amaçlayan organize saldırı" olduğu değerlendirildi, Ethem Sarısülük ise "taşlı saldırıya iştirak etti, olaydan bir süre önce yerden taş topladı" denilerek suçlandı.

Türküye 15 yıl, habere 3 yıl hapis talebi
3 Şubat
(TMK Madde 7)

İstanbul Esenyurt'taki bir parkta Kürtçe türkü söyledikleri için darp edilerek gözaltına alınan ve tutuklanan 12 kişi hakkında *"örgüt propagandası"* suçlamasıyla dava açıldı.

15 yıla kadar hapis cezası istemiyle hazırlanan iddianameyi kabul eden İstanbul 24. Ağır Ceza Mahkemesi, 6 aydır Silivri Cezaevi'nde bulunan sanıkların tutukluluk hallerinin devamına karar verdi. Öte yandan gençleri darp ederek gözaltına alan polislerden Ç.Y.'nin şikâyeti üzerine Cumhuriyet gazetesinde 'Türkü söylediler, tutuklandılar' başlığıyla 21 Ağustos 2016'da yayımlanan haberle ilgili de 3 yıla kadar hapis istemiyle dava açıldı.

Erdoğan: "Türkiye'de basın özgürlüğü,
Batı'daki pek çok ülkeden fazla"
16 Şubat

Cumhurbaşkanı Erdoğan, resmi temaslarda bulunduğu Katar'da El Arab gazetesine verdiği röportajda "Türkiye'de basın özgürlüğü, Batı'daki pek çok ülkeden fazla" iddiasında bulundu.

Erdoğan basın özgürlüğünün kısıtlandığı yolundaki eleştirilere verdiği yanıtta "Darbecilere destek olanları, hatta darbecilerle birlikte olanları, terör propagandası yapanları siz nasıl gazeteci olarak göreceksiniz?" dedi. Erdoğan bazı yayın organlarının kapatılmasının yargı kararı olduğunu, tutuklu gazetecilerin gazetecilik faaliyetlerinden ya da görüşlerinden değil, hukuku çiğnemelerinden terör örgütlerine mensubiyete kadar uzanan farklı suçlardan kaynaklandığı iddiasını tekrarladı.

**1,5 yıl sonra suç oldu.
Sokağa Kürtçe isim verilmesine inceleme
27 Mart**

İçişleri Bakanlığı, Beşiktaş'ta 2015 yılında bir sokağa Kürtçe isim verilmesine ilişkin inceleme başlattı.

Beşiktaş Belediyesi, 1 Eylül 2014 Dünya Barış Günü'nde Hakkâri Belediyesi'yle 'Kardeş Belediye' olmuş ve ilçede bulunan Barış Sokağı'nın adına Kürtçe 'Barış' anlamına gelen 'Aşiti' kelimesi de eklenmişti.

**Sokağa çıkma yasağı sırasında
yaralıları tedavi eden doktora hapis
25 Nisan
(Serdar Küni'nin suçu: TCK- Madde 220/7)**

İnsan hakları savunucusu doktor Serdar Küni, "Cizre'de sokağa çıkma yasağı ve operasyonlar sırasında yaralanan örgüt mensuplarını tedavi etmekle" suçlandığı davanın ikinci duruşmasında "*örgüte yardım*" iddiasıyla 4 yıl 2 ay hapis cezasına mahkum oldu.

Şırnak 2. Ağır Ceza Mahkemesi, mahkumiyet kararıyla birlikte 6 aydır tutuklu bulunan Küni'yi tahliye etti. Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV), Küni'nin dosyasının temyiz değerlendirmesinin,

iki ay içerisinde Gaziantep İstinaf Mahkemesi'nce yapılacağını açıkladı.

Wikipedia'ya sansür 2 Mayıs

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK), 'Online İnternet Ansiklopedisi' Wikipedia'ya erişim engeli getirdi.

BTK, kararın 'bazı terör örgütleriyle Ankara'yı ilişkilendiren içerikler' nedeniyle alındığını duyurdu, Wikipedia'nın "Türkiye'ye uluslararası arenada karalama kampanyası yapan çevrelerin parçası olarak hareket eden bir bilgi kaynağı haline geldiği" iddia edildi. BTK'nın kararı Ankara 1. Sulh Ceza Hakimliği'nce onaylandı.

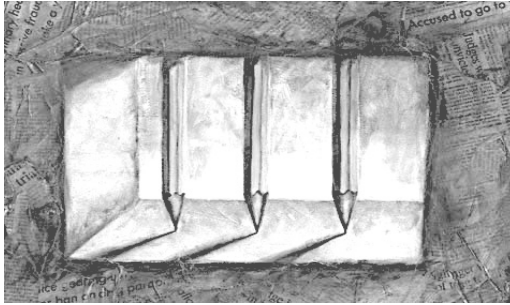
Site, 'Suriye İç Savaşı'na yabancı müdahalesi' (Foreign involvement in the Syrian Civil War) ve 'Devlet destekli terörizm' (State-sponsored terrorism) maddelerinde Türkiye'ye ayrılan bölümler nedeniyle suçlanıyor. Bu maddelerde Türkiye'nin El Kaide'den ayrılan Ahrar-uş Şam ve yine radikal İslamcı örgütlerden İslami Cephe'ye silah yardımı yaptığı bilgisi yer alıyor. Her iki maddede de uluslararası basında çıkan ve Türkiye'nin Suriye'deki radikal İslamcı örgütlerle bağlantılı olduğunu iddia eden haberler de yer alıyor.

Mahkeme kararına itiraz eden İstanbul Bilgi Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Yaman Akdeniz, Ankara Üniversitesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Kerem Altıparmak, iki makale için sitedeki 40 milyon içeriğin engellenmesinin hukuka aykırı olduğunu söyledi.

**a önce AYM kararına “saygı duymuyorum” diyen
Cumhurbaşkanı’ndan muhalefete:
“Yargı kararına saygı duymak zorundasınız”
20 Haziran**

Cumhurbaşkanı Erdoğan, İstanbul Milletvekili Enis Berberoğlu'nun MİT TIR'ları davası kapsamında tutuklanmasının ardından CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu'nun başlattığı Adalet Yürüyüşü'ne tepki gösterdi; "Yargının verdiği karara saygı duymak zorundasınız. Kimse yargıyı baskı altına alamaz... İstismarla adalet aranmaz." dedi.

Aynı Erdoğan, MİT TIR'ları davasında tutuklanan gazeteciler Can Dündar ve Erdem Gül için Anayasa Mahkemesi'nin (AYM) verdiği hak ihlali kararına yönelik olarak ise "Karara sadece sessiz kalırım ama kabul etmek durumunda değilim. Verdiği karara da uymuyorum, saygı da duymuyorum" demişti.

**“Türkiye’de tutuklu iki gazeteci var”
12 Temmuz**

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan 15 Temmuz darbe girişiminin birinci yıldönümü öncesi BBC'nin HARDtalk programından Zainab Badawi'ye özel röportaj verdi.

Erdoğan, cezaevlerinde bulunan gazetecilerle ilgili olarak “Şu anda içeride olanların gazetecilik sıfatı yok” dedi. Tutuklu

gazetecileri terör örgütleriyle beraber hareket etmekle suçlayan Erdoğan, cezaevlerinde sadece iki gazetecinin olduğunu iddia etti, bu konudaki raporların ve açıklamaların hepsini “yalan” olarak nitelerken Başbakan Yardımcısı Bekir Bozdağ ise, Türkiye’ye “Gazeteciler hapiste, yayıncılar hapiste” diye algı operasyonu yapıldığını iddia edip; “Cezaevlerinde, sadece yazdığı bir yazı veya bir haber nedeniyle soruşturulan kimse yoktur” demişti.

Yine Türkiye’nin AİHM’e Cumhuriyet Gazetesi Davası kapsamında verdiği savunmada Cumhuriyet çalışanlarının “gazetecilik faaliyetleri nedeniyle” tutuklanmadığı belirtildi. Ancak savunmada iddianamedeki iddialar tekrarlandı; tweetler, manşetler ve köşe yazıları “*terör örgütüne üye olmadan yardım etme*” suçlamasına kanıt olarak gösterildi. Türkiye Gazeteciler Sendikası’nın yayımladığı son rapora göre ise 161 gazeteci ve medya çalışanı tutuklu.

Veli Saçılık'a 'plastik mermiye direnmek'ten soruşturma
27 Temmuz
(TCK 265, 2911 sayılı toplantı ve gösteri yürüyüşleri
kanunu)

1 Haziran'da Ankara Konur Sokak'ta polisler tarafından yakın mesafeden açılan ateşle plastik mermilerle vurulan KHK ihraçlarına karşı yapılan eylemlerin simge isimlerinden Veli Saçılık'ın kendisine işkence yapıldığı gerekçesiyle yaptığı suç duyurusuyla ilgili hiçbir adım atmayan savcılık; Saçılık hakkında "2911 sayılı kanuna muhalefet", "görevi yaptırmamak için direnmek" ve "kamu görevlisine hakaret" suçlamalarıyla soruşturma başlattı. Savcılık, Saçılık'a "Gezi benzeri eylem başlatmak istediği" suçlaması da yöneltti.

**Devlet desteğiyle çıkan 'Mahpus Hakları' kitabı
cezaevinde yasak
23 Ağustos**

Türkiye İnsan Hakları Eşitlik Kurumu ve Avrupa Birliği'nin katkılarıyla hazırlanan, Mahpus Hakları El Kitabı, Denizli T Tipi Cezaevi Eğitim Birimi tarafından 'sakıncalı' bulundu.

Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Eren, Türkiye İnsan Hakları Eşitlik Kurumu'nun TBMM tarafından çıkarılan yasayla kurulduğunu hatırlatarak, "Kitabın kabul edilmemesinin hukuki dayanağı nedir?" diye sordu, Adalet Bakanlığı ve Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü'nün harekete geçip, yaşanan keyfiliğe son vermesini istedi.

İçişleri Bakanı, saldırganla fotoğraf çekti

18 Eylül

Halkların Demokratik Partisi (HDP) Eş Genel Başkan Yardımcısı Aysel Tuğluk'un annesi Hatun Tuğluk'un Ankara'daki cenazesine saldırı sonrası gözaltına alınan Murat Alp'in gece karakolda İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'yla fotoğraf çekip sosyal medyada paylaştığı ortaya çıktı.

HDP, Bakanın saldırganla çekilmiş fotoğrafına tepki göstererek, siyasi ve idari sorumluların görevden el çektilmesi veya istifa etmeleri gerektiğini açıkladı. CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu da "Bu fotoğraf istediğiniz mezara saldırabilirsiniz demektir" dedi.

Tepkiler karşısında Soylu ise "Karakoldan çıkarken oradaki vatandaşlar, polisler, bütün arkadaşlar, 'Biz sizle fotoğraf çektirelim' dedi. Biz de çektirdik. Onlardan bir tanesi de bu işlere karışan bir kişi... Bir fotoğrafla mı istifa edeceğim" şeklinde konuştu.

Fotoğrafçı Çağdaş Erdoğan Fotoğraf Çekmekten Tutuklandı 22 Eylül

Foto muhabiri Çağdaş Erdoğan, 2 Eylül günü Kadıköy Yoğurtçu Parkı civarında fotoğraf çekerken MİT binasını görüntülediği iddiasıyla gözaltına alındı, 11 gün sonra ise tutuklandı.

Erdoğan'ın ifadesinde "Beton üstüne kurulu yeşil renkli çitlerin dikkatimi çekmesi ve havanın da parlament mavisi konumunda bulunması nedeni ile iyi bir görüntü yakalayacağımı düşündüğüm için fotoğraf çekmeye karar verdim" demesi üzerine, birlikte çalıştığı 140journos ekibi bir kampanya başlatarak, "Cidden, bu çocuk ne çekiyordu?" sorusuyla, fotoğrafçılara Erdoğan'ın tasviri üzerinden çektikleri fotoğrafları göndermelerini istedi.

**HDP'ye oy veren öğretmene
'örgüt propagandası'ndan ceza
13 Ekim
(TMK 7/2)**

Kayseri 4. Ağır Ceza Mahkemesi, ilkokul öğretmeni Fatma Saydam'ı, görev yaptığı dönem içinde çalışma arkadaşı öğretmenlere "*PKK/KCK propagandası*" yaptığı gerekçesiyle 10 ay hapse mahkum etti. Mahkeme heyeti, cezanın ertelenmesine karar verdi.

Duruşmada tanıklardan Keziban Biçkin, Saydam'ın kendisinden HDP'ye oy vermesini istediğini, "Biz barıştan yanayız. Asker de şehit olmasın, dağdaki de" dediğini beyan etti. Saydam da savunmasında "Ben sadece HDP'ye oy verdiğimi söyledim. Terör örgütüne karşı olduğum için HDP'yi destekledim" dedi.

Savcı şiirleri ve Kürtçe alfabeyi ‘örgüt delili’ saydı
25 Ekim
(İsa Kurtay’ın suçu: TCK 220)

Urfa’da “örgüt üyesi olma” iddiasıyla tutuklu yargılanan İsa Kurtay hakkında savcılık tarafından hazırlanan iddianamede Aziz Nesin, Cemal Süreya, Ahmet Arif, Ataul Behramoğlu, Adnan Yücel, Can Yücel, Yılmaz Güney, Che Guevara ve Jose Mujica’nın şiir ve sözleri “örgüt delili” sayıldı. Savcılık Kürtçe alfabeye de “ileriki dönemlerde yapılacak olan eylem ve faaliyetlerin kodlandığı tablo” dedi.

16 Ekim’de ikinci duruşması görülen ve tutukluluk halinin devamına karar verilen Kurtay’ın avukatı Hasan Kılıç, müvekkilinin aylardır tutuklu olmasına neden olan delillerin yanında mahkeme heyetinin tavrının da hukuka ve adalete olan inancı sarstığını vurguladı. Kılıç; “Her duruşmada tutukluluğunun devamına itiraz ediyoruz; ancak verdiğimiz dilekçelerin okunmadığı, duruşmada sarf ettiğimiz sözlerin dinlenmediği, yaptığımız savunmanın dikkate alınmadığı ortada... Türkiye’de hukukun uygulanmadığı, rafa kaldırıldığı bir süreç yaşanıyor” dedi.

**Duyma ve konuşma engelli yurttaşa
slogan attığı gerekçesiyle hapis cezası
25 Ekim
(Kenan Keklik'in suçu: TMK 7)**

Konuşma ve duyma engelli Kenan Keklik, *“örgüt lehine slogan atarak örgüt propagandası yapma”* suçlamasıyla 3 yıl 1 ay 15 gün hapse mahkum oldu.

Muş'un Malazgirt ilçesinde 26 Nisan 2011'de BDP tarafından başlatılan sivil itaatsizlik eyleminde *“örgüt propagandası”* yaptığı iddiasıyla tutuklanan Keklik, 9 ay Muş E Tipi Kapalı Cezaevi'nde kaldıktan sonra tahliye edilmişti. Mahkumiyet kararının onanmasının ardından tekrar tutuklanan Keklik, Van T Tipi Kapalı Cezaevi'ne konuldu.

**Savcı: “Düzenli olarak 1 Mayıs'a katılanlar örgüt üyesidir”
21 Kasım
(TMK 7, 2911 sayılı toplantı ve gösteri yürüyüşleri
kanunu)**

13 Kasım 2017 tarihinde Hatay 2. Sulh Ceza Hakimliği'nce “*örgüt propagandası*” suçlamasıyla tutuklanan Onur Kopran'la ilgili olarak savcılığın tutuklamaya sevk gerekçeleri arasında “1 Mayıs eylemlerine düzenli olarak katılmak” yer aldı. İfade sırasında savcı, “Düzenli olarak 1 Mayıs eylemlerine katılanların örgüt üyesi olduğunu” belirtti, “İnsan 1 Mayıs'a bir kere gider, sürekli gitmesine gerek yok” dedi.

Avukat Erdoğan Akdoğdu'nun verdiği tutukluluğa itiraz dilekçesinde müvekili ile yaptığı telefon görüşmesinin de soruşturma dosyasında yer aldığını, “*örgüt propagandası*” suçlamasıyla tutuklanan Kopran'ın bu propagandayı nasıl yaptığının da belirsiz olduğunu belirtti. Dosyada kısıtlama kararı olduğu için bilgi edinemediklerini söyleyen Akdoğdu, tutuklama gerekçelerini dilekçesinde şöyle sıraladı:

- * Yasal prosedürlere uygun olarak kurulmuş kültür sanat derneğine gidip gelmek.
- * Yasal 1 Mayıs etkinliğine katılmak.
- * Abdullah Cömert anmasına katılmak.
- * Ali İsmail Korkmaz etkinliğine katılmak.
- * Deniz Gezmiş anmasına katılmak.

- * Nuriye Gülmen, Semih Özakça eylemine katılmak.
- * Berkin Elvan eylemine katılmak.

Ayrıca Berkin Elvan'ın cenazesinin ardından gözaltına altına alınanlar, hazırlanan iddianamede *“kanuna aykırı toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılmak amacıyla toplananlar”* diye tanımlandı. Kolluk kuvvetlerinin uyarılarına rağmen eyleme devam etmek, kamu düzenini bozmak, ulaşım yollarını trafiğe kapatmak ve slogan atmakla suçlanan 39 kişiye *“2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu’na muhalefet etmek”*ten dava açıldı.

ceza-

siz-

lık

**AİHM, Ceylan Önkol davasında
yaşam hakkı ihlali bulmadı
17 Ocak**

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Diyarbakır'ın Lice ilçesinde koyun otlatırken meydana gelen patlamada hayatını kaybeden 12 yaşındaki Ceylan Önkol'un ailesinin başvurusunda, etkin soruşturma ve yaşam hakkı açısından *"ihlal olmadığına"* karar verdi.

30 Nisan 2014'te Önkol'un ölümüyle ilgili soruşturmayı yürüten Lice Cumhuriyet Başsavcılığı, dosyadaki kanıt ve raporların faillerin tespiti için yetersiz olduğuna kanaat getirmiş ve dosya için "daimi arama kararı" vermişti. Kararda "olayın kasten gerçekleştiğine dair yeterli delil elde edilmediği" de belirtilmişti. Önkol'un öldürülmesiyle ilgili olarak Türkiye'de hala dava açılmadı. Ailenin açtığı tazminat davasında ise Diyarbakır 2. İdare Mahkemesi 28 bin 208 TL 85 kuruş maddi tazminat ödenmesini kararlaştırdı, manevi tazminat yönünde karar vermedi.

**Savcı, işkence başvurusunu KHK gerekçesiyle reddetti
17 Ocak**

Trabzon'da FETÖ soruşturması kapsamında tutuklanan Abdullah B.'nin, gözaltında darp edildiği, kötü muamele ve tehdide maruz kaldığını iddiasıyla yaptığı suç duyurusu hakkında savcılık OHAL kararnamesine dayanarak *"kovuşturmayla yer olmadığı"*na karar verdi.

Dosyayı inceleyen Cumhuriyet Savcısı E. A., 667 sayılı kanun hükmündeki kararnamenin 9. maddesine göre karar alan ve görevleri yerine getiren kişilerin bu görevleri nedeniyle hukuki, idari, mali ve cezai sorumluluğunun bulunmadığının belirtildiğini, bu nedenle iddia konusu eylem nedeniyle şikâyetçi olanlar hakkında kovuşturma yasağı bulunduğunu savundu.

Hrant Dink cinayetinin 10. Yılı... 18 Ocak

Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink, bir haberi, bir yazısıyla hedef gösterildi, tehdit edildi. Ayrımcılıktan, milliyetçilikten beslenen bir nefretin sonucu bir siyasi cinayetle öldürüldü. Cinayet 10 yıldır aydınlığa çıkarılamadı.

Daha önce mevcut siyasi iktidar henüz Gülen cemaatiyle kavgaya tutuşmamışken “Ergenekon” kapsamında ele alınan cinayet, davanın bugün geldiği aşamada emniyetteki Gülen cemaati yapılanması tarafından işlenen bir "araç suç".

Tetikçiler yakalanıp yargılanırken, cinayette sorumluluğu olan, göz yuman kamu görevlileri Nisan 2015'e kadar sanık sandalyesine oturtulamadı. Dönemin istihbaratçı emniyet amirlerinin koruma kalkanı ancak 17-25 Aralık soruşturmaları ile başlayan AKP-Gülen cemaati kavgasıyla ortadan kalkabildi. Cinayetin Jandarma ayağına ise darbe girişiminin ardından el atılabildi. Sorumluluğun MİT kısmına dokunulamadı bile...

Dava 10 yıldır sürerken, “Hrant'ın Arkadaşları” da 10 yıldır adalet talebiyle adliye önlerinde...

Davayı takip eden gazeteciler tarafından derlenen “Hrant'sız 10 Yıl” yazı dizisini www.bianet.org adresinde bulabilirsiniz.

Hasan Ocak dosyası'nda takipsizlik kararı kaldırıldı 6 Mart

İstanbul Anadolu 7. Sulh Ceza Hakimliği, Hasan Ocak'ın gözetiminde öldürülmesine dair dosyada zamanaşımı kararı verilmesine yapılan itirazı kabul etti. Hakimlik, “kovuşturmaya yer yok” kararını kaldırarak soruşturmanın genişletilmesine karar verdi.

Ocak, 21 Mart 1995 tarihinde gözetimine alındı, İstanbul Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü'ne götürüldü, işkenceyle sorgulandı. Gözetimine alındığı inkar edildi. Ailesi ve arkadaşları 58 günlük arayışın sonunda Hasan Ocak'ın ağır işkence izlerini taşıyan ve 'meçhul kişi' olarak işlem gören bedenine, Altınşehir Kimsesizler Mezarlığı'nda ulaştı. 'Cumartesi Anneleri' eylemlerinin sembol isimlerinden biri olan Ocak'la ilgili soruşturmada 20 yıl boyunca rutin yazışmalar dışında bir işlem yapılmadı, 17 Ekim 2016'da Cumhuriyet Savcısı Suat Çalışkan tarafından zaman aşımı kararı alındı.

Uğur Kurt'u öldüren polise 12 bin TL ceza 26 Nisan

Okmeydanı Cemevi'ne açılan ateş sonucu başından vurularak hayatını kaybeden Uğur Kurt davasında sanık polis 12 bin TL para cezasına çarptırıldı.

İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi, “*olası kastla insan öldürmek*”ten 25 yıla kadar hapis istemiyle yargılanan polis Sezgin K.’yı “*taksiren ölüme sebebiyet vermek*”ten 1 yıl 8 ay hapse mahkum ederken, cezanın 12 bin 100 TL adli para cezasına çevrilmesine karar verdi. Kurt ailesi karara tepki gösterdi.

İstanbul 3. İdare Mahkemesi ise konuyla ilgili İçişleri Bakanlığı’nı 734 bin 162 TL tazminat ödemeye mahkum etti.

Kararda, polis S.K.’nın “Eylemciyi isabet ettirmeyip olaylarla ilgisi bulunmayan Kurt’u vurduğu” ve “Tecrübesizliği nedeniyle korku ve paniğe kapıldığı” belirtildi. Kurt’un ölümünden İçişleri Bakanlığı’nın tam kusurlu olduğu ifade edildi.

TİHV ve TTB: “Hapishanede şüpheli ölümlere dair tarafsız bir soruşturma başlatılmalı” 24 Ağustos

Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) ve Türk Tabipleri Birliği (TTB), Antalya’da tutukluyken hayatını kaybeden Hamza Kaçmaz ile ilgili açıklama yaptı.

Açıklamada, Antalya E Tipi Cezaevi’nde tutuklu bulunan 22 yaşındaki Kaçmaz’ın, 16 Ağustos 2017’de ‘intihar ettiği iddiasıyla’ götürüldüğü Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi’nde, 19 Ağustos’ta hayatını kaybettiği belirtildi.

“Cezaevlerindeki tüm tutuklu ve hükümlülerin sağlıklarının korunması ve can güvenliklerinin sağlanmasının devletlerin

yükümlülüğü altında olduğunu” hatırlatan hak örgütleri; “Kaçmaz’ın işkence ve diğer kötü muamele uygulamaları sonucu yaşamını yitirdiğine yönelik son derece ciddiye alınması gereken bulgular söz konusu olduğunu” ifade etti, konuyla ilgili bağımsız özel bir komisyon tarafından kapsamlı, bilimsel ve tarafsız bir soruşturma sürecinin başlatılmasını istedi. Adalet Bakanlığı’nın verilerine göre son altı yılda 280 mahpus intihar ettiği iddiasıyla, şüpheli şekilde hayatını kaybetti.

Tahir Elçi cinayetinin üzerinden iki yıl geçti
27 Kasım

Diyarbakır Barosu Başkanı Tahir Elçi’nin 28 Kasım 2015’te Sur’da öldürülmesinin ardından geçen iki yıl sürede cinayetini aydınlatacak hiçbir ilerleme kaydedilmedi.

Ne bir fail, ne de şüpheli olarak ifadesi alınan kimsenin olmadığı soruşturmada, Elçi’yi vuran merminin tespiti bile yapılmadı. Elçi’nin vurulma anının da bulunduğu polis kamerası görüntülerindeki 13 saniyelik kesinti ise muamma olarak durmaya devam ediyor. Olayın yaşandığı sokağı gösteren ve cinayeti aydınatabileceği düşünülen güvenlik kamerasının görüntüleri dosyada ‘yok’.

arada bir
güzel
şeyler de
oluyor

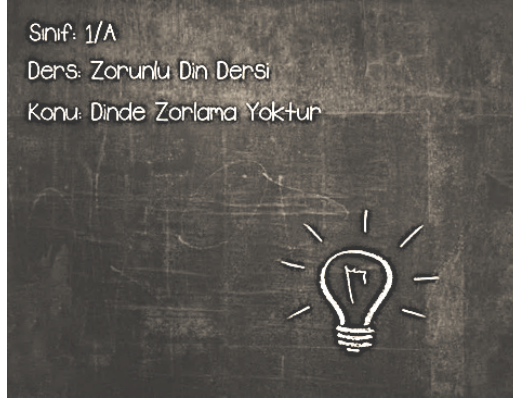
**KJA Sözcüsü ve Batman eski Milletvekili
Ayla Akat Ata'ya beraat
26 Ocak
(2911 sayılı toplantı ve gösteri yürüyüşleri kanunu)**

KJA Sözcüsü ve Batman eski Milletvekili Ayla Akat Ata, Şırnak'ın Silopi ilçesinde 8 Mart 2013 Dünya Kadınlar Günü'nde yaptığı konuşma nedeniyle “2911 Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet” iddiasıyla Silopi 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nde yargılandığı davada beraat etti.

**İdare Mahkemesi: 'Barış bildirisi' tek başına ihraç
gerekçesi olamaz
26 Şubat**

Ankara Bölge İdare Mahkemesi, Barış İçin Akademisyenler bildirisine imza attığı için sözleşmesi yenilenmeyerek ilişkisi kesilen Anadolu Üniversitesi öğretim üyesi Abdullah Deveci'nin açtığı davada bildiriye imza atmanın başlı başına ihraça bir gerekçe olamayacağına karar verdi. Mahkeme, “doğrudan kamu düzenini bozucu bir faaliyeti saptanmadan” yapılan ilişik kesme işleminin hukuka aykırı olduğunu vurguladı.

Deveci, davayı kazanmasına rağmen son KHK ile ihraç edildiği için görevine dönemeyecek.

Zorunlu din dersi için yürütmeyi durdurma kararı 15 Mart

Antalya 3. İdare Mahkemesi, bir ailenin çocuklarının din dersinden muaf tutulması için açtığı davada uygulamanın öğrenci lehine yürütmesini durdurma kararı verdi.

Antalya Muratpaşa Kaymakamlığı'na müracaat ederek çocuklarının zorunlu Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinden muaf tutulmasını isteyen aileye kaymakamlık dersin zorunlu olduğu yanıtını vermişti. Bunun üzerine açılan davada kaymakamlık, zorunlu din dersinden Hristiyan ve Musevi yurttaşların muaf olduğunu, davacı öğrencinin bu muafiyet kapsamı dışında kaldığını savundu.

Ancak Anayasa'ya ve AİHS'e atıf yapan idare mahkemesi, dersin dini ve felsefi inançlarına uygun olmadığını belirten davacıların herhangi bir din mensubu olduğuna bakılmaksızın, temel hak ve hürriyetlerden olan inanç özgürlüğünün uygulanması kapsamında zorunlu sayılan dersten muaf tutulması gerektiğine hükmetti.

‘Gollum Davası’nda beraat kararı

19 Nisan

(TCK 125)

Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Yüzüklerin Efendisi filmindeki ‘Gollum’ karakterinin fotoğraflarının yanyana konulduğu bir ‘caps’ paylaştığı için yargılanan doktor Bilgin Çiftçi beraat etti.

Çiftçi’nin “*kamu görevlisine hakaret*” suçlamasıyla yargılanıp memuriyetten atılmasına neden olan ve mizah dergilerine konu olacak davada iki yılın ardından karar çıktı. Aydın 3. Asliye Ceza Mahkemesi, paylaşılan fotoğrafın kanunda suç olarak tanımlanmadığını belirterek beraat kararı verdi.

Çiftçi’nin avukatı Hicran Danışman, “Müvekkilim memuriyetine de geri dönerse demokrasimiz adına utanılacak olan bu süreçten geri dönmüş olacaktır” diye konuştu.

Cemevlerine ayrımcılığa 54 bin 400 Euro tazminat 21 Haziran

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Cem Vakfı'nın başvurusu sonucu daha önce verdiği ayrımcılık kararıyla bağlantılı olarak Türkiye'yi tazminata mahkum etti.

AİHM, vakfın idaresindeki Yenibosna Cemevi'nin elektrik giderlerinin devlet tarafından karşılanması talebinin "Alevilik bir din değil, Cemevleri ibadethane değil" diyerek reddedilmesiyle ilgili Türkiye'yi haksız bulmuş, "*inanç özgürlüğünün ihlal edildiğine*" ve "*ayrımcılık yapıldığına*" karar vermişti. Bu kapsamda verilen yeni bir kararla Türkiye'nin Cem Vakfı'na 44 bin 400 Euro manevi, 10 bin Euro maddi (toplam 54 bin 400 Euro) tazminat ödemesine hükmedildi.

AYM'den "tape" kararı: "İfade ve basın özgürlüğü ihlali var"

29 Eylül

(Hakan Yiğit'in suçu: TCK 132)

Anayasa Mahkemesi (AYM), 17/25 Aralık yolsuzluk soruşturması sürecinde Fethullah Gülen ve ona yakın kişilerin telefon konuşmalarını yayımladığı için yargılanan ve "*haberleşmenin gizliliğini ihlal*" suçundan 1 yıl 8 ay hapis cezasına çarptırılan gazeteciyle ilgili emsal olabilecek bir karar verdi. 'memurlar.net' isimli internet sitesinde haber müdürü olarak görev yapan Hakan Yiğit'in "Gülen'in En Büyük Abiyle Görüşmesi İnternete Düştü" başlığıyla yayımladığı haberdan dolayı cezalandırılmasının ifade ve basın özgürlüğünün ihlali olduğuna karar veren AYM, yeniden yargılama için dosyayı Ankara 24. Asliye Ceza Mahkemesi'ne iade etti. Ayrıca Yiğit'e 2 bin TL manevi tazminat ödenmesine hükmetti.

**Sağlık Bakanlığı'nın
“Gezi hekimlerine kayyum” talebi reddedildi
14 Kasım**

Sağlık Bakanlığı'nın 'Gezi eylemleri' sırasında sağlık hizmeti veren doktorlarla ilgili açtığı dava bugün sonuçlandı. İstanbul 12. Asliye Hukuk Mahkemesi, İstanbul Tabip Odası Yönetim Kurulu, Onur Kurulu ve Denetleme Kurulu'nun görevden alınması talebiyle açılan davayı reddetti.

Avukat Meriç Eyüboğlu, Sağlık Bakanlığı'nın; Eczacılar Odası'na, Diş Hekimliği Odası'na, İstanbul'un yanı sıra Ankara ve Hatay Tabip Odaları'na da birçok benzer dava açtığını ve bu davalarla bakanlığın meslek örgütleri üzerinde denetim ve baskı kurmaya çalıştığını kaydetti.

Eyüboğlu; Bakanlığın, İstanbul Tabip Odası'nın seçilmiş kurullarının görevden alınması talebiyle açtığı ayrı bir davanın daha sürdüğünü söyledi. İkinci davanın gerekçesi ise İstanbul Tabip Odası Başkanı Selçuk Erez'in, 4 Eylül 2016'daki Barış Mitingi'ne davet için yaptıkları açıklamada “Kürt sorunu barış ve müzakere yoluyla çözülmeli” demesiydi.

**AYM sendikal faaliyetleri nedeniyle
işten çıkarılan işçileri haklı buldu
15 Kasım**

Anayasa Mahkemesi (AYM), sendika toplantılarına katıldıkları için işten çıkarılan Anıl Pınar ve Ömer Bilge'nin, Anayasa'nın 51. maddesiyle güvence altına alınan sendikal haklarının ihlal edildiğine karar verdi. Dosyanın yeniden yargılama yapılmak üzere Yargıtay 22. Hukuk Dairesi'ne gönderilmesine hükmedildi.

AYM, şirkete açılan davada 1151 sendikalı işçinin işten çıkarılarak, şirkette sendikalı işçi kalmadığının tespit edildiğine dikkat çekti, iki işçinin çıkarılma gerekçesi olan 'performans düşüklüğünün' şirket tarafından kanıtlanamadığını ifade etti

AYM: “Habere erişim engeli istisnai olmalıdır”
14 Aralık

Anayasa Mahkemesi (AYM), airporthaber.com'da yayınlanan bir yazıya getirilen erişim engeliyle ilgili başvuruda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin ifade özgürlüğüne yönelik kararlarıyla, Anayasa'nın 26. ve 28. maddelerine atıf yaparak yasağın kaldırılması için yeniden yargılamaya hükmetti.

Airporthaber.com adlı internet haber portalının sahibi ve genel yayın yönetmeni Ali Kırık, 2014 yılının Nisan ayı içinde Türk Hava Kurumu (THK) ile ilgili 5 ayrı yazı kaleme almış, zarara uğratılan kurumun borç içinde olduğu ve yüksek maaşlarla ‘tanıdıklar ve akrabalar’ın istihdam edildiği iddialarını gündeme taşımıştı. Ankara 5. Sulh Ceza Hakimliği, dönemin THK Başkanı'nın başvurusu üzerine “*kişilik haklarının ihlali*” gerekçesiyle yazılara erişim engeli getirmişti. Kırık'ın, Ankara 14. Asliye Mahkemesi'ne yaptığı itiraz başvuruları ise gerekçesiz kararla reddedilmişti.

Konu AYM'ye taşınırken, Yüksek Mahkeme, internet haberciliğinin -basının temel işlevini yerine getirdiği sürece- basın özgürlüğü kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini vurguladı, erişim engeli kararlarının ancak istisnai hallerde işletilmesi gerektiğinin altını çizdi. “Basının yerine geçip haber yapma şeklinin ne olacağını belirlemek yargı mercilerinin görevi değildir” diyen AYM, ifade özgürlüğünün haber ve fikirlerin içeriğinin yanısıra iletilme usulünü de koruduğunun gözetilmesi gerektiğini belirtti.

AYM'den 2911 Sayılı Kanun hakkında karar 27 Aralık

Marmaris 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nin 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu hakkında Anayasa'ya aykırılık gerekçesiyle yaptığı başvuru sonuçlandı.

Anayasa Mahkemesi (AYM) söz konusu kanunun 6. maddesinde yer alan ve hakkın kullanımını kısıtlayan “vatandaşların günlük yaşamını zorlaştırmayacak...”, “güneş batmadan önce dağılacak şekilde...” ifadelerinin ve 22. maddesinde yer alan “Genel yollar...” ifadesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna karar verdi. Kanundaki “Genel yollar...” ibaresi, Taksim ve Kızılay gibi meydanların eylem alanı olamayacağına ilişkin yasal dayanak olarak kullanılıyordu. Kanunun diğer maddeleriyle ilgili aykırılık iddiaları ise reddedildi. AYM'nin 28.09.2017 tarihli kararı 9 ay sonra yürürlüğe girmek üzere Resmi Gazete'de yayınlandı.

Ancak karar 9 ay sonra yürürlüğe girecek. Peki neden Anayasa'ya aykırılığına karar verilen bir kanun metni 9 ay sonra yürürlüğe girecek? Halbuki KHK'larla kısıtlanan özgürlükler anında yürürlüğe giriyor.

Bu değişikliğe göre Taksim yine gösterilere açıldı. Ama yeni yıl eğlencesi bile ‘güvenlik’ nedeniyle Valilikçe yasaklandı.

Raporlar

HRW: “Muhalefet baskı altında” 21 Mart

İnsan Hakları İzleme Örgütü (Human Rights Watch / HRW), seçilmiş belediye başkanları ile milletvekillerinin görevden alınıp hapsedilmesiyle, “referandum sürecinde seçmenlerin politik örgütlenme ve katılım hakları ile ifade özgürlüklerinin ihlal edildiğini” belirtti.

Açıklamada, Demokratik Bölgeler Partili (DBP) 82 belediyenin başkanlarının görevden uzaklaştırılarak 90 eş başkanın tutuklandığı, Halkların Demokratik Partisi (HDP) Eş Genel Başkanları da dahil 13 milletvekilinin de hapiste olduğu hatırlatıldı. Örgüt, hükümetin bu uygulamalarla, belediyelerin yönetimine doğrudan el koyduğunu da söyledi.

DBP ve HDP'nin İnsan Hakları İzleme Örgütü'ne verdiği bilgilere göre, 15 Temmuz 2016'daki darbe girişiminin ardından 9 binin üzerinde parti yöneticisi ve üyesi tutuklandı.

AGİT'ten referandum raporu 10 Nisan

Referandum sürecini gözlemlemek üzere Türkiye'ye gelen Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) heyeti ara dönem raporunu yayımladı. 17 Mart - 7 Nisan tarihlerini kapsayan raporda, ifade özgürlüğü ve 'Hayır' kampanyasının kısıtlandığı

belirtili, devlet imkânlarının ‘Evet’ için seferber edildiği vurgulandı.

Raporda yer alan önemli başlıklar şöyle:

‘Evet’ kampanyası kapsamında, Cumhurbaşkanı da dahil olmak üzere çok sayıda üst ve alt düzeydeki kamu görevlisi ‘taraf’ olmuş durumda. ‘Hayır’ oyu verecekler terör örgütleriyle denk tutuluyor.

Yüksek Seçim Kurulu (YSK) 10 siyasi partinin referandum kampanyasına katılımını onayladı. Kasım seçimlerine katılan 19 partiye izin verilmedi.

Darbe girişiminin ardından, geçen seçimlerde gözlem çabalarını desteklemiş olan 1583 STK tasfiye edildi. Daha önceki seçimleri gözlemleyen STK’lar, güvenlik sebebiyle ya gözlem çabalarından kaçınacak ya da sınırlandırılacaklardır.

Bir takım siyasi liderlerin ve aktivistlerin cezaevinde olması bazı grupların kampanya yapma yetilerini ciddi ölçüde kısıtlıyor. Şimdiye kadar ‘Hayır’ destekçileri, polis müdahalesi ile karşılaşmışlar, bir kısmı cumhurbaşkanına hakaret gibi suçlamalar ile tutuklanmışlardır.

Terörle Mücadele Kanunu, Ceza Kanunu, Basın Kanunu ve diğer yasal mevzuat aşırı kısıtlamalara izin vermektedir. Hükümlerdeki belirsizlikler gazetecilerin hapsedilmeleri için gerekçe olarak kullanılabilir. İfade özgürlüğü, kapanan çok sayıda basın yayın kuruluşu ve tutuklanan gazetecilerin yanı sıra OHAL yasal çerçevesi ile daha da kısıtlanmıştır.

Referandum için yasal çerçeve basına tarafsız yayıncılık zorunluluğu getirmekte. Ancak, OHAL KHK’sıyla özel televizyonlarda kampanyalara eşit süre verilmesini şart koşan kanun iptal edildi.

Düşünce Suçu(!?)na Karşı Girişim referandum sürecinde yaşanan ihlalleri raporlaştırdı 27 Nisan

Düşünce Suçu(!?)na Karşı Girişim, anayasa değişikliği halk oylaması sürecinde yaşanan hak ihlallerini, baskıları ve hukuksuzlukları raporlaştırdı. Basından ve süreci takip eden sivil toplum örgütlerinin yayımladığı raporlardan derlenen verilerle hazırlanan çalışma kapsamında yaşananları kronolojik olarak gösteren bir harita da hazırlandı. Harita, Ocak - Nisan ayları arasında Türkiye'nin farklı yerlerindeki baskı ve ihlallerin interaktif olarak takip edilebilmesine imkan veriyor.

Rapora erişim için:

<http://www.dusun-think.net/sivil-itaatsizlik/?s=eylem&id=62>

Af Örgütü'nden 'OHAL Raporu': "Gelecek Karanlık" 22 Mayıs

Uluslararası Af Örgütü, OHAL döneminde kamu görevinden ihraç edilenlerle ilgili bir rapor hazırladı. 'Gelecek Karanlık / Türkiye'de İhraç Edilen Kamu Çalışanlarına Yönelik Sonu Gelmeyen Baskılar' başlıklı 24 sayfalık raporda 100 binden fazla kamu çalışanının tasfiye edildiği ve ihraçların insan haklarını ihlal ettiği belirtildi, OHAL KHK'larının meclisin ya da mahkemelerin denetimi dışında olduğu vurgulandı.

Af Örgütü, ihraçların ana hedefinin darbe girişiminden sorumlu olduğu iddia edilen Gülen cemaati olduğu savunulsa da uygulamaların fiiliyatta çok daha geniş bir grubu hedef aldığını

tespit etti; “muhalafete yönelik geniş kapsamlı baskılar, ihraçların çok büyük bir kısmının keyfi, adaletsiz ve siyasi saiklerle yapıldığına dair endişeleri artırıyor” dedi.

Raporun tam metnine erişim için:

<https://www.amnesty.org.tr/public/uploads/files/GelecekKaranlikTRAmnesty%281%29.pdf>

Freedom House: “Türkiye, internet özgürlüğünün en çok kısıtlandığı ülkeler arasında”

14 Kasım

ABD merkezli düşünce kuruluşu Freedom House’un yayımladığı "İnternette özgürlük: 2017" raporunda Türkiye, özgürlüklerin en çok kısıtlandığı ülkeler arasında yer aldı.

Araştırma kapsamında 65 ülkede internet üzerindeki yasakların ve sınırlamaların incelendiğini belirten Freedom House, "32 ülkede internet özgürlüğü geçen yıla göre kötüye gitti. Ukrayna, Mısır ve Türkiye en büyük gerilemenin yaşandığı ülkeler oldu" dedi. Raporda 15 Temmuz darbe girişiminin ardından düzenlenen ByLock operasyonlarına dikkat çekildi, erişimin kısıtlanması ya da bilinçli olarak yavaşlatılması konusunda da Türkiye’den örneklerle yer verildi. Örgüt ayrıca 'AK Troller' olarak adlandırılan ve iktidar partisi tarafından desteklendiği iddia edilen 6 bin kişinin çevrimiçi tartışmaları manipüle ettiğini ve muhalif isimleri hedef aldığını belirtti. Raporun tam metni <https://goo.gl/TiY1o8>

CPJ: “Bu yıl da en fazla tutuklu gazeteci Türkiye’de”

13 Aralık

Uluslararası Gazetecileri Koruma Komitesi (CPJ), Aralık 2017 itibariyle dünya çapında 262 gazetecinin hapiste olduğunu açıkladı, Türkiye geçen yıl olduğu gibi bu yıl da "en fazla gazetecinin cezaevinde olduğu ülke" oldu.

Komitenin raporuna göre, Türkiye'deki tutuklu gazeteci sayısı geçen yıla göre 8 azalarak 73'e düştü. Oysa bianet'in Medya Gözlem Raporuna göre Ekim ayı itibarıyla Türkiye'de 122 gazeteci cezaevinde. Türkiye Gazeteciler Sendikası'nın verilerine göre ise bu rakam 6 Aralık tarihi itibarıyla 146.

CPJ, dünya çapında tutuklu konumdaki gazetecilerin yüzde 74'ünün *"devlete karşı suçlardan"*, birçoğunun da *"geniş kapsamlı ve belirsiz terör yasaları"* nedeniyle cezaevinde tutulduğunu duyurdu. Komite, benzer nitelikli yasalarla, eleştirel gazeteciliğin bastırılmaya çalışıldığını belirtiyor.

**RSF: "Türkiye, tutuklu gazeteciler sıralamasında
ilk beş ülke arasında"
19 Aralık**

Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF) örgütü, 2017 yılı raporunu açıkladı. Rapora göre dünya genelinde en az 65 gazeteci mesleğini yaptığı için öldürüldü, 326 gazeteci de bu nedenle cezaevinde. RSF'ye göre dünya çapındaki tutuklu gazetecilerin yarısı Türkiye, Çin, Suriye, İran ve Vietnam'da bulunuyor.

Raporda Türkiye'de 100'ün üzerinde gazetecinin cezaevinde olduğu ve bu kişilerden "en az 43'ünün tutukluluğu ile gazetecilik mesleği arasında açık bir bağlantı bulunduğu" aktarıldı. RSF'ye göre Türkiye'de "Hükümeti eleştirmek, 'şüpheli' sayılan bir medya kuruluşu için çalışmak, hassas bazı kaynaklarla iletişim kurmak ya da şifreli bir mesajlaşma uygulamasını kullanmak bile terör suçlamasıyla gazetecilerin hapse atılmasına neden oluyor". Ayrıca Türkiye'de gazetecilerin sistematik olarak uzun bir süre boyunca tutuklu kaldığına ve böylelikle mahkeme kararı olmaksızın cezalandırıldığına dikkat çekildi.

ekler

TMK Madde 7/2

Terör örgütünün; cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini meşru gösterecek veya övecek ya da bu yöntemlere başvurmayı teşvik edecek şekilde propagandasını yapan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun basın ve yayın yolu ile işlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır. Ayrıca, basın ve yayın organlarının suçun işlenmesine iştirak etmemiş olan yayın sorumluları hakkında da bin günden beş bin güne kadar adli para cezasına hükmolunur. Aşağıdaki fiil ve davranışlar da bu fıkra hükümlerine göre cezalandırılır:

1. (Mülga: 27/3/2015-6638/10 md.)
2. Toplantı ve gösteri yürüyüşü sırasında gerçekleşmese dahi, terör örgütünün üyesi veya destekçisi olduğunu belli edecek şekilde;
 - a. Örgüte ait amblem, resim veya işaretlerin asılması ya da taşınması,
 - b. Slogan atılması,
 - c. Ses cihazları ile yayın yapılması,
 - d. Terör örgütüne ait amblem, resim veya işaretlerin üzerinde bulunduğu üniformanın giyilmesi.

5816 Sayılı Kanun:
Atatürk aleyhine işlenen suçlar hakkında

Madde 1 – Atatürk'ün hatırasına alenen hakaret eden veya söven kimse bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Atatürk'ü temsil eden heykel, büst ve abideleri veyahut Atatürk'ün kabrini tahrip eden, kıran, bozan veya kirleten kimseye bir yıldan beş yıla kadar ağır hapis cezası verilir.

Yukarıdaki fıkralarda yazılı suçları işlemeye başkalarını teşvik eden kimse asıl fail gibi cezalandırılır.

Madde 2 – Birinci maddede yazılı suçlar; iki veya daha fazla kimseler tarafından toplu olarak veya umumi veya umuma açık mahallerde yahut basın vasıtasıyla işlenirse hükmolunacak ceza yarı nispetinde artırılır.

Birinci maddenin ikinci fıkrasında yazılı suçlar zor kullanılarak işlenir veya bu suretle işlenmesine teşebbüs olunursa verilecek ceza bir misli artırılır.

Madde 3 – Bu kanunda yazılı suçlardan dolayı Cumhuriyet savcılıklarınca re'sen takibat yapılır.

Madde 4 – Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 5 – Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

TCK - İş ve çalışma hürriyetinin ihlali

MADDE 117 - (1) Cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla, iş ve çalışma hürriyetini ihlal eden kişiye, mağdurun şikayeti halinde, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası verilir.

(2) Çaresizliğini, kimsesizliğini ve bağıllığını sömürmek suretiyle kişi veya kişileri ücretsiz olarak veya sağladığı hizmet ile açık bir şekilde orantısız düşük bir ücretle çalıştıran veya bu durumda bulunan kişiyi, insan onuru ile bağdaşmayacak çalışma ve konaklama koşullarına tabi kılan kimseye altı aydan üç yıla kadar hapis veya yüz günden az olmamak üzere adli para cezası verilir.

(3) Yukarıdaki fıkrada belirtilen durumlara düşürmek üzere bir kimseyi tedarik veya sevk veya bir yerden diğer bir yere nakleden kişiye de aynı ceza verilir.

(4) Cebir veya tehdit kullanarak, işçiyi veya işverenlerini ücretleri azaltıp çoğaltmaya veya evvelce kabul edilenlerden başka koşullar altında anlaşmalar kabulüne zorlayan ya da bir işin durmasına, sona ermesine veya durmanın devamına neden olan kişiye altı aydan üç yıla kadar hapis cezası verilir.

TCK - Kişilerin huzur ve sükununu bozma

Madde 123 - (1) Sırf huzur ve sükununu bozmak maksadıyla bir kimseye ısrarla; telefon edilmesi, gürültü yapılması ya da aynı maksatla hukuka aykırı başka bir davranışta bulunulması halinde, mağdurun şikayeti üzerine faile üç aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir.

TCK- Hakaret

Madde 125 - (1) Bir kimseye onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnat eden (...) (1) veya sövmek suretiyle bir kimsenin onur, şeref ve saygınlığına saldıran kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. Mağdurun gıyabında hakaretin cezalandırılabilmesi için fiilin en az üç kişiyle ihtilat ederek işlenmesi gerekir.

(2) Fiilin, mağduru muhatap alan sesli, yazılı veya görüntülü bir iletiyle işlenmesi halinde, yukarıdaki fıkrada belirtilen cezaya hükmolunur.

(3) Hakaret suçunun;

- a) Kamu görevlisine karşı görevinden dolayı,
- b) Dini, siyasi, sosyal, felsefi inanç, düşünce ve kanaatlerini açıklamasından, değiştirmesinden, yaymaya çalışmasından, mensup olduğu dinin emir ve yasaklarına uygun davranmasından dolayı,
- c) Kişinin mensup bulunduğu dine göre kutsal sayılan değerlerden bahisle, İşlenmesi halinde, cezanın alt sınırı bir yıldan az olamaz.

(4) (Değişik: 29/6/2005 – 5377/15 md.) Hakaretin alenen işlenmesi halinde ceza altıda biri oranında artırılır.

(5) (Değişik: 29/6/2005 – 5377/15 md.) Kurul hâlinde çalışan kamu görevlilerine görevlerinden dolayı hakaret edilmesi hâlinde suç, kurulu oluşturan üyelere karşı işlenmiş sayılır. Ancak, bu durumda zincirleme suça ilişkin madde hükümleri uygulanır.

TCK - Haberleşmenin gizliliğini ihlal

Madde 132 - (1) Kişiler arasındaki haberleşmenin gizliliğini ihlal eden kimse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu gizlilik ihlali haberleşme içeriklerinin kaydı suretiyle gerçekleşirse, verilecek ceza bir kat artırılır.(1)

(2) Kişiler arasındaki haberleşme içeriklerini hukuka aykırı olarak ifşa eden kimse, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.(1)

(3) Kendisiyle yapılan haberleşmelerin içeriğini diğer tarafın rızası olmaksızın hukuka aykırı olarak alenen ifşa eden kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (Ek cümle: 2/7/2012-6352/79 md.) İfşa edilen bu verilerin basın ve yayın yoluyla yayımlanması halinde de aynı cezaya hükmolunur.(1)
(4)(Mülga:2/7/2012-6352/79md.)

Kişiler arasındaki konuşmaların dinlenmesi ve kayda alınması

TMK - Halkı kin ve düşmanlığa tahrik veya aşağılama

Madde 216 - (1) Halkın sosyal sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge bakımından farklı özelliklere sahip bir kesimini, diğer bir kesimi aleyhine kin ve düşmanlığa alenen tahrik eden kimse, bu nedenle kamu güvenliği açısından açık ve yakın bir tehlikenin ortaya çıkması halinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Halkın bir kesimini, sosyal sınıf, ırk, din, mezhep, cinsiyet veya bölge farklılığına dayanarak alenen aşağılayan kişi, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Halkın bir kesiminin benimsediği dini değerleri alenen aşağılayan kişi, fiilin kamu barışını bozmaya elverişli olması halinde, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

TCK - Haksız Arama

Madde 220/1 - Kanunun suç saydığı fiilleri işlemek amacıyla örgüt kuranlar veya yönetenler, örgütün yapısı, sahip bulunduğu üye sayısı ile araç ve gereç bakımından amaç suçları işlemeye elverişli olması halinde, iki yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak, örgütün varlığı için üye sayısının en az üç kişi olması gerekir.

TCK - Madde 220/7 (Değişik: 2/7/2012 – 6352/85 md.)

Örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte, örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişi, örgüt üyesi olarak cezalandırılır. Örgüt üyeliğinden dolayı verilecek ceza, yapılan yardımın niteliğine göre üçte birine kadar indirilebilir.

TCK - Madde 220/8 Örgütün cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini meşru gösterecek veya övecek ya da bu yöntemlere başvurmayı teşvik edecek şekilde propagandasını yapan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun basın ve yayın yolu ile işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

TCK - Görevi yaptırmamak için direnme

MADDE 265 - (1) Kamu görevlisine karşı görevini yapmasını engellemek amacıyla, cebir veya tehdit kullanan kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (2) Suçun yargı görevi yapan kişilere karşı işlenmesi halinde, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. (3) Suçun, kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle veya birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi halinde, verilecek ceza üçte biri oranında artırılır. (4) Suçun, silahla ya da var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak işlenmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

TMK - Cumhurbaşkanı hakaret

Madde 299 - (1) Cumhurbaşkanı hakaret eden kişi, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

- (2) **(Değişik: 29/6/2005 – 5377/35 md.)** Suçun alenen işlenmesi hâlinde, verilecek ceza altıda biri oranında artırılır.
- (3) Bu suçtan dolayı kovuşturma yapılması, Adalet Bakanının iznine bağlıdır.

TMK - Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, Devletin kurum ve organlarını aşağılama

Madde 301 - (Değişik: 30/4/2008-5759/1 md.)

- (1) Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, Türkiye Büyük Millet Meclisini, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini ve Devletin yargı organlarını alenen aşağılayan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
- (2) Devletin askerî veya emniyet teşkilatını alenen aşağılayan kişi, birinci fıkra hükmüne göre cezalandırılır.
- (3) Eleştiri amacıyla yapılan düşünce açıklamaları suç oluşturmaz.
- (4) Bu suçtan dolayı soruşturma yapılması, Adalet Bakanının iznine bağlıdır.

TCK - Siyasal veya askerî casusluk

- Madde 328 -** (1) Devletin güvenliği veya iç veya dış siyasal yararları bakımından, niteliği itibarıyla, gizli kalması gereken bilgileri, siyasal veya askerî casusluk maksadıyla temin eden kimseye onbeş yıldan yirmi yıla kadar hapis cezası verilir.
- (2) Fiil; a) Türkiye ile savaş halinde bulunan bir devletin yararına işlenmişse,
- b) Savaş sırasında işlenmiş veya Devletin savaş hazırlıklarını veya savaş etkinliğini veya askerî hareketlerini tehlikeye sokmuşsa,
- Fail, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılır.

TMK - Devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin bilgileri açıklama

- Madde 329 -** (1) Devletin güvenliği veya iç veya dış siyasal yararları bakımından niteliği itibarıyla gizli kalması gereken bilgileri açıklayan kimseye beş yıldan on yıla kadar hapis cezası verilir.

(2) Fiil, savaş zamanında işlenmiş veya Devletin savaş hazırlıklarını veya savaş etkinliğini veya askerî hareketlerini tehlikeye koymuşsa, faile on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası verilir.

(3) Fiil, failin taksiri sonucu meydana gelmiş ise birinci fıkrada yazılı olan halde, faile altı aydan iki yıla, ikinci fıkrada yazılı hallerden birinin varlığı halinde ise üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası verilir.

2911 sayılı toplantı ve gösteri yürüyüşleri kanunu,

Madde 17 - Bölge valisi, vali veya kaymakam, millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlığın ve genel ahlâkın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amacıyla belirli bir toplantıyı bir ayı aşmamak üzere erteleyebilir veya suç işleneceğine dair açık ve yakın tehlike mevcut olması hâlinde yasaklayabilir.

678 sayılı KHK

Madde 35 – 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Karar verilmiş veya başlanmış olan kanuni bir grev veya lokavt; genel sağlığı veya millî güvenliği, büyükşehir belediyelerinin şehir içi toplu taşıma hizmetlerini, bankacılık hizmetlerinde ekonomik veya finansal istikrarı bozucu nitelikte ise Bakanlar Kurulu bu uyuşmazlıkta grev ve lokavtı altmış gün süre ile erteleyebilir. Erteleme süresi, kararın yayımı tarihinde başlar.”

Olağanüstü Hal Kanunu

Madde 11/mm - Kapalı ve açık yerlerde yapılacak toplantı ve gösteri yürüyüşlerini yasaklamak, ertelemek, izne bağlamak veya toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin yapılacağı yer ve zamanı tayin, tespit ve tahsis etmek, izne bağladığı her türlü toplantıyı izletmek, gözetim altında tutmak veya gerekiyorsa dağıtmak

Bölge valisi, vali veya kaymakam, millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlığın ve genel ahlâkın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amacıyla belirli bir toplantıyı bir ayı aşmamak üzere erteleyebilir veya suç işleneceğine dair açık ve yakın tehlike mevcut olması hâlinde yasaklayabilir.

SONSÖZ

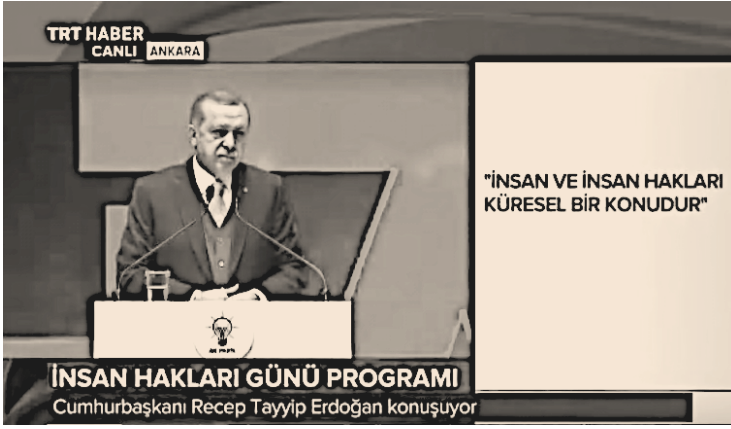
1995 yılında yayınlanan Düşünceye Özgürlük kitabından bu yana 19. oluyor elinizde tuttuğunuz bu yıllık rapor. 2000 yılından bu yana her yıl yayınlıyoruz. Hazırlanması yıl boyunca sürüyor. Haftalık bültenlerimiz için yapılan çalışmaları derleyip toplamak, örnekleri seçmek, bir ön ve bir de son söz yazmak çok zaman almıyor. Raporun taslağı 15 Aralık'ta hazırlanıyor, son 15 günde önemli şeyler olursa ekleniyor, yeni yılın ilk günlerinde matbaaya gidiyor ve girişimin doğum günü olan 23 Ocak'a yetişiyor.

Mutlu bir insanım, kendimi adım adım emekliye ayırabildim. Yerimi biraz geç de olsa (76 yaşındayım) bu işlerin içinde yetişen genç arkadaşlarıma devredebildim. Artık her şey ben olmadan da yürütülüyor. Bana da sadece yıllık rapora SONSÖZ yazmak kalıyor kaç yıldır. Bugüne kadar o da kolay bir işti, çünkü *“Keşke bütün bunlar olmasa da bu rapor için yazacak bir şey bulamasak”* diye bağlamak yetiyordu.

Ama bu yıl öyle olmadı.

Ülkeyi sürekli Olağanüstü Hal ve Kanun Hükmünde Kararnamelerle yönetmeye çabuk alışan ve hemen hemen her gün, her konuda konuşmaktan geri durmayan Cumhurbaşkanı, 10 Aralık Dünya İnsan Hakları Günü'nde de konuştu.

Konuşması, temsilcisi olduğu düşünce tarzının özetini veriyor. Üzerinde durmaya ve düşünmeye değer, hem de kara kara. Çünkü bu görüşler, sadece ona değil milyonlarca Müslümana da doğdukları günden beri tekrarlanan ve çoğunluğunun da üzerinde düşünmeden tekrarladığı, gelecek nesillere naklettiği şeyler. Bakın özetle neler demiş:

Bu böyle biline!.. ... mi acaba?

(Konuşmanın tümü: <https://www.youtube.com/watch?v=seLq-C6owvQ&t=121s>)

Bugün dünyada insan hakları batı ülkelerinin belirlediği standartlar ve onların ürünü olan kavramlar üzerinden tartışılıyor. Esasen insan ve dolayısıyla insan hakları meselesi küresel bir konudur. Her toplumun, kültürün, medeniyetin bu konuda söyleyecek sözü, ortaya koyacak bir duruşu vardır. Biz bir yandan dünyadaki hakim kavramlar üzerinden bu meseleyi tartışırken, bir yandan da kendi ölçülerimizi ihmal etmemekle mükellefiz.

“Bu ilkeler ve kavramlar BATI imalatı” mı acaba?

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, 10 Aralık 1948 tarihinde, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda, 6 kıtadan toplam 72 ülkenin onayıyla kabul ve ilan edildi. Hazırlayanlar hangi kıtadan, hangi ülkeden, hangi renkten, milliyetten, ırktan, cinsten olursa olsun, bu bildirge İNSANLIĞIN ortak malıdır. Aynen tekerleğin, çeliğin, kağıdın, buharlı gemilerin, elektriğin, telefonun, antibiyotiklerin, televizyonun, İnternet'in olduğu gibi. Üstelik bu bildirge hazırlanırken farklı toplumlar, kültürler ve medeniyetlerin temsilcileri kendi söyleyeceklerini söylemiş, hiçbirini dışlanmamış. Oysa Erdoğan “Bu kavramlar yerli ve milli

değil, biz kendi ölçülerimize göre yorumlarız” demeye getiriyor. Ne kastettiği zaten aynı konuşmanın devamında çıkmış ortaya.

*Bana göre insan haklarının zirvesi bizim medeniyetimizin ‘**insan yaratılmışların en şerefliisidir**’ hükmüdür. Bunun daha üzerinde hak tanımlı yapmaya uğraşmak beyhudedir.”*

Kuran’ın İsra Suresinin 70. ayetine atıf yapıyor:

http://www.kuranmeali.org/17/isra_suresi/70.ayet/kurani_kerim_mealleri.aspx

“Andolsun ki biz, âdemoğullarını üstün bir izzet ve şerefe mazhar kılmışızdır. Onlara karada ve denizde taşıyacak (vasıtalar) verdik. Onlara güzel güzel rızıklar nasib ettik. Onları, yarattığımız şeylerin birçoğundan cidden üstün kıldık”

Bunun daha üstünde “Hak Tanımı” yapmaya gerek yokmuş.

Anlaşılması gerçekten güç.

Şöyle mi anlamalıyız?

Dünya ve doğadaki her şey insana aittir.

İnsan ne yaparsa haklıdır.

Öyle anlarsak, hayvanlara eziyet etmek, doğayı keyfimizce tahrip etmek, siyanürle altın çıkaracağım diye etrafa zehir saçmak, atmosfere bol bol karbondioksit salarak iklimlerin altını üstüne getirmek de mübah olmaz mı?

Ya insanların birbirinin haklarını yemesi konusu?

Eğer “Hak”lar net olarak tanımlanmazsa onları yorumlamak, gücü elinde tutanların tekeline kalır ki, bu durumda kendi keyiflerine göre bir gün beyaz dediklerine ertesi gün siyah demelerine engel olmak imkansız hale gelir.

Bakalım, bu konuda “yeterli tanımlar” nasılmış?

Bizim inancımızda dinimizin hatta devletin beş temel gayesi vardır. Ne demek bu? İnsanın canını, aklını, neslini, inancını, malını korumak ile devlet sorumludur, görevlidir.

Tamam, devlet bireyleri koruyacak ama nasıl ve neye göre?

Can ve mal güvenliği nedir, düşünce, vicdan ve ifade özgürlükleri nedir, neler özgürlüktür, neler başkalarının haklarını ihlal etmektir?

Devlet bunları önceden yasalarla belirleyip ilan etmezse, her defasında her yetkili kendi kafasına göre mi yapacak bu işi? Neyin suç olduğunu önceden ilan etmezse, buna aykırı davranan nasıl cezalandırılacak?

İşte burada da devletlerin gönüllü olarak oluşturduğu bir kurumda, Birleşmiş Milletlerde bu tanımların ana çerçevelerini belirleyen bir sözleşme yapılmış. Türkiye yapımına katılmış, imzalamış, sonra da TBMM'de onaylayıp TC Kanunu haline getirmiş. (23 Mayıs 1949, 7217 tarihli Resmi Gazete)

Ne olacak şimdi? Erdoğan'ın önerdiği ilkeler bunlarla çeliştiği durumda ne yapacağız?

Burada haksız yere bir insanın öldürülmesini tüm insanlığı öldürmek olarak gören bir ölçüden söz ediyorum. Aklı en büyük nimet olarak gören, bunun korunması için çok net ve sert hükümler getiren bir anlayıştan söz ediyorum.

Burada bir dakika duralım.

Aklın korunması?

Sözü edilen kurallar acaba Fırat nehrinin ötesinde geçerli değil midir? “İnsanlar, kadınlar, çocuklar, yaşlılar öldürülmesin, anaları ağlamasın” diyen genç öğretmenin sesini kesmeye uğraşmak, onu yargılayıp hapse atmak, “Aklın korunması” ilkesi ile nasıl uyurur ki? Yoksa bu sözden “Düşünce ve İfade Özgürlüğü”nden başka bir şey mi kastediliyor?

Burada neslin korunması başta olmak üzere, insanın namusunun, iffetinin, haysiyetinin üzerine adeta titreyen bir yaklaşımdan söz ediyorum.”

Neslin korunması?

Bundan ne anlaşıldığının net olarak açıklanması gerek.

Zira Hitler de “Ari Irk”ın neslinin korunması gerekçesiyle insan aklına ve vicdanına sığmayacak işler yapmıştı.

Bizde bunun nasıl yorumlandığını hayatın içinde gördüm.

Gazeteci ve yazar Abdurrahman Dilipak’la birlikte yaptığımız önemli çalışmalardan biri *“Birimizin Derdi, Hepimizin Derdi”* adını taşıyordu. Hangi birey ya da toplumsal grup bir tehdide, baskıya uğrarsa, başta İHD, Mazlumder, TİHV gibi insan hakları kurumları olmak üzere, katılmak isteyen sivil toplum temsilcileriyle birlikte hemen bir heyet oluşturup oraya gidiyor ve *“Yalnız Değilsiniz”* mesajı veriyorduk. Hatta bir ara, her ay bu işi aynı günde birkaç sivil toplum örgütünü kapı kapı dolaşarak yapıyor ve sonunu da TGTV’de çektiğimiz aile fotoğrafıyla noktalıyorduk.

İşte bunlardan birinde İHD şubesindeydik, o ay polisin dövdüğü LGBTİ bireyler dertlerini anlatıyordu. Masanın diğer ucunda bir huzursuzluk olduğunu fark ettim ama ne olduğunu anlayamadım. Hatta orada dertlerini anlatanların bir sonraki istasyona, başkalarının derdini dinlemeye gelmemelerine de için için bozulmuştum. Sonra öğrendim ki Dilipak’la bir rahatsızlık yaşanmış. Doğrudan ona sordum, şu yanıtı aldım:

- *İslamın 5 “olmazsa olmaz”ından biri de “neslin korunması”. LGBT konusu buna ters düşüyor.*
- *İyi de insanların cinsel kimlik ya da yönelimlerinden bize ne? Kime ne zararları var? İnsan hakları sadece heteroseksüeller için mi geçerli? Bir zulme uğradıklarında bu insanların yanlarında olmayacak mıyız?*
- *Oluruz tabii, birey olarak savunuruz. Ama temsilcileriyle aynı masada otursam onları kurumsal olarak kabullenmiş olurum, bu da inancıma ters.*

Yani yaşam hakları var, vücut dokunulmazlıkları da kabul, ama örgütlenme özgürlükleri yok???

İnsan haklarının ve özgürlüklerin bir bütün olduğunun, birinin diğerine önceliği veya tercihinin söz konusu olamayacağının canlı örneği işte...

Namus, iffet, haysiyet...

O kadar görece kavramlar ki.

Babam, ailece denize girdiğimiz bir gün şöyle demişti:

“Eğer dedem dirilip bizi görse, gelininin (yani annem) mayo ile denize girdiğini görse ya yüreğine inip tekrar ölü ya da beni öldürürdü.”

Öyle 70-80 yıl gerilere gitmeye hiç gerek yok.

Aynı çağda dünyanın farklı yerlerinde, hatta ve hatta aynı ülkenin aynı şehrinin birbirine komşu semtlerinde bile büyük farklar olabiliyor bu anlayışlar arasında.

Ne yapacağız?

İnançlardan birinin değerlerini ötekilere zorla mı dayatacağız?

28 Şubat günlerini ne çabuk unuttuk?

“Bizim inancımız en doğrusudur, zaten çoğunluk biziz, o halde azınlık çoğunluğa uymalıdır” gibi dayatmaların toplumdaki kutuplaşmaları daha beter büyütmekten başka bir şeye yaramadığını, yaramayacağını daha kaç kez yaşamamız gerekecek?

Görüldüğü gibi bizim ölçülerimizde eksik yok, sıkıntı yok. Bunların BM ve AB gibi dünya çapında kriter koyan kuruluşların insan hakları anlayışından fazlası var, eksikliği yok.

Mazur görün ama gerek teoride gerek pratikte görünen şey tam da tersi. Yukarıdan beri konuştuğumuz örnekler, bundan çok farklı resimler çiziyor.

Evrensel değerler, insanlığın yüzyıllar boyu çektiği acıların, savaşların, yıkımların, felaketlerin sonunda vardığı sonuçlar. İster batıdan çıkmış olsun, ister doğudan. Hepsisi, hepimizin ortak malı, onlara sahip çıkmalı, yaşatmalı, genişletmeli ve geliştirmeliyiz.

Veda hutbesi...

Tam metin: <https://www.vedahutbesi.gen.tr/>

Aynı mantıkla öne çıkarılan bir konu da Hz. Muhammed'in son Haccında verdiği mesajlar. "Veda Hutbesi" olarak anılan bu belge, hep aynı gerekçeyle öne çıkarıldı:

Ne gerek var "İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi" gibi, "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi" gibi dış kaynaklı belgeleri yüceltmeye, referans olarak kullanmaya? Bunların hepsinden fazlası, zaten "Veda Hutbesi"nde var.

Bu görüşleri ciddiye aldım, metni dikkatle inceledim. Hakkındaki tefsirleri de okudum. Bir de birlikte bakalım mı?

İlk üç paragrafta can, mal ve namus güvenliği vurgulanıyor, yapılan kötülüklerin kimsenin yanına kar kalmayacağı, cezalandırılacağı güvencesi veriliyor. Şöyle devam ediyor:

*Ashabım! ("Ey Cemaat" diye anlayabiliriz) "Kimin yanında bir emanet varsa, onu hemen sahibine versin. Biliniz ki **faizin her çeşidi kaldırılmıştır**. Allah böyle hükmetmiştir.*

Faiz **toptan ve kesin** şekilde yasaklanıyor.

Sadece yüksek faiz değil, alçağı da yasak!

Bugün durum böyle mi?

Neden?

Nasıl oluyor da her fırsatta dini söylemleri öne çıkaranlar "Faizler çok yüksek, indirilmeli" filan diye demeçler vererek Merkez Bankası'nı baskı altında tutmaya çalışıyorlar?

Hani haramdı?

Sonraki iki paragraf “Kan Davası”nı yasaklıyor, gündelik yaşamda din öğretisinden ayrılmamayı öğütlüyor. Ama ondan sonra bakın ne geliyor:

Ey insanlar! "Kadınların haklarını gözetmenizi ve bu hususta Allahtan korkmanızı tavsiye ederim. Siz kadınları Allahın emaneti olarak aldınız ve onların namusunu kendinize Allahın emri ile helal kıldınız. Sizin kadınlar üzerinde hakkınız, kadınların da sizin üzerinizde hakkı vardır. Sizin kadınlar üzerindeki hakkınız yatağınızı hiç kimseye çiğnetmemeleri, hoşlanmadığınız kimseleri izniniz olmadıkça evinize almamalarıdır.

Eğer gelmesine müsaade etmediğiniz bir kimseyi evinize alırsa Allah size onları yataklarında yalnız bırakmanıza ve daha olmazsa hafifçe dövüp sakındırmanıza izin vermiştir. Kadınların da sizin üzerinizdeki hakları, meşru örf ve adete göre yiyecek ve giyeceklerini temin etmenizdir. Korkarım bu bölümde sorunlar yaşayacağız.

Önce, “İnsanlar” denince “erkekler” anlaşıyor. Kadınlar onlar için yaratılmış. Erkeğin kadın üstünde onu hafifçe dövmeye kadar varan hakları var. Ama kadınların da kendilerine göre hakları var. Nedir bunlar? “Yiyecek ve giyeceklerinin sağlanması”. Yani karnını doyurup sırtını açık bırakmazsan yeter, gerisi erkeğin hakkı.

“Fazlası var, eksiği yok” denilen bu metinle “Evrensel Bildirge”yi yanyana getirip bakın. İkincisi tüm insanların ırk, renk, **cinsiyet**, dil, din, siyasal görüş, ulusal veya sosyal köken farkı gözetilmeksizin eşit olduğunu ve hepsinin aynı haklara sahip olduğunu söylüyor.

Bütün Müslümanlar kardeşirler. Bir Müslümana kardeşinin kanı da, malı da helal olmaz.

Eyvah! En başta genel olarak verilen can ve mal güvencesi, burada daraltılmış. Müslümanlara birbirinin canı ve malı helal değil, güzel. Ama Müslüman olmayanlar (Yaklaşık 7,6 Milyar insanın 6 milyarı) bu tanımın dışında kaldı. Onların canı ve malı helal mi?

*Çocuk kimin döşeginde doğmuş ise ona aittir. **Babasından başkasına ait soy** iddia eden soysuz yahut **efendisinden başkasına intisaba kalkan köle** Allahın meleklerinin ve bütün insanların lanetine uğrasın.*

Önce “Ataerkil Soyçekimi” kutsallaştırılmış, hemen ardından KÖLELİK meşrulaştırılmış.

Oysa Evrensel Bildirge öyle demiyor:

Bütün insanlar hür, haysiyet ve haklar bakımından eşit doğarlar.

Hiç kimse kölelik veya kulluk altında bulundurulamaz; kölelik ve köle ticareti her türlü şekliyle yasaktır.

Devam edelim. Daha sonraki cümlelerde “İrk Ayrımı” net bir şekilde reddedilmiş, “Takva” övülmüş ve “Allah Korkusu” insanların suç işlememesi için bir tehdit silahı olarak yüceltilmiş. “Amirlere itaat” aynı şekilde. Suç ve cezanın bireysel olduğu, kimsenin başkasının işlediği bir suçtan sorumlu olmadığı da gayet net olarak açıklanmış.

Buradan sonra yine soru işaretleri başlayacak:

Şu dört şeyi kesinlikle yapmayacaksınız:

1. *Allaha hiçbir şeyi ortak koşmayacaksınız.*

Peki, semavi dinler dışında kalan 2 Milyara yakın insana karşı tavır ne olacak?

2. *Allahın haram ve dokunulmaz kıldığı canı haksız yere öldürmeyeceksiniz.*

Tamam, can denilen şey dokunulmazmış ama hangi can?

“Haklı yere öldürmek” nasıl bir şey ve kim karar veriyor buna?

Demek “Öldürmeyeceksin” emri, Hz. Musa’nın 10 Emir’indeki kadar net değil.

3. *İnsanlar "İla ilahe illallah" diyinceye kadar onlarla cihad etmek üzere emr olundum. Onlar bunu söyledikleri zaman kanlarını ve mallarını korumuş olurlar. Hesapları ise Allaha aittir.*

Başka inançtakileri kendi inancını kabul etmeye zorlamak ve bu amaçla “Cihad” etmek, caiz veya mubah değil, **emr** olunmuş. Bu durumda IŞİD’in yaptıklarına diyecek bir şey kalmıyor. Onlar yapacaklarını bu dünyada yaparken hesapların Allaha havale edilmesi ise ne kadar güvence sağlar insanlara?

En büyük biz, başka büyük yok!

Futbol fanatikleri böyle tezahürat yapıyor, değil mi?

Eğer başka büyük yoksa siz nasıl *“En büyük”* oluyorsunuz peki? *“Daha büyük”* olabilmek için en az iki tane, *“En büyük”* olmak için ise en azından üç tane *“büyük”* gerekmez mi?

Dinler, mezhepler, uluslar, sosyal gruplar, kendi mensupları arasında bağlılığı pekiştirmek için çoğu kez aynı yola başvuruyorlar, iyi de etmiyorlar. Zira ağızlarından çıkan abartılı övünmeleri haklı göstermek için ne bilime saygıları kalıyor ne tarihe. Gerçekler olabildiğince çarpıtılabiliyor.

İlkokulda duvara asılı göç haritalarına bakarak dünyada Çinliler hariç herkesin Türk olduğunu sanmıştım yıllarca. Sonra Koca Yusuf, Aliço, Kurtdereli gibi pehlivanların hayatını ballandıra ballandıra anlatan *(Gazetelerde her gün bir bölümü*

yayınlanan) tefrikaların etkisiyle, Türklerin en güçlü; Avrupalı, Amerikalı filan falan erkeklerin ise çıtkırıldım hanım evlatları olduğuna inanmıştım.

Ben bunlara inanırken, çoğunluğu gelir düzeyi benimkinden daha düşük ailelerin çocuklarına ise başka şeyler anlatılıyordu. Batının gelişmesinin sırlarının Kuran'da yattığı ama biz onları çözüp anlayamadığımız için geri kalırken gavurların bu işi başarıp ilerledikleri, Birinci Dünya Savaşında ortaklarımız yenildiği için bizim de yenik sayıldığımız, bir Türk'ün bütün dünyaya bedel olduğu gibi bir dizi böhörlenme.

Hayata daha doğarken mağlup başlayan ve ekonomik güçlüklerin altında ezilen milyonlarca insanın gururlarını okşayan bu söylemleri benimsemelerinin ve aynen –*hatta büyüterek*- tekrarlamalarının bir çeşit manevi tedavi olduğunu anlamak güç değil.

Bir yanlış düzeltmenin ilk adımı, onu ve onu oluşturan nedenleri doğru olarak anlamak değil mi? Buna yanaşmazsak veya başaramazsak, önce toplumsal kutuplaşma, daha sonra düşman kamplarda karşı karşıya gelmek işten bile değil. Hele toplumsal gerginlikten beslenen ve bu nedenle gerginliği durmadan besleyen politikalar ve politikacılar da var oldukça.

Çare? Çare gene insan.

İşte İnsan Hakları Günü'nün anlattıkları ve düşündürdükleri.

Sevgi ve saygılarımla...

Şanar Yurdatapan, 11 Aralık 2017

2017

DÜŞÜNCEYE ÖZGÜRLÜK

**“Düşüncelerinizin hiçbirine
katılmıyorum ancak onları açıkça
ifade edebilmeniz için sonuna kadar
yanınızda olacağım”**

**Voltaire
1694 - 1778**